



**Чым жылі жанчыны мінулых стагоддзяў**  
**СТАР. 6**



**Пра што дамовіліся краіны ЕАЭС**



**Разведчык, якога мы не ведалі**  
**СТАР. 20-21**

**ЦЫТАТА ДНЯ**



**Лідзія ЯРМОШЫНА, старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў:**

*«Калі казаць пра магчымыя трансфармацыі нацыянальнага выбарчага заканадаўства напярэдадні парламенцкай кампаніі, то рацыянальная сярэдзіна ў гэтым працэсе будзе знойдзена ў правапрымяняльнай практыцы. Мы будзем яе паляпшаць і ўдасканальваць. Дзе гэта магчыма, дзе гэта адпавядае нашым традыцыям і заканадаўчым нормам, тыя прапановы будуць задавальняцца. Там, дзе гэта неразумна, немэтазгодна, супярэчыць заканадаўству, усё будзе адкладзена. Я абсалютна ўпэўненая, што мы вернемся да размовы аб удасканаленні выбарчага заканадаўства пасля выбараў. Больш за тое, мы так заўсёды і робім, незалежна ад рэкамендацый».*

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 26.04.2016 г.

Долар ЗША		19703,00 ▲
Еўра		22157,00 ▼
Рас. руб.		295,42 ▼
Укр. грыўня		777,55 ▲



Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

# ЗВЯЗДА

26 КРАСАВІКА 2016 г.

АЎТОРАК № 77 (28187)

Кошт 2400 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А



Фота БЕЛТА

## РАЗАМ З УСЁЙ КРАІНАЙ

У час суботніка з удзелам Прэзідэнта на стадыёне «Дынама» выкарыстана 30 машын бетону

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка 23 красавіка прыняў удзел у рэспубліканскім суботніку. Кіраўнік дзяржавы ў гэты дзень працаваў на рэканструкцыі стадыёна «Дынама» ў Мінску.

Брыгада Прэзідэнта выконвала на аб'екце работы па бетанаванні маналітных жалезабетонных бязбэлечных перакрыццяў. Разам з Прэзідэнтам працавалі спартсмены, трэнеры, кіраўніцтва Мінска, прадстаўнікі органаў дзяржкіравання.

У час работы выкарыстана 30 машын бетону, у выніку заліта 240 куб.м (з іх 140 — брыгадай кіраўніка дзяржавы), паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

Перш чым пачаць работу, Аляксандр Лукашэнка азнаёміўся з ходам рэканструкцыі стадыёна.

Намеснік старшыні Мінгарвыканкама Ігар Карпенка далажыў, што завяршыць рэканструкцыю плануецца ў канцы 2017 года. У выніку арэна стане шматфункцыянальным спартыўна-відовішчым збудаваннем, дзе акрамя спаборніцтваў па лёгкай атлетыцы самага высокага ўзроўню можна будзе праводзіць футбольныя матчы, канцэрты і іншыя культурна-масавыя мерапрыемствы, арганізаваць паўнацэнны трэнервачны працэс.

Абавязковай умовай пры рэканструкцыі таксама з'яўляецца захаванне гістарычнай часткі стадыёна ў выглядзе аркады.

Аляксандр Лукашэнка ў цэлым станоўча ацаніў ход рэканструкцыі, даўшы шэраг канкрэтных даручэнняў.

## ГАЮЧАЯ СІЛА З'ЯМЛІ



Фота Анатоля ЗАГОРСКІ

**Іван ШАЎРЭЙ** — жыхар горада Нароўля, пажарны, ліквідатар. У ноч, калі ўзарваўся атамны рэактар 4-га энергаблока Чарнобыльскай АЭС, Іван з іншымі байцамі пажарнай змены тушыў полымя на даху энергаблока. Потым яго адправілі ў Маскву

на лячэнне. За праяўленую мужнасць Івана Шаўрэя ўзнагародзілі ордэнам Чырвонай Зоркі.

Іван нарадзіўся ў вёсцы Белая Сарока Нароўлянскага раёна — за дзесяць кіламетраў ад Чарнобыльскай станцыі. Вёску ў першыя дні адсялілі. Цяпер кожны год мужчына наведвае бацькоўскі дом.

### Пасля Чарнобыля

## Праз адзін перыяд паўраспаду...

Трыццаць гадоў пасля катастрофы на ЧАЭС — дата знакавая. Адметнасць яе ў тым, што прайшоў адзін перыяд паўраспаду цэзію-137 і стронцыю-90, якімі разбураны выбухам 4-ы энергаблок станцыі шчодро «адарыў» беларускую зямлю. І таму памер забруджанай тэрыторыі істотна скараціўся. Калі раней гэтымі элементамі было «захоплены» 23% плошчы Беларусі, то цяпер гэты паказчык «сціснуўся» да 12-13%. Аднак далей такога істотнага зніжэння не чакаецца. Спецыялісты разлічылі, што праз наступны трыццаць гадоў ад радыяцыйнага палону вызваліцца толькі два працэнты беларускай зямлі.

— Склалася чамусьці ў грамадстве думка, што хутка не будзе ўжо ні цэзію, ні строн-

цыю, — расказвае першы намеснік начальніка Дэпартамента па ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС МНС Рэспублікі Беларусь **Анатоля ЗАГОРСКІ**. — Але ж застаюцца так званыя трансуранавыя элементы — плутоній, які па меры распаду ператвараецца ў яшчэ больш небяспечны амерыцыій. Два працэнты тэрыторыі краіны забруджана імі. Трэба дакладна разумець: гэтая тэрыторыя будзе закрыта на тысячы гадоў. Перыяд паўраспаду плутонію — 24 тысячы гадоў. Ляжаць там і парэшткі паліва ў выглядзе ўрану-235 і 238. А ў іх перыяд паўраспаду і ўвогуле складае 4,5 мільярда гадоў. Гэты працэс мы ніяк не паскорым. Агулам жа па стане на 2016 год забруджана цэзіем ад 1 да 40 кюры 936 тысяч гектараў, пры гэтым 307 тыс. забруджана стронцыем. За

трыццаць гадоў мы вярнулі ў севазварот толькі крыху больш за 17 тысяч гектараў, ды і тое ад агульнай колькасці выведзеных земляў гэтая лічба складае лічаныя працэнты. Перш чым гэта зрабіць, адпаведныя дакументы мусяць прайсці праз некалькі ведамстваў, у тым ліку праз Акадэмію навук і Савет Міністраў.

Спецыялісты кажуць, што перыяд паўраспаду радыяактыўнага элемента — гэта толькі дзясятая частка ад часу яго жыцця. Таму цэзіі і стронцыю праз 290-300 гадоў ужо не будуць уяўляць істотнай небяспекі. Яшчэ адна асаблівасць: калі ў 1986-м пад радыяцыйнай аказалася 23% тэрыторыі, то цяпер — 13%, да 2046 года яна скараціцца да 10%. Адметнасць гэтых радыяактыўных элементаў у тым, што яны назапашваюцца ў донных адкладах і ў балотах.

**СТАР. 3**

# УНІКАЛЬНЫЯ ВЕДЫ І ВОПЫТ

Беларусь многае зрабіла для пераадолення наступстваў катастрофы на ЧАЭС

Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка ў час сустрэчы з намеснікам Генеральнага сакратара ААН, адміністратарам Праграмы развіцця ААН (ПРААН) Хелен Кларк, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

«Вы адзін з тых рэдкіх светлых служачых, якія пабывалі ў рэгіёнах, што былі забруджаны пасля аварыі на ЧАЭС. Мне з вамі лёгка размаўляць, таму што вы, гэтак жа як і я, бачылі ўсё, што там было. Вы бачыце, колькі мы прыкладаем намаганняў на пераадоленне гэтых наступстваў», — сказаў Прэзідэнт. Аляксандр Лукашэнка падзякаваў Хелен Кларк і памочніку Генеральнага сакратара, дырэктару рэгіянальнага бюро па

краінах Еўропы і СНД Джыхан Султанаглу за іх уклад у справу пераадолення наступстваў чарнобыльскай катастрофы. «Ёсць шмат у свеце добрых людзей. Такіх, як вы, як ААН, якія дапамагаюць нам у пераадоленні гэтай катастрофы. Але, згадзіцеся, гэта немагчыма сувымераць з тым, што зрабіла Беларусь, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Складанасць уся ў тым, што чарнобыльская катастрофа лягла на нашы плечы пасля распаду СССР. Мы не будавалі гэту станцыю, не эксплуатавалі, а бяда ў асноўным прыпала на нашу тэрыторыю. І разлічваць нам не было на каго».

Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, на аднаўленне па-

цярпелых тэрыторый патрачана сума, роўная дзясяткам гадавых бюджэтаў Беларусі. «Мы збіралі гэтыя сродкі і ўкладвалі ў пераадоленне гэтай катастрофы. Сёння нам ужо не здаецца, што гэтыя землі назаўсёды страчаны, як гэта бачылася 30 гадоў таму», — адзначыў беларускі лідар. Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што Беларусь набыла ўнікальныя веды і вопыт па пераадоленні такіх катастроф. «Няхай гэта будзе нашым укладам у развіццё чалавецтва. Вы павінны ведаць: калі, не дай бог, недзе здарыцца бяда, нашы вучоныя, спецыялісты гатовы працаваць па пераадоленні гэтых наступстваў. Так было зусім нядаўна на «Фукусіме», дзе былі задзейнічаны нашы

вопыт, веды, прыборы», — сказаў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка таксама ўручыў Хелен Кларк і Джыхан Султанаглу ордэны Францыска Скарыны за значны асабісты ўклад у развіццё супрацоўніцтва паміж Беларуссю і ААН па правядзенні комплекснай рэабілітацыі і забяспячэнні ўстойлівага развіцця раёнаў, якія пацярпелі ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. «Мы прымаем гэтыя ўзнагароды ад імя ўсяго персаналу ААН, тых, хто прымаў удзел у праграме рэабілітацыі пацярпелых зямель на тэрыторыі Беларусі. Мы заўсёды адчувалі цвёрдую падтрымку кіраўніцтва Беларусі ў справе аднаўлення гэтых зямель», — сказала Хелен Кларк.

## Агульная справа

# АДЧУЦЬ СЯБЕ ЧАСТКАЙ ЦЭЛАГА

Як праходзіў рэспубліканскі суботнік

Мінулыя выхадныя прайшлі незвычайна. Вышэйшыя дзяржаўныя чыноўнікі, служачыя і рабочыя працавалі поплеч: у парках, лягасах, на аднаўленні аб'ектаў культурнай спадчыны.

## Праца кансалідуе нацыю

На думку кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Аляксандра КОСІНЦА, які працаваў на будаўніцтве музейнага квартала на базе Нацыянальнага мастацкага музея, красавіцкія суботнікі маюць вельмі важнае значэнне: перш за ўсё яны кансалідуюць нацыю.

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта звярнуў увагу, што заробленыя на суботніку сродкі пойдучы на сацыяльныя мэты. Гэта адпавядае таму, што ў Пасланні беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу кіраўнік дзяржавы чарговы раз назваў у ліку прыярытэтаў сацыяльную сферу.

На думку кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта, музейны квартал, на тэрыторыі якога ён прымаў удзел у суботніку, з'яўляецца знакавым аб'ектам, які павінен стаць сапраўдным культурным цэнтрам з развітой турыстычнай інфраструктурай. На яго будаўніцтва выдзелена больш за 850 млрд рублёў. Гэтыя сродкі плануюць асвоіць да 2019 года.

Прэм'ер-міністр Андрэй КАБЯКОЎ разам з кіраўніцтвам урада і структурных падраздзяленняў апарату Савета Міністраў падчас рэспубліканскага суботніка працавалі на тэрыторыі Казырскага лясыніцтва Лагойскага раёна. Кіраўніцтва ўрада другі год запар выязджае ў адно з лясыніцтваў і высаджвае лясныя культуры там, дзе ўжо прайшла высечка лесу.

«Вельмі важна для кожнага чалавека адчуваць сябе часткай краіны, супольнасці, якая працуе на адзіныя мэты, і гэтыя мэты абсалютна высякародныя», — адзначыў прэм'ер-міністр.

## Парадак у доме

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў таксама прынялі ўдзел у рэспубліканскім суботніку. Група абраннікаў народа на чале са старшынёй Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Уладзімірам АНДРЭЙЧАНКАМ, а таксама работнікі сакратарыята адправіліся ў сталічны парк «Цівалі».

Парк знаходзіцца ў Фрунзенскім раёне горада Мінска ў межах вуліц Прытыцкага, Глебкі, Матусевіча і Цімашэнка. Пакуль ён у занятым стане, але ў будучыні тут з'явіцца фізкультурна-аздараўленчы комплекс, а таксама зоны для спакойнага адпачынку.

«Гэта добрае традыцыйнае свята, з ім звязаны прыемныя ўспаміны аб мінулых гадах, калі мы ў маладосці хадзілі на суботнікі, — падкрэсліў старшыня Палаты прадстаўнікоў Уладзімір Андрэйчанка. — Выдатна, што гэтая традыцыя захавалася ў цэлым у беларусаў і ў прыватнасці ў Палаце прадстаўнікоў».

Члены Прэзідыума Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу ўпарадкавалі частку тэрыторыі, прылеглай да другой

## Амаль 70 мільярдаў!

Па словах намесніка прэм'ер-міністра Наталлі КАЧАНАВАЙ, у Мінску на работах па добраўпарадкаванні было задзейнічана 690,5 тысячы чалавек, у Брэсцкай вобласці — амаль 488 тысяч, у Гомельскай — 455 тысяч. Да акцыі далучыліся 362,5 тысячы жыхароў Мінскай вобласці, 351 тысяча прадстаўнікоў Магілёўшчыны, 350 тысяч — Віцебшчыны, 305 тысяч — Гродзеншчыны.

Падчас суботніка ўдалося зарабіць каля 68 мільярдаў рублёў. З іх амаль 21 мільярд прыўнеслі сталічныя ўдзельнікі акцыі, 11 мільярдаў — на рахунок актывістаў Гомельшчыны, крыху больш за 8 мільярдаў атрымалі на Брэсцчыне. У Магілёўскай, Віцебскай і Мінскай абласцях зарабілі прыкладна па сем мільярдаў, у Гродзенскай — 6,2 мільярда. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі ў гэты дзень у цэлым па краіне склаў амаль 143 мільярды рублёў, выкананых падрадных работ — каля 24 мільярдаў рублёў.

Палову грошай, атрыманых на суботніку, пералічаць Міністэрству фінансаў, якое ў сваю чаргу аддасць іх на праектаванне і будаўніцтва Гомельскай абласной дзіцячай клінічнай бальніцы.

— Астатняя частка заробленых сродкаў застанецца ў распараджэнні аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама, і мясцовая ўлада сама вырашыць, куды канкрэтна іх накіраваць, — адзначыла віцэ-прэм'ер.

мінскай кальцавой аўтадарогі.

На думку Анатоля РУСЕЦКАГА, намесніка старшыні Савета Рэспублікі, кальцавая дарога, якая будзе ўзбудавана ў гэтым сэнсе з'яўляецца візітнай карткай сталіцы. Таму прыбрацца каля яе — гэта як навесці парадак у родным доме. «Вельмі шмат замежных гасцей прыязджаюць да нас праз аэрапорт. Кальцавая аўтадарога — гэта візітная картка нашага горада, гэта першае, што бачаць людзі, калі ўязджаюць у Беларусь. Таму на ёй мусяць быць парадак. Прыемна, калі каля дарогі можна спыніцца, а там — чысты, прыгожы, светлы лес. Таму мы вырашылі прыбраць менавіта прыдарожны ўзлесак у сваім родным доме — у Мінску», — тлумачыць віцэ-спікер верхняй палаты беларускага парламента.

Для многіх суботнік — ужо звыклая, натуральная падзея, неад'емная частка працы. «У мяне за шмат гадоў выпрацавалася звычка, што суботнік — гэта штогадовае свята, як 1 Мая, як Вялікдзень, як Новы год, — прызнаўся карэспандэнт «Звязды» Уладзімір ПАНЦЮХОЎ, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па эканоміцы, бюджэце і фінансах. — Таму яго нават чакаеш. Тым больш, падчас суботніка ўсе ў іншых адзёнах, больш разнавольныя, менш афіцыйныя. Размовы і сумес-

ная праца ў такой абстаноўцы дарагога каштуюць».

## Выбар невыпадковы

Работнікі апарату Савета Федэрацыі прафсаюзаў разам са старшынёй ФПБ Міхаілам ОРДАМ прыбыліся на мемарыяльным комплексе «Курган Славы». Месца выбралі невыпадкова. Год таму пры падтрымцы прафсаюзаў была праведзена маштабная рэстаўрацыя комплексу: паклалі новы газон, адрамантавалі прыступкі, мазаіку і барэльєфы, цалкам замянілі светлавае афармленне.

Падчас суботніка прадстаўнікі федэрацыі рыхталі тэрыторыю Кургана для ўстаноўкі сонечнай фотаэлектрычнай станцыі, якая дазволіць кругласутачна асвятляць мемарыяльны комплекс. «Гэта прыдаць помніку сучасны і велічны выгляд. Чакаецца, што Курган стане больш заўважным і будзе прыцягваць да сябе яшчэ больш увагі з боку турыстаў і жыхароў нашай краіны і нагадваць пра подзвіг народа ў Вялікай Айчыннай вайне», — расказалі ў ФПБ.

Ілья КРЫЖЭВІЧ, Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ, Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ, Вераніка ПУСТАВІТ, Надзея ЮШКЕВІЧ.



ФОТА БЕЛТА

# ГАЛОЎНАЕ — ВЫНІК

Аляксандр Лукашэнка патрабуе аддачы ад сродкаў, што ўкладваюцца ў развіццё хакейнага клуба «Дынама-Мінск»

Аб гэтым кіраўнік дзяржавы заявіў, прымаючы з дакладам міністра ўнутраных спраў, старшыню нагляднага савета клуба Ігара Шуневіча, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

На сустрэчы абмяркоўвалася далейшае функцыянаванне хакейнага клуба «Дынама-Мінск». Прэзідэнт адзначыў, што таксама размаўляў са старшынёй Беларускай федэрацыі хакея Ігарам Рачкоўскім, які разам з Ігарам Шуневічам нясе адказнасць за развіццё дынамаўскага клуба. «Гэта асноўны клуб, гэта аснова нашай зборнай», — падкрэсліў беларускі лідар.

Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу, што ў хуткім часе стартуе чэмпіянат свету па хакеі, пасля яго завяршэння будзе заслуханы адпаведны даклад. «Будзе аб чым пагаварыць. Гэта пытанне таксама давайце абмяркуем», — сказаў Прэзідэнт.

«Я абсалютна не збіраюся ўмешвацца ў расстаноўку кадраў. Гэта ваша прэагатыва. З кім хочаце, райцеся, але ў будучым годзе трэба паказаць вынік. Мы плацім немалыя грошы. Дарэчы, таксама трэба эканомна да гэтага ставіцца. І аддача павінна быць. Вы самі гэта разумееце не горш за мяне», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

## ЗАРАБІЛІ ВОСЕМ МІЛЬЯРДАЎ

У Брэсцкай вобласці на рэспубліканскі суботнік выйшла прыкладна паўмільёна чалавек. Як паведамілі ў штабе суботніка, зарабілі ў гэты дзень 8 мільярдаў рублёў. Як вядома, палова гэтых сродкаў застанецца ў вобласці. Прыкладна 1 мільярд рублёў будзе накіраваны на падтрымку да сезона летніх дзіцячых лагераў. Яшчэ 3 мільярды рублёў плануецца затраціць на будаўніцтва маладзёжнага патрыятычнага цэнтра ў Брэсцкай крэпасці.

Добра папрацавалі калектывы большасці прадпрыемстваў і арганізацый. Многія з іх у гэты дзень займаліся добраўпарадкаваннем родных гарадоў і вёсак. Прыклад паказвалі кіраўнікі і падначаленыя вертыкалі ўлады. Так супрацоўнікі апарата аблвыканкама на чале з губернатарам Анатолям ЛІСАМ працавалі на добраўпарадкаванні тэрыторыі новай школы-садка. Педагагічны комплекс узводзіцца ў мікрараёне Паўднёвы. Яго здача ў эксплуатацыю запланавана на 1 верасня. Работы на аб'екце хапіла і брыгадзе гарвыканкама са старшынёй Аляксандрам РАГАЧУКОМ.

Частка гарадскіх чыноўнікаў працавала ў былым гарадскім садзе. Названая парковая зона на ўзбярэжжы Мухаўца была апошнім часам закінутая, яе плануюць прывесці ў належны выгляд. Дарэчы, гэта не першы працоўны дэсант гарвыканкама ў гарадскім садзе сёлётнай вясной. Супрацоўнікі адміністрацыі Ленінскага раёна Брэста разам са студэнтамі Брэсцкага дзяржуніверсітэта імя А.С. Пушкіна, прадстаўнікамі грамадскіх арганізацый працавалі на аб'ектах мікрараёна Рэчыца, у тым ліку на новай канцэртнай пляцоўцы. Прадстаўнікі Маскоўскага раёна прыводзілі ў парадак чацвёрты форт Брэсцкай крэпасці. У крэпасці працавалі і супрацоўнікі абласнога ўпраўлення ўнутраных спраў. Міліцыянеры наводзілі вясновы парадак на востраве Пагранічны, а таксама ў ваколіцах памятнага знака супрацоўнікам, якія загінулі пры выкананні службовых абавязкаў.

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zviazda.by

## НА ПАДТРЫМКУ ДЗЯЦЕЙ І СТАРЫХ

Найбольш масавымі месцамі па навядзенні парадак на рэспубліканскім суботніку ў Мінскай вобласці сталі ваеннагістарычныя помнікі і мемарыялы, брацкія магілы байцоў і мірных грамадзян часоў Вялікай Айчыннай вайны. Усяго ў суботніку прыняло ўдзел каля 360 тыс. чалавек. Па папярэдніх падліках зароблена 6,7 млрд рублёў.

Тэрыторыю, што прылягае да Кургана Славы, прыбылі работнікі галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Міноблвыканкама, Мінскага абласнога аб'яднання прафсаюзаў. У мемарыяльным комплексе «Хатынь» працавалі супрацоўнікі абласнога ўпраўлення МНС. Падчас суботніка ліквідаваны несанкцыянаваныя звалкі, добраўпарадкаваны гарады і пасёлкі, прыбраны палосы каля чыгункі і аўтадарог, пасаджаны дрэвы і кусты.

У прыватнасці, старшыня Міноблвыканкама Сямён ШАПІРА са сваімі падначаленымі саджаў маладыя бярозы і елкі на 17-м кіламетры аўтадарогі М3 Мінск — Віцебск у Мінскім раёне. Усяго было высаджана каля 2 тыс. дрэў.

А перад гэтым кіраўнік цэнтральнага рэгіёна аб'ехаў шэраг аб'ектаў, дзе працавалі жыхары вобласці. Сямён Шапіра застаўся задаволены: суботнік прайшоў зладжана. Па яго меркаванні, традыцыя суботнікаў захавана ў грамадстве не проста так. Беларусы любяць чысціню і парадак на сваёй зямлі, таму і актыўна ўдзельнічаюць у падобных мерапрыемствах.

Сямён Шапіра падкрэсліў, частка заробленых сродкаў будзе пералічана на ўсебаковую падтрымку і стварэнне годных умоў для юных грамадзян і старых. «Сродкі, якія застаюцца ў распараджэнні вобласці, ідуць на фінансаванне прыярытэтных кірункаў, — адзначыў ён. — Мы аналізуем штогод, як яны расходуюцца».

Як адзначыў пасля суботніка Сямён Шапіра, Мінская вобласць з добрым багажом падыходзіць да V Усебеларускага сходу. Міншчына ў лідарах па росце валавога рэгіянальнага прадукту за апошнюю пяцігодку, а таксама прамысловай прадукцыі сярод абласцей краіны. Сёлета гэтыя тэмпы некалькі знізіліся з-за кан'юнктуры на рынку калійных угнаенняў, але з кожным месяцам фіксуецца павелічэнне аб'ёмаў вытворчасці ва ўсіх галінах», — падкрэсліў кіраўнік вобласці.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

Сакратарыят Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокія спачуванні намесніку загадчыка аддзела арганізацыйнага забяспячэння дзейнасці Савета Рэспублікі арганізацыйнага ўпраўлення Сакратарыята Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Красуцкаму Мікалаю Львовічу ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім болем — смерцю МАЦІ.

# Праз адзін перыяд паўраспаду...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— У нас ёсць шэраг прадпрыемстваў на пацярпелых тэрыторыях, прадукцыя якіх ідзе на экспарт, — запэўнівае **начальнік аддзела навуковага забеспячэння і міжнароднага супрацоўніцтва Дэпартаменту па ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС МНС Рэспублікі Беларусь Ігар СЕМЯНЕНА**. — Дзве трэці згушчанага малака з таго ж Рагачова адпраўляецца за мяжу. З Хойнікаў малочныя прадукты ідуць нават у ЗША, Ізраіль, краіны Балтыі, Еўрапейскага саюза. Кандытарскія вырабы прадаюць туды ж. Журавіны з Піншчыны ідуць у краіны Захаду на экспарт. Толькі Польшча набыла лясца больш за 40 тон ягады. Проста трэба быць вельмі асцярожным пры спажыванні дароў лесе. 23% журавін, сабраных на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання, не прайшлі радыяцыйную праверку. А з грыбоў увогуле забракавалі 40%.

— Зараз на забруджаных радыяцыйнай землях жыве 1 мільён 142 тысячы чалавек, — працягвае **Анатоль Загорскі**. — 260 тысяч з іх — дзеці. Прычым 1860 чалавек засталіся жыць на адселеных тэрыторыях. Яны або адмовіліся перабрацца на новае месца жыхарства, або пасля вярнуліся ў родныя мясціны. Узровень забруджвання цэзіем-137 там — ад 15 да 40 кюры на квадратны кіламетр. Мушу адзначыць, што ім неаднаразова прапанавалі перасяліцца ў чыстую мясцовасць. Аднак тое, што яны засталіся там — іх поўнае права, бо ў гэтай зоне эвакуацыі не было. З такіх тэрыторый людзі сыходзілі дабравольна. Усяго ж месца жыхарства з-за радыяцыйнай небяспекі па краіне вымушана змянілі 138 тысяч чалавек.

Пакінутыя людзьмі мясціны прывабліваюць да сябе нячыстых на руку дзялкоў. Ім і дагэтуль ёсць чым пажывіцца ў колішніх населеных пунктах. — Сёлета за першыя тры месяцы ў ахоўваемай зоне мы выявілі 57 правапарушэнняў, — расказвае **намеснік начальніка ўпраўлення галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы МНС Беларусі Дзмітрый АУЧЫНІКАУ**. — У асноўным яны тычацца ўезду транспарту без спецыяльнага дазволу. На гэтым транспарце спрабавалі вывезці металалом. Агулам затрымалі 53 тony гэтага грузу. Зарэгістравалі і тры выпадкі парушэння правіл палявання і рыбнай лоўлі.



ца ў чыстую мясцовасць. Аднак тое, што яны засталіся там — іх поўнае права, бо ў гэтай зоне эвакуацыі не было. З такіх тэрыторый людзі сыходзілі дабравольна. Усяго ж месца жыхарства з-за радыяцыйнай небяспекі па краіне вымушана змянілі 138 тысяч чалавек.

Пакінутыя людзьмі мясціны прывабліваюць да сябе нячыстых на руку дзялкоў. Ім і дагэтуль ёсць чым пажывіцца ў колішніх населеных пунктах. — Сёлета за першыя тры месяцы ў ахоўваемай зоне мы выявілі 57 правапарушэнняў, — расказвае **намеснік начальніка ўпраўлення галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы МНС Беларусі Дзмітрый АУЧЫНІКАУ**. — У асноўным яны тычацца ўезду транспарту без спецыяльнага дазволу. На гэтым транспарце спрабавалі вывезці металалом. Агулам затрымалі 53 тony гэтага грузу. Зарэгістравалі і тры выпадкі парушэння правіл палявання і рыбнай лоўлі.

## Памяці ліквідатараў

У нашай краіне створаны віртуальны музей чарнобыльскай катастрофы. Афіцыйны запуск яго прымеркаваны да 30-годдзя трагедыі. Ён будзе месціцца адразу па двух інтэрнэт-адрасах — [chernobyl.by](http://chernobyl.by)

— Наш рэсурс шмат у чым можна назваць унікальным, — расказвае **загадчыца інфармацыйна-аналітычнага аддзела беларускага аддзялення расійска-беларускага інфармацыйнага цэнтру аб наступствах РНДУП «Інстытут радыялогіі» МНС Ірына САУЧАНКА**. — Фактычна ён азначае беларускі пункт погляду на ўсе падзеі, звязаныя з катастрофай. Мы пацярпелі больш за ўсіх ад яе і выдаткавалі самую вялікую суму грошай на ліквідацыю наступстваў. Разам з тым сацыяльна-эканамічнае развіццё пацярпелых тэрыторый у нас лепшае ў параўнанні з Расіяй і Украінай.

Віртуальны музей складаецца з трох залаў. Першая з іх

прысвечана непасрэдна аварыі. Там сабраны багаты фотаматэрыял, на якім адлюстравана жыццё да выбуху. Шмат у чым нам дапамог Нацыянальны архіў. Асобны раздзел прысвечаны памяці ліквідатараў. Створаны старонкі, прысвечаныя помнікам, звязаным з радыеактыўным выбухам. Але асобна трэба вылучыць раздзел, прысвечаны чарнобыльскай творчасці. Там цяпер можна пагартаць старонкі каталога работ беларускіх мастакоў «Больш, намалюваны пэндзлем», зборніка дзіцячых малюнкаў «Мы так адчуваем». Змешчаны там і паэтычны альбом «Наперакор. На радасць. На ўспамін...», у якім надрукаваны паэтычныя творы дзяці і моладзі па чарнобыльскай тэматыцы.

## Усяго ж месца жыхарства з-за радыяцыйнай небяспекі па краіне вымушана змянілі 138 тысяч чалавек.

Дзве іншыя залы прысвечаны ліквідацыі наступстваў і адраджэнню тэрыторый. Таксама ў віртуальным музеі прадстаўлена дынамічная карта радыяцыйнага забруджвання тэрыторыі Беларусі, разлічаная да 2056 года. Яшчэ адна «фішка» праекта — распов пра культурныя, гістарычныя і прыродныя каштоўнасці, якія аказаліся на «радыяцыйных» землях. Змешчаны там і цікавыя фотаэкскурсіі па прадпрыемствах, якія працуюць у пацярпелых раёнах.

**Вялярый ШКЛЕННИК**, [schklennik@zviazda.by](mailto:schklennik@zviazda.by)

## Технический администратор доменных зон БЕЛ и .BY ООО «НАДЕЖНЫЕ ПРОГРАММЫ» сообщает о проведении благотворительных аукционов на регистрацию доменных имен, исключенных из реестра.

Средства от аукциона, кроме стоимости услуг по регистрации доменного имени и налогов, будут перечислены на нужды детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей.

Предметом аукциона являются доменные имена в доменных зонах БЕЛ и .BY, исключенные из реестра. Перечень доменных имен, предлагаемых к регистрации по результатам аукциона, размещается на сайте <http://auction.cctld.by>.

- Даты проведения аукционов в период с июля по декабрь 2016 г.:
- Дата начала июльского аукциона доменов — 11 июля 2016 г., дата окончания аукциона — 13 июля 2016 г.
- Дата начала августовского аукциона доменов — 08 августа 2016 г., дата окончания аукциона — 10 августа 2016 г.
- Дата начала сентябрьского аукциона доменов — 05 сентября 2016 г., дата окончания аукциона — 07 сентября 2016 г.
- Дата начала октябрьского аукциона доменов — 03 октября 2016 г., дата окончания аукциона — 05 октября 2016 г.
- Дата начала ноябрьского аукциона доменов — 14 ноября 2016 г., дата окончания аукциона — 16 ноября 2016 г.
- Дата начала декабрьского аукциона доменов — 12 декабря 2016 г., дата окончания аукциона — 14 декабря 2016 г.

Время начала аукциона — 12.00 часов даты начала аукциона, время окончания аукциона — 12.00 часов даты окончания аукциона. В случае если в течение последних 2 минут до окончания аукциона была сделана ставка, срок проведения аукциона автоматически продлевается еще на 5 минут.

Аукцион проводится на интернет-ресурсе <http://auction.cctld.by>

В отношении каждого доменного имени, являющегося предметом аукциона, размещается программная форма, позволяющая участникам аукциона делать ставки.

Участниками аукциона могут быть юридические и физические лица, в том числе индивидуальные предприниматели, являющиеся резидентами или нерезидентами Республики Беларусь. Для участия в аукционе участник должен пройти регистрацию на сайте <http://auction.cctld.by>

Приним ставок прекращается по истечении 2 календарных дней после начала аукциона по каждому доменному имени.

Аукцион считается состоявшимся при наличии хотя бы одной ставки. Победившим в аукционе считается тот участник, который сделал максимальную ставку к моменту окончания аукциона.

Текст Положения о порядке проведения аукциона на регистрацию доменных имен находится на сайте <http://auction.cctld.by> в разделе «Правила проведения аукционов».

Организатор аукциона: ООО «НАДЕЖНЫЕ ПРОГРАММЫ», УНП 100160363, e-mail: [au@hoster.by](mailto:au@hoster.by) Тел. организатора +375 17 239 57 02. Тел. комиссии по организации и проведению аукциона +375 17 239 57 77.

## Бобруйское управление филиала «Центр «Белтехинвентаризация» оказывает услуги по:

- оценке имущества (недвижимость, транспорт, оборудование)
- организации и проведению аукционных торгов
- инвентаризации и оценке зеленых насаждений

**ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» ИЗВЕЩАЕТ:** 13 мая 2016 г. в 11.00 состоится **ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН по продаже недвижимого имущества, принадлежащего на праве собственности ОАО «Белшина», в составе: Пот № 1 (предмет торгов): изолированное помещение с инвентарным номером 730/D-7335 (помещение для торговли обувью), общей площадью 84,9 кв.м, расположенное по адресу: Могилевская обл., г. Кричев, ул. Трудовая, 10А**

<b>Организатор торгов</b>	Филиал «Центр «Белтехинвентаризация», УНП 102353509 (220034, г. Минск, ул. Чапаева, д. 4, к. 222, (р/с 3012105618108 в Региональной Дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минска МФО 153001369, ОКПО 55484006)
<b>Продавец предмета торгов</b>	Открытое акционерное общество «Белшина», УНП 700016217, Минское шоссе, 213824, г. Бобруйск, Могилевская область
<b>Место проведения торгов и подачи документов</b>	г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 в здании Бобруйского управления филиала «Центр «Белтехинвентаризация»
<b>Начальная цена продажи, рублей без НДС</b>	240 099 600 рублей без учета НДС, задаток 10% от начальной цены продажи — 24 010 000 рублей
<b>Номер расчетного счета для перечисления задатка</b>	Получатель платежа ОАО «Белшина» — р/с 3012000003446 в ОАО СБ «Беларусбанк» г. Бобруйск, код 760, УНП 700016217, ОКПО 147621337000
<b>Информация о земельном участке</b>	Земельный участок с кадастровым номером 724050100001005437 расположен по адресу: Могилевская обл., г. Кричев, ул. Трудовая, 10а, площадь — 0,0161 га предоставлен для обслуживания предмета торгов. Имущественные права на земельный участок — право аренды, правообладатель — ОАО «Белшина»

**Характеристика предмета торгов**  
Помещение для торговли находится в одноэтажном кирпичном здании, 1985 г. п., фундамент — кирпич, перекрытие — ж/б, кровля — асбестоцементные волнистые листы, полы — бетон, имеется элетроснабжение

<b>Условия продажи</b>	При заключении договора купли-продажи между Продавцом и Покупателем (претендентом на покупку) на цену продажи предмета торгов будет начислен НДС по ставке 20%
<b>Срок заключения договора купли-продажи</b>	В течение 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона
<b>Условия оплаты</b>	Определяются по согласованию Победителя торгов с Собственником имущества при заключении договора купли-продажи

**Срок подачи документов, осмотра объектов и внесения задатка по 11 мая 2016 г. включительно до 16.00**

**Победитель (претендент на покупку)** возмещает затраты на организацию и проведение торгов не позднее 3 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукционных торгов на основании счета-фактуры, выдаваемой Организатором торгов.

\*\*Более подробная информация об условиях участия в торгах, перечне документов, прилагаемых к заявлению на участие в торгах, опубликована в газете «Звязда» от 06 августа 2015 г.

Получить доп. информацию о продаже имущества можно по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 или связавшись с нами по телефонам: 8 (0225) 72 01 32, 72 13 93, 8 (044) 710-50-85 в рабочие дни с 8.30 до 17.00



**Чарнобыльская зона...**  
Шмат населеных пунктаў засталіся тут пакінутымі. Людзі перасяліліся ў бяспечныя месцы, але ніколі не забудуць назвы сваіх родных вёсак. Пра гэтыя вёскі нагадваюць мемарыялы ў Хойніках і Нароўлі.

*Адцяцелі завеі ліхія,  
Не скарылі мой край, не змаглі.  
Падняліся лясы маладыя  
Там, дзе вёскі ў зямлю адышлі...*

*Не пайсці ў гэты бор па чарніцы,  
Не напіцца крынічнай вады —  
Набрывала атрутай ігліца  
І зязюля не лічыць гады.*

*Ды чуваць з тых мясцін і па сёння:  
Птах спявае, смяецца дзіця...  
Гэтых вёсак святых імёны  
Не знікаюць на карце жыцця.*



## Надвор'е

# З серады стане больш сонца

А ў нядзелю на поўдні краіны чакаецца ўжо да плюс 20 градусаў

Менавіта з заўтрашняга дня надвор'е ў нашай краіне пачне паляпшацца, паведаміў **начальнік службы гідраметэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага цэнтру па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды Дзмітрый РАБАЎ**.

Аднак сёння яшчэ ў нас захаваецца дажджлівае і халаднаватае надвор'е, якое вызначае актыўны атмасферны фронт. На большай частцы тэрыторыі краіны пройдуць дажджы. Па ўсходзе ў асобных раёнах прагназуюцца моцныя дажджы.

Максімальная тэмпература паветра складзе ад 6 да 12 цяпла, па ўсходзе — да плюс 14 градусаў.

Потым чакаецца рост атмасфернага ціску і надвор'е пачне паляпшацца, калі дажджоў стане менш, а сонца — больш. Аднак, уначы на сераду па паўночна-ўсходняй палове краіны, а ўдзень — у асобных раёнах чакаюцца кароткачасовыя дажджы. Уначы і раніцай месцамі магчымы туман. Тэмпература паветра ўначы складзе 1-7 цяпла, пры праясненнях — да мінус 3 градусаў, удзень прагназуюцца плюс 10-17 градусаў. Нават у чацвер удзень месцамі пройдуць кароткачасовыя дажджы і навалніцы.

Тэмпература паветра ўначы складзе ад нуля да плюс 7 градусаў, удзень будзе плюс 13-19 градусаў, па захадзе — 7-12 цяпла.

Кароткачасовыя дажджы ў асобных раёнах прагназуюцца і ў пятніцу. Уначы і раніцай месцамі чакаецца туман. Тэмпература паветра ўначы складзе 1-7 цяпла, але пры праясненнях — да мінус 2 градусаў, удзень — плюс 10-17.

Паводле доўгатэрміновых прагнозаў айчынных спецыялістаў, у выхадныя на тэрыторыі Беларусі над надвор'ем будзе гаспадарыць атмасферны фронт, які прыйдзе з боку паўднёвага захаду Еўропы. Уначы на суботу ападкаў пераважна не чакаецца, удзень па паўднёва-заходняй палове — кароткачасовыя дажджы, магчымы навалніцы. Тэмпература паветра ўначы складзе плюс 1-8 градусаў, удзень — плюс 8-15 градусаў, па паўднёвым усходзе — да 17-18 цяпла. Кароткачасовыя дажджы і навалніцы месцамі пройдуць і ў нядзелю. Тэмпература паветра ўначы складзе плюс 2-9 градусаў, удзень — 8-15 цяпла, па паўднёвым усходзе — плюс 16-20 градусаў.

**Сяргей КУРКАЧ**, [kurkach@zviazda.by](mailto:kurkach@zviazda.by)

# МЫ РАШАЛІ ЎРАЎНЕННЕ З УСІМІ НЕВЯДОМЫМІ

Свой Чарнобыль ёсць практычна ў кожнага, хто знаходзіўся на Гомельшчыне ў красавіцкія дні 1986 года. Ёсць ён і ў Аляксея Камая, які займаў пасаду першага сакратара Гомельскага абкама Камуністычнай партыі. На ўзроўні вобласці гэта была першая асоба. Усе рашэнні, якія прымаўся выканаўчымі органамі, заўсёды ўзгадніліся з партыйнымі. Таму першы сакратар нёс персанальную адказнасць перад дзяржавай і грамадствам за кіраванне ўсімі працэсамі жыццядзейнасці. Аляксея Сцяпанавіч на той момант толькі адсвяткаваў пяцідзесяцігоддзе і быў узнагароджаны ордэнам Леніна.



Аляксей КАМАЙ (здымак зроблены ў красавіку 2016 года).

Фота Аўгена ПРЭЦЫКАВА.

На працягу наступных 30 гадоў пасля чарнобыльскай катастрофы ён шмат аналізаваў усё, што здарылася ў канцы красавіка, які перавярнуў лёсы дзясяткаў тысяч людзей. Сабраў шмат дакументаў, гутарыў з многімі спецыялістамі. І дагэтуль упэўнены: усё, што можна было зрабіць для людзей у тых умовах і з наяўнай інфармацыяй, было зроблена. Іншая справа, што прыходзілася вырашаць задачы, дзе «ікося» было занадта многа. Усё было ўпершыню.

— 27 красавіка, у нядзелю а сёмай гадзіне мне пазваніў першы сакратар Брагінскага райкама партыі Георгій Мікалаевіч Панькоў. Сказаў, што здарылася нейкая аварыя на атамнай станцыі. Яму пра гэта паведаміў бацька Васіля Ігнаценкі, пажарнага, які працаваў на ЧАЭС. На той момант ён атрымаў апёкі і быў дастаўлены ў шпіталь, дзе і памёр. Я адразу патэлефанаваў старшыні Савета Міністраў Міхаілу Васільевічу Кавалёву. Ён мне адказаў, што з Кіевам сувязі няма. Маўляў, інфармацыя нам паступае па іншых каналах, што адбылася аварыя ў Чарнобылі. Шукаем варыянты, як тэрмінова высветліць сітуацыю, і тады будзем вырашаць, што далей рабіць. Спачатку Кіеў утойваў інфармацыю, а потым і Масква. Я патэлефанаваў першаму сакратару ЦК Мікалаю Мікітавічу Слюнькову. Ён пацвердзіў інфармацыю пра аварыю і сказаў, што цяпер фарміруецца група для выезду ў бок атамнай станцыі. Кажу: маштабы не ведаю, а Масква адказаў не дае.

— Да канца дня 27 красавіка і з 28-га на Гомельшчыну з Мінска прывезлі радыяметры і ў гаспадарках, якія прылягаюць да Чарнобыльскай станцыі, было адкрыта 62 пункты радыяцыйна-хімічнага кантролю — правяралі гама-выпраменьванне. Спачатку ж не было ні зоны адсялення, ні зоны адчужэння. Далі каманду з 27 красавіка спыніць усе палявыя работы ў гаспадарках вакол станцыі. 30 красавіка ў вобласць прыехаў

Слюнькоў. Абмяркоўвалася пытанне аб прыняцці юрыдычнага рашэння аб адсяленні.

— **Між тым адсяленне рэальнае пачалося яшчэ 27 красавіка, і абсалютная большасць людзей была адселена да афіцыйнай заявы пра чарнобыльскую катастрофу.**

— У той момант нас падтрымалі Слюнькоў і Кавалёў. Але ж юрыдычна ні я, ні кіраўніцтва краіны на гэта не мелі права. Такія рашэнні маглі прымацца толькі з дазволу кіраўніцтва дзяржавы. Тады гэта быў Савецкі Саюз. Спачатку, з 27-га, пачалі вывозіць толькі цяжарных жанчын і дзяцей. Іх размяшчалі ў школах і піянерскіх лагерах Калінкавіцкага, Рагачоўскага і іншых раёнаў. Райспажыўсаюз арганізаваў бясплатнае харчаванне, а медыкі сачылі за станам здароўя. Іх тады вывезлі нібыта на часовы адпачынак — да рашэння ўсіх арганізацыйных пытанняў. Гэта было зроблена да 30 красавіка, калі прагучала афіцыйная заява пра чарнобыльскую аварыю. Мы думалі, што рабіць далей. Слюнькоў з майго кабінета некалькі разоў вёў размовы са старшынёй Савета Міністраў СССР Мікалаем Іванавічам Рыжковым. Той у першыя майскія дні быў у Чарнобылі. Адтуль ён паведаміў, што прынята пастанова аб адсяленні людзей з трыццацікіламетровай зоны. За 2-3 мая з гаспадарак вакол АЭС мы вывезлі ўсіх людзей, якія там жылі.

— **Калі стала паступаць рэальная інфармацыя пра сітуацыю ў Чарнобылі?**

— Увесь час пасля аварыі ажыццяўлялася вывучэнне ўзроўняў радыяцыі на тэрыторыях вакол і магчыма заражанасць насельніцтва. Тады разам працавалі навукоўцы розных даследчых устаноў Савецкага Саюза і Міжнароднага агенцтва па атамнай энергіі. Было пры-

нята, што за дротам павінна быць усё, дзе забруджанасць 0,1 кюры па плутоніі, 3 кюры па стронцыі і 45 кюры па цэзіі. Менавіта таму трыццацікіламетровая зона не цыркулем праведзеная, а вывераная па гэтых параметрах.

— **Як ішло самае першае адсяленне людзей?**

— Гэта была сапраўдная бяда. Хто плакаў, хто ляўся, хто гатовы быў разарваць усіх. Часам людзі адмаўляліся з'язджаць. Прыедзеш у населены пункт, возьмеш мікрафон-«мацюгальнік», і крычыш, растлумачваеш. Хіба тады хто вымяраў плошчу дома, які пакідаў? А калі ў чэрвені было другое адсяленне, а ў верасні — трэцяе, там і карову ўжо ўзважвалі, і свінню, і дом абмяралі. Пасля чаго чалавек распісваўся, што ён згодны з гэтымі вымярэннямі, з гэтай ацэнкай. Потым, праўда, былі і тыя, хто скардзіўся, што яму мала заплацілі, бо суседу — больш. Карыстаючыся сітуацыяй, многія жылё новае пабудавалі сабе і дзецям. Мікрараён Малінаўка ў Мінску быў пабудаваны менавіта для перасяленцаў. Туды людзі цэлымі вёскамі пераязджалі. Такім чынам іх дзеці пашырылі жылплошчу, а многія бацькі зноў вярталіся ў чарнобыльскую зону. А потым унікаў яшчэ на лета прымалі. Я жорстка абураўся на гэты конт. Усё гэта трэба было перажыць.

— **Многія прыгадваюць самы першы тыдзень пасля аварыі, у які адбыўся выкід радыеактыўнага ёду і тыя захады, якія не былі прынятыя. Я маю на ўвазе ўжыванне спецыялізаваных ёдзістых прэпаратаў, якія маглі б папярэдзіць узнікненне анкалогіі шчытападобнай залозы, якую сёння непасрэдна звязваюць з Чарнобылем.**

— Давайце па-мужыцку адкажу на гэтае пытанне. Вось мы з вамі ведаем, што пад рукой трэба мець гэтыя прэпараты. Але ж звычайны чалавек, які жыве за 10 км ад атамнай станцыі, ён што — трымае ёдзісты калій у запасе? Вядома, не. Паколькі не была выпрацавана дзяржаўная праграма абароны насельніцтва ад радыяцыйнай нагрузкі ў мірных умовах, ніхто пра гэта не думаў. Павінны быць і рэкамендацыі, і таблеткі на выпадак аварыі. А гэтага ж нічога не было. Хоць на Гомельшчыне больш як 130 тысячам насельніцтва гэтыя прэпараты далі. Але ж гэта адбылося не 27-га раніцай, а на дзень-два пазней. Гэта занадта мала і па колькасці, і з пункту гледжання тэрмінаў прафілактыкі. Відавочна, што спазненне было.

— **Вам доўга ставілі ў віну першамайскую дэманстрацыю...**

— ...На якую я выйшаў разам з жонкай, дачкой і сынам. На плошчы Леніна ў Гомелі мы ўсе разам стаялі. З пункту гледжання палітыкі лепш бы дэманстрацыі не было. Бо гэта стала падставай для палітычнага гаму вакол яе. Усе ведалі — на свята павінна быць дэманстрацыя. А калі б яе адмянілі, якая была б рэакцыя людзей? Ці не было б большай панікі? Хто адкажа на гэтыя пытанні сёння? Дарэчы, гама-фон у Гомелі ў майскія дні 1986 года быў параўнальным з тым, які сёння ў некаторых населеных пунктах Брагінскага, Нараўлянскага, Хойніцкага ці Веткаўскага раёнаў. У вёсках ля дроту, дзе людзі жывуць, гама-фон значна вышэйшы, чым быў тады ў Гомелі. І яшчэ. На працу людзі да 1 мая хадзілі? Хадзілі. У парку гулялі? Так. І бульбу многія ў тыя дні садзілі. Тое ж было і пасля 1 мая. І што, тры гадзіны на дэманстрацыі маглі паўплываць на іх стан здароўя? Тады паставілі пытанне — хто выступіць на дэманстрацыі з прамовай? Я ж і выступіў.

— **Але ж вы на ёй не казалі нічога пра аварыю.**

— Вядома, не, бо поўнай інфармацыі не меў. Сказаць «нешта здарылася»? А далей што? Трэба ж канкрэтна: як жыць далей. Калі б не праводзілі тую дэманстрацыю, маглі б стварыць паніку і некраваную сітуацыю. З пазіцыі пражытых гадоў лічу, што ўсе дзеянні былі правільнымі.



Аляксей КАМАЙ (у цэнтры) з жыхарамі адной з вёсак Брагінскага раёна ў чэрвені 1987 года.

— **На пачатку мая 1986 года ў Гомелі хадзілі чуткі пра паўторны выбух на ЧАЭС, які павінен адбыцца...**

— У ноч з 7 на 8 мая 1986 года на чацвёртым рэактары ЧАЭС атрымалася спыніць далейшы ўздым тэмпературы. У іншым выпадку мог бы адбыцца тэрмаядзерны выбух. Тады б перасталі існаваць і Гомель, і Кіеў, і Чарнігаў... Значна пацярпеў бы Мінск і многія іншыя гарады. Тыя дні сапраўды былі напружанымі. На шчасце, другі выбух змаглі папярэдзіць. Але пытанне «што далей?» заставалася галоўным. Я, адкрываючы 8 мая ўрачыцкае пасяджэнне з нагоды Дня Перамогі ў клубе чыгуначнікаў у Гомелі, сказаў: «Дзякуй Богу, не здарылася! Бо магла быць бяда». Нехта ў зале крыкнуў: «Вось цяпер вы так гаворыце, а вашай сям'і тут даўно няма». Я кажу: «Надзея Васільеўна, устаньце, калі ласка. Людміла Іванаўна (гэта жонка Аляксандра Грахоўскага, старшыні Гомельскага аблвыканкама), устаньце». Яны ўсталі. Цішыня ў зале. Пытанню больш не было.

— **Казалі таксама, што стаяла пытанне пра адсяленне Гомеля.**

— Гэта хлусня. Пытанне пра адсяленне Гомеля ніколі не ставілася. У палітбюро ЦК КПСС абмяркоўвалася пытанне пра адсяленне Брагіна. Пра Хойнікі і Нараўлю — не абмяркоўвалася. У той момант, калі ішла дэзактывацыя і абмяркоўвалі пытанне паставак з Азербайджана цэалітаў.

Гэта натуральныя мінералы, якія звязваюць цяжкія радыенуклідны. Некаторую колькасць іх завезлі тады на Гомельшчыну. Імі выроўнавалі Хойнікі, Брагін, Нараўлю, зоны ў Веткаўскім раёне. Але гэта было вельмі дарагое задавальненне. Думкі тады разышліся. Брагін не адсялілі, але там здымаўся верхні слой грунту і вывозіўся ў могольнікі. Далей глеба апрацоўвалася хімікатамі. У той час людзям ужо насаліла агульная сітуацыя ў краіне. Толькі 14 мая Генеральны сакратар ЦК КПСС Міхаіл Гарбачоў па тэлебачанні сказаў — так, гэта бяда, гэта трагедыя, дзяржава прымае захады... А што прымае, калі не было дзяржаўнай праграмы?

Дарэчы, яшчэ ў 1969 годзе Інстытут біяфізікі Акадэміі навук СССР прадставіў ураду і грамадзянскай абароне Міністэрства абароны СССР рэгламент дзеянняў на выпадок нестандартных сітуацый на атамных станцыях. Але далей гэтага не пайшло. Дзяржаўная праграма радыяцыйнай абароны насельніцтва прынята не была. Дарэчы, у Беларусі дзяржаўная праграма па ліквідацыі наступстваў аварыі была прынята ў 1989 годзе. Тады ж унесена прапанова ў Савет Міністраў СССР аб працоўцы праграмы радыяцыйнай абароны насельніцтва ва Украіне і ў Расіі па прыкладзе Беларусі. І толькі ў 1990 годзе яна была прынята ў маштабах Саюза. Між іншым, на поўдні Гомельшчыны ў 1988 годзе



Аляксей КАМАЙ (у цэнтры) з жыхарамі адной з вёсак Брагінскага раёна ў чэрвені 1987 года.

пачалі будаваць магістральны газавод, ад якога пайшлі адводны на 250 км. І гэта зняла многа праблем насельніцтва, бо ў нас забруджаныя драўніна і торф. А ў той час атрымалася газіфікаваць вялікую частку Гомельскай вобласці.

— **Прайшло 30 гадоў, і цяпер вопыт ліквідацыі той атамнай аварыі актыўна вывучаецца ва ўсім свеце. Як вы лічыце, якія асноўныя ўрокі Чарнобыля?**

— Вырашаны пытанні кантролю за здароўем людзей, медыцынскага абслугоўвання, выканана шмат сацыяльных задач. Але ёсць забруджаная зона, дзе людзі жылі і будуць жыць. Да 30% цэзію-137 у арганізм чалавека трапляе праз каранёвую сістэму раслін. Значыць, важна вырошчваць «правільныя» расліны, якія менш накопляваюць радыяцыю. Важна выконваць тэхналогіі і выкарыстоўваць поўныя ўгнаенні. Каб урэшце раслінная прадукцыя мела гранічна дапушчальныя нормы.

Пытанні вытворчай гігіены і санітарыі павінны быць аднымі з галоўных у рабоце з насельніцтвам, якое жыве ў зоне ўздзеяння малых доз радыяцыі. Кіраўнікі павінны сачыць за гэтым пільна і ствараць усе ўмовы, каб да мінімуму звесці гэтыя рызыкі для людзей.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ios@zviazda.by

Поўны тэкст інтэрв'ю чытайце на партале [www.zviazda.by](http://www.zviazda.by).



Аляксей КАМАЙ (трэці справа) з групай спецыялістаў і навукоўцаў у зоне адсялення.

## ■ Лёсы

# «Я не шкадую аб тым, як склалася маё жыццё пасля аварыі»

Кожны ў сваім жыцці сутыкаецца з тым, як адзіны выпадак можа нанова перапісаць усю біяграфію чалавека. Ты заканчываеш універсітэт, уладкоўваешся на працу, абжываешся з сям'ёй, плануеш будучае жыццё... Нешта падобнае было і з маладым хірургам Сяргеем Фраловым. У 1980-х ён працаваў па спецыяльнасці ў Ветцы, як раптоўна, нечакана выбухнула на Чарнобыльскай АЭС. Трагедыя, як і ў тысячах іншых выпадкаў, кардынальна змяніла яго жыццё і закінула пад Мінск, у Жодзіна, на некалькі соцень кіламетраў ад месца, дзе так хацелася жыццё.

## «У НАС МЕДЫКІ ПРА АВАРЫЮ НІЧОГА НЕ ВЕДАЛІ»

З Сяргеем Міхайлавічам мы сустрэліся ад мясцовай паліклінікі, ягонага цяперашняга месца працы. Як і трыццаць гадоў таму, так і зараз, ён запатрабаваны — лечыць людзей. Толькі ў працоўнай кніжцы замест Веткі ўжо даўно з'явілася Жодзіна.

— У Ветку я пераехаў пасля таго, як у 1979 годзе скончыў Гродзенскі медыцынскі інстытут, — пачынае апавед суразмоўца. — Працаваў спачатку хірургам, пасля — начмедам. На той момант Ветка, якая знаходзіцца за 12-15 кіламетраў ад Гомеля, была неаблігам месцам для працаўладкавання. Пра гэтым у абласным цэнтры жыў і працаваў судмедэкспертам мой брат. З часам перавезлі да сябе бацькоў. Прынялі рашэнне, што будзем жыць поблізу адно ад аднаго.

Працы ў Ветцы хапала. У нашай бальніцы быў добры калектыў. А ў 1984 годзе я паступіў у клінічную спецардынатуру: працаваў па спецыяльнасці і паралельна рыхтаваўся да работы за мяжой. Праз два гады скончыў. Якраз тады, калі адбылася аварыя на Чарнобыльскай АЭС. 30 сакавіка ў мяне нарадзілася дачка. У маі было размеркаванне... Памятаю, паехаў тады ў Міністэрства аховы здароўя, каб абмеркаваць сваю працу за мяжой, і пачуў: «Пра што вы гаворыце? Якое замежжа? У нас няма каму працаваць!» І сапраўды, у наступныя 6-8 месяцаў з Гомельскай вобласці з'ехала вельмі шмат урачоў. Хто паехаў у ЗША, хто — у Ізраіль, астатнія — у іншыя рэгіёны Савецкага Саюза. Я застаўся. Напачатку з-за недахопу кадраў працаваць было даволі складана. Былі часы, калі за адну ноч па шэсць разоў выклікалі ў бальніцу.

Пра аварыю я ведаўся на чацвёрты-пяты дзень пасля яе. 1 мая ў нашым райцэнтры, які паўсюль, праходзіла дэманстрацыя. Першы сакратар райкама партыі пра аварыю, упуўнены, ведаў. Але нікога з людзей тады не папярэдзілі. Звестка пра трагедыю па замежных каналах прайшла на наступны дзень. Першымі трывогу забілі шведы. Яны заўважылі, што ў іх рэзка павысіўся ўзровень радыяцыі.

Ну а мы, медыкі, як і астатнія жыхары, нічога не ведалі. Помню толькі тое, што стаяў спякотны вясновы дзень. Хутка з'явілася інфармацыя, што ва Украіне выбухнуў рэактар. Здавалася, што гэта, мабыць, дзесьці далёка. Ніхто не ведаў, што так блізка... Неўзабаве пайшлі каманды: «На вуліцу не выходзіць!», «Засцерагчы дзяцей!». Як нам пасля стала вядома, пры першым выбуху адбыўся вялікі выкід радыяактыўнага ёду. У Ветцы здымалі забруджаны грунт, шыферныя дахі, зносілі старыя хлявы, асфальтавалі дарогі. У нас пазбыралі ўсе драўляныя скульптуры — назапашвае радыяцыю. Замест іх паставілі жалезабетонныя. І ў адным дзіцячым садку мне вельмі спадабалася скульптура дзядулі, які сядзіць каля разбітай начоўкі. Хацеў нават яе сфатаграфавач і адправіць ва ўсеасяжны часопіс «Здароўе» з подпісам «Ля разбітага рэактара». Было б даволі сімвалічна.

### — Ці была паніка ў Ветцы?

— Яна з'явілася дзесьці праз месяц пасля аварыі, калі людзей пастаянна папярэджвалі пра ўзровень небяспекі. У каго былі магчымасці, адразу з'язджалі. Жонка з дзецьмі на першы час пераехала ў Брэсцкую вобласць. Але таго масавага ад'езду, як гэта было ў Чарнобылі, Прыпяці, у нас, безумоўна, не было. Людзі жылі сваім жыццём, працавалі. Першыя дні ўнікалі хваляванні, збіраліся мітынгі. Арганізаванае

высяленне з Веткі пачалося толькі ў 1991 годзе. Гэтаму папярэднічаў візіт да нас Міхаіла Гарбачова. Ён з дэлегацыяй наведваў зону, з якой ужо выселілі людзей. І калі ўсё пабачыў на свае вочы, сказаў, што і астатніх трэба адсяляць. Радыяцыйны фон у Ветцы павысіўся праз некалькі месяцаў пасля аварыі. Рэактар доўга не маглі закрыць. Адбылося яшчэ некалькі выкідаў. Як разумю, яны пасля і накрывілі Ветку. Кажуць, што воблака рухалася ў бок Гомеля. Яго трэба было адстрэльваць. Так стралялі, што яно «ўпала» ў лясны масіў каля Веткі.

У некаторых вёсках каля райцэнтры пачалі будаваць пасёлкі для жыхароў Нараўлянскага, Брагінскага раёнаў — мясцін, якія зачэпіла яшчэ больш. Аднак сітуацыя пасля пагоршылася. Узровень радыяцыі там настолькі павысіўся, што людзі пачалі панікаваць. Будаўніцтва адразу спынілася.

## «АМАЛЬ ВА ЁСІХ ПАЦЫЕНТАЎ БЫЛІ ПРАБЛЕМЫ З ІМУНІТЭТАМ»

— У вашу бальніцу трапілі пацыенты з праманьвай хворобай?

— Такіх выпадкаў не было. Радыяцыя паўплывала на імунітэт людзей. Амаль ва ўсіх пацыентаў, якія ляжалі ў бальніцы, была лейкапенія, зніжана колькасць лейкоцытаў у крыві. Многія скардзіліся на металічны прысмак у роце, горыч, павышаную стомленасць.

### — Як адсялялі людзей?

— Метадам пераканання. Стараліся запэўніць іх у тым, што ў гэтай зоне жыць нельга. Малако — бруднае, мяса — таксама. Адсялялі не толькі маленькія вёскі, але і вялікія. Яны былі б зараз аграгарадкамі. Выселілі, дарэчы, і жыхароў Старых Грамык, радзімы вядомага савецкага дыпламата, старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Андрэя Грамыкі.

— Але як выселіць пенсіянера, які «ворага» ў твар не бачыць?!



Hin und wieder legt Sergei Frolov, Chirurg aus Vetka, selbst Hand an. Der Arzt, der über drei Wochen in deutschen Praxen und Krankenhausbteilungen hineinschnupperte, untersucht auf unser Bild gerade eine Frau mit Kopfschmerz. Damit kennt er sich aus. Denn seit der Reaktor Katastrophe vor Tschernobyl erkrankten immer mehr Menschen in und um Vetka an einem Kopfschmerz. Bild: Joachim Spiering

## Offener und lockerer geht es zurück nach Weißrußland

Ein Arzt aus Vetka erzählt von seinem Aufenthalt im Füssener Land

Von Joachim Spiering

Füssen  
Sergei Frolov ist ein freundlicher Mann. Der 37-jährige lacht viel und herzlich, oft blitzen seine kleinen Augen fast schelmisch hinter seiner Goldrandbrille hervor. Doch wenn er spricht, wird er schnell ernst, und oft mischt sich Bewunderung in seine Stimme. Auch wenn der Mann aus Vetka in seiner fremden, russischen Sprache nicht zu verstehen ist – sein Staunen vor allem über die medizinische Betreuung in Deutschland ist spürbar. Frolov muß es wissen, schließlich ist er seit 13 Jahren selbst Chirurg.

Und offenbar kein schlechter. Immerhin ist der Weißrussische Chef der chirurgischen Abteilung im Krankenhaus in Vetka. Das soll größtmäßig vergleichbar mit dem Füssener Kreiskrankenhaus sein. Doch die Reaktor Katastrophe von Tschernobyl hat auch in Frolovs Abteilung ihre Spuren hinterlassen. Von



— Гэта было самае складанае. Я ўваходзіў у склад інфармацыйнай групы. Мы агітавалі людзей пакідаць забруджаныя вёскі. Памятаю, спрабуеш многіх пераканаць у тым, што прадукты есці нельга, а яны кажучы: «Як нельга? Гэта ж сваё, роднае, чыстае. Яно нічым не пахне!» Усё ж такі высяленне адбылося. Людзям сталі даваць новае жыллё і пераважна ўсё з'ехалі. Пустыя, пакінутыя вёскі стваралі цяжкае ўражанне. Не сакрэт, што пасля адсялення па вёсках ездзілі марадзёры і кралі цэглу, дошкі, бетонныя пліты. Пакуль ехаў праз пакінутыя вёскі ў Свяцілавічы, дзе працавала бальніца, можна было ўбачыць некалькі ласіных стаг, дзікоў. Самасёлы яшчэ не з'явіліся, аднак жывы ў раёне адзін дзядуля, настаўнік нямецкай мовы. Разводзіў кароў, цялят. Лёс ягоны скончыўся трагічна. Яго забілі.

### — Ці добра забяспечвалі прадуктамі веткаўскія крамы?

— Так, і калі ў многіх гарадах прылаўкі пуставалі, на нашых прадуктах хапала. Прадавалася кітайская і расійская тушонка, марская рыба... Усяго гэтага было з лішкам. А вось згущанага малака з Рагачова не было. Малако добра назапашвае радыяцыю.

## «ПЕРАЕЗД ЯК ПЕРАСАДКА САДУ»

— Куды адсялялі жыхароў Веткаўскага раёна?

— Многія пераехалі жыць у Гродзенскую вобласць, суседнія раёны, у Мінск (мікрараёны Малінаўка, Шабаны)... З'ехаць можна было ў любы горад Беларусі. Людзям прадастаўлялі спіс населеных пунктаў, і яны ўжо самі выбіралі.

### — А вы абралі Жодзіна.

— З Веткі сюды шмат людзей пераехала. Тут для перасяленцаў пабудавалі два дамы. І мы разам з сябрамі вырашылі ехаць у Жодзіна. Чым абумоўлены выбар? Гарадок неабла, знаходзіцца каля сталіцы, ёсць добры транспартныя зносіны паміж гарадамі. Дзяцей адразу размеркавалі па школах, садках. Летась да нас разам са Святланай Алексіевіч прыязджала японская здымачная група. Запісалі інтэрв'ю. І яны таксама пачалі пра адаптацыю перасяленцаў. Я ім прывёў наступны прыклад. Пераезд людзей можна параўнаць з перасадкай саду. Ты перасадзіў старое дрэва. Яно пахварэла, пахварэла і засохла. Пасля перасадзіў дрэва сярэдняга веку. Яно пахварэла, але і прыжылася. А маладым усё роўна. Так здарылася і з людзьмі. Частка проста не здолела прыжыцца і вярнулася назад — на радзіму. З нашага дома з'ехалі многія.

### — Вы даўно былі ў Ветцы?

— Бываю там кожны год. Пастаянна езджу на Радуніцу, каб наведваць бацькоўскія магільні. Я маці перавёз у Жодзіна, бо лічу, што нельга там кідаць адзінока старых. Але яна завязвала, каб у любым выпадку пахавалі яе ў Ветцы.

### — З-за катастрофы на АЭС вашае жыццё змянілася кардынальна.

— Безумоўна. Але з пераездам у новы горад праца я не згубіў. Рабіў у паліклініцы, у стацыянары. Таму і не шкадую я аб тым, як жыццё склалася пасля аварыі.

Тарас ШЧЫРЫ. taras@zviazda.by  
Фота з архіва Сяргея Фралова.

## БЕЛАРУСБАНК

ОАО «Акционерный Сберегательный банк «Беларусбанк»

220089, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18

## БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2016 года

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2016 год	2015 год
1	2	3	4	5
1	<b>АКТИВЫ</b>			
2	Денежные средства	1101	2 893 737	2 484 670
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	5 072	7 459
4	Средства в Национальном банке	1103	6 847 317	23 759 166
5	Средства в банках	1104	12 502 297	3 773 977
6	Ценные бумаги	1105	72 606 351	18 598 626
7	Кредиты клиентам	1106	163 037 662	154 314 305
8	Производные финансовые активы	1107	-	7 856 538
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	1 139 352	1 085 361
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	4 223 915	4 159 639
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	15 989	8 991
12	Отложенные налоговые активы	1111	6 805	6 496
13	Прочие активы	1112	1 686 701	910 012
14	<b>ИТОГО активы</b>	11	264 965 198	216 965 240
15	<b>ОБЯЗАТЕЛЬСТВА</b>			
16	Средства Национального банка	1201	514 772	3 617 496
17	Средства банков	1202	47 591 769	31 827 053
18	Средства клиентов	1203	160 864 515	140 637 801
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	19 053 691	14 801 977
20	Производные финансовые обязательства	1205	-	-
21	Отложенные налоговые обязательства	1206	7 148	6 052
22	Прочие обязательства	1207	2 394 959	1 688 009
23	<b>ВСЕГО обязательства</b>	120	230 426 854	192 578 388
24	<b>СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ</b>			
25	Уставный фонд	1211	26 690 926	16 689 248
26	Эмиссионный доход	1212	-	-
27	Резервный фонд	1213	2 273 426	1 871 569
28	Фонды переоценки статей баланса	1214	2 001 496	2 134 641
29	Накопленная прибыль	1215	3 572 496	3 691 394
30	<b>ВСЕГО собственный капитал</b>	121	34 538 344	24 386 852
31	<b>ИТОГО обязательства и собственный капитал</b>	12	264 965 198	216 965 240

## ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ на 1 апреля 2016 года

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2016 год	2015 год
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	7 675 456	6 519 228
2	Процентные расходы	2012	5 041 718	5 401 065
3	Чистые процентные доходы	201	2 633 738	1 118 163
4	Комиссионные доходы	2021	609 814	576 123
5	Комиссионные расходы	2022	253 389	176 862
6	Чистые комиссионные доходы	202	356 425	399 261
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	1 955	1 965
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	(7 887)	(58 345)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	295 276	(1 460 237)
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	47 379	1 864 852
11	Чистые отчисления в резервы	207	1 756 319	301 846
12	Прочие доходы	208	169 493	179 538
13	Операционные расходы	209	1 454 798	1 198 034
14	Прочие расходы	210	143 100	230 530
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	142 162	314 787
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	83 812	64 737
17	<b>ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)</b>	2	58 350	250 050

Председатель Правления С.П.Писарик

Главный бухгалтер И.П.Лысоковская

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 24.05.2013, выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.



Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

## ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	<b>ЗАО «Центр промышленной оценки»</b> , г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
Продавец	<b>ОАО «Гомельдрев»</b> , г. Гомель, ул. Достоевского, 3
Предмет аукциона	Трансформаторная подстанция – 892 с инвентарным номером 350/С-168879 (составные части: трансформатор), общей площадью 4,5 кв.м.; расположенной по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, пер. Ильича 4-й, 2В
Начальная цена с НДС 20% – 34 800 000 белорусских рублей (снижена на 50%)	

Сведения о земельном участке: предоставлен продавцу для эксплуатации и обслуживания трансформаторной подстанции № 892 на праве постоянного пользования площадью 0,0013 га

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях (BYR) перечисляется на р/с № 3012343260010 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи 15 рабочих дней после проведения аукциона

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, условия оплаты предмета аукциона, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов [www.cpo.by](http://www.cpo.by)

Предыдущее извещение о проведении аукциона опубликовано газете «Звязда» от 13.04.2016

Аукцион состоится 11.05.2016 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 06.05.2016 до 17.00 по указанному адресу. Тел.: +375 17 280-36-37. [www.cpo.by](http://www.cpo.by). E-mail: [auction@cpo.by](mailto:auction@cpo.by)



Кажуць, што за любым паспяховым мужчынам стаіць мудрая жанчына. Калі гэта сапраўды так, то можна сказаць, што і гісторыя робіцца рукамі жанчын. Яны падтрымліваюць, натхняюць — што і казаць, падпрацоўваюць музамі! А часам наадварот — «прыбіваюць» да зямлі памкненні мужчыны, сваёй вечнай незадаволенасцю пазбаўляюць яго ўнутранай сілы. Якую ж ролю адыгралі жанчыны ў беларускай гісторыі?.. Нарэшце на гэтае пытанне можна даць аргументаваны адказ дзякуючы кнізе Наталлі АНОФРАНКІ «Дваранкі беларуска-літоўскіх губерняў у канцы XVIII — першай палове XIX стагоддзя», што не так даўно пачыла свет у Выдавецкім доме «Беларуская навука».

Гэтая кніга здольная праліць святло на многія пытанні не толькі адносна прыватнага жыцця жанчын, але і іх правоў, палітычнай актыўнасці, неабыхавасці да важных грамадскіх падзей. Даведаўшыся пра тое, як жылі папярэдніцы, міжволі думаеш: «Усё і ў нас будзе добра. Раз такія гены...»

**Пры разводзе найбольшую цяжкасць выклікаў не доказ віны сужэнца, а цяжкасці пры падзеле шматлікай маёмасці, зямельных надзелаў і дамоў, якія мелі мясцовыя дваране.**

Паводзіны жанчын у канцы XVIII — першай палове XIX стагоддзя могуць здацца не вельмі звыклымі сучаснаму чалавеку. Напрыклад, жанчыны не спяшаліся разводзіцца з мужам, нават калі ён не захоўваў шлюбную вернасць і знаходзіў сабе іншую жанчыну. Часта яны звярталіся ў суд, каб прымусяць сужэнца вярнуцца ў сям'ю і працяг-

ваць утрымліваць жонку, або каб муж плаціў грошы падчас разводнага працэсу.

Адным з паказальных з'яўляецца прыклад дваранкі Маркелы Стэрлет, якая ў 1828 годзе распачала справу аб прымуся да шлюбу з ёй памешчыка Гродзенскай губерні Жыромскага. Сутнасць справы заключалася ў тым, што сувязь паміж гэтымі людзьмі пачалася яшчэ ў час, калі жанчына была ў першым шлюбе. Пасля таго, як яна скасавала яго без асаблівых перашкод (бо належала з першым мужам да розных канфесій), Фелікс Жыромскі «пад партыкулярнаю быццам прысягаю завяраў прасіцельку, што будзе яе мужам, прыжыў з ёй дачку Касільду, а цяпер прасіцелька ад яго ў цяжарнасці». Аднак каханак змяніў намеры, парваў адносіны з цяжарнай жанчынай і збіраўся ажаніцца з іншай.

Пакрыўджаная такім абыходжаннем Маркела Стэрлет звярнулася ў Літоўскую ўніяцкую кансісторыю, бо Фелікс Жыромскі належаў да ўніяцкага веравызнання, з патрабаваннем «забараніць духавенству, каб Фелікса

# ПРА ШТО НЕ МАЎЧАЛІ ЖАНЧЫНЫ?..

## Беларускія дваранкі ў шлюбе, грамадскім жыцці і дабрачыннасці

Жыромскага вянчалі хоць з якой дзяўчынай да задавальнення прасіцелькі ў прэтэнзіях на шлюб». У выніку гэтай просьбы па Гродзенскай губерні быў распушчаны загад Літоўскай уніяцкай кансісторыі, які забараняў святарам вянцаць Фелікса Жыромскага з любой жанчынай, акрамя Стэрлет. Пра такую пастанову было адаслана паведамленне ў Віленскую рымска-каталіцкую кансісторыю для аналагічнага распараджэння і з яе боку.

Адметна, што, згодна з тагачасным шлюбным заканадаўствам, быў такі артыкул, як «зланамернае пакіданне сужэнца». Калі муж ці жонка працяглы час адсутнічалі ў сям'і, іх пачыналі шукаць па ўсіх губернях. Калі месцазнаходжанне збеглага сужэнца вызначалася, то паліцыя вяртала яго да пакінутага шлюбнага партнёра.

Зусім іначым у тыя часы сталіся і да ненароджаных дзяцей. Дакументы захоўваюць звесткі пра тое, як адна дваранка, зацяжараўшы і не жадаючы нараджаць дзіця, выпіла зеляя, якое ёй даў каханак. У выніку дзіця нарадзілася мёртвым, жанчына закапала яго ў садзе. Аднак цела знайшлі сабакі і зацягнулі ў іншае месца. У выніку ўсё

раскрылася, гора-маці прыгаварылі да сямі месяцаў знаходжання ў манастыры.

У кнізе шмат расказваецца і пра тагачасныя маёмасныя адносіны. Адзначаецца, што пры разводзе, напрыклад, найбольшую цяжкасць выклікаў не доказ віны сужэнца, а цяжкасці пры падзеле шматлікай маёмасці, зямельных надзелаў і дамоў, якія мелі мясцовыя дваране. Маёмасныя адносіны ўлічваліся і пры заключэнні шлюбу. Па гэтай прычыне выбар будучага партнёра ў магнацкім асяродку быў досыць няпростым. Пра гэта сведчыць дыялог паміж князёўнай Вікторыяй Радзівіл і дваранкай Евай Вендорф у пачатку XIX стагоддзя, зафіксаваны ў дакументах. Вікторыя Радзівіл, якая не была замужам, казала: «Кепскі лёс прымацаваць сябе да чалавечка, якога цяпер не можаш. Цяпер, прынамсі, жыву свабодна і прыёмна, наколькі гэта магчыма ў маім стане». У адказ Ева Вендорф заўважыла: «Мы, шляхта, маем на свеце шмат роўных, і таму можа папасціся нешта неспадзяванае. Але магнатаў на Літве не так шмат, а за простага шляхціца князёўну не выдадуць, ды і яна сама не пойдзе».

Адметна, што некаторыя тагачасныя жанчыны ства-

**«Магнатаў на Літве не так шмат, а за простага шляхціца князёўну не выдадуць, ды і яна сама не пойдзе».**

ралі вакол сябе асяродкі традыцыйнай культуры, памецэнацку падтрымлівалі прадстаўнікоў нацыянальных традыцый. Жанчыны ў хатніх умовах займаліся адукацыяй сваіх дзяцей. Прадстаўніцы прыгожай паловы чалавецтва арганізавалі дабрачынныя фонды, каб бескарысліва дапамагчы тым, хто мае ў гэтым патрэбу. Больш за тое, некаторыя жанчыны актыўна ўдзельнічалі ў паўстанні 1830–1831-х гадоў. Дзевяць з іх у якасці пакарання нават былі сасланыя.

Варта дадаць, што кніга Наталлі Анофранкі не мае пэўнай феміністычнай афарбоўкі. Праўдзіва паказана месца жанчыны ў тагачасным грамадстве, яе ўдзел у дабрачыннай дзейнасці, адукацыі. Часам жанчына з яе прыроднай прыгажосцю, вытанчаным убраннем наладжвае стасункі паміж варагуючымі мужчынамі...

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.  
nina@zviazda.by

### Алена Пузына. СЯМЕЙНЫЯ ЖАРСЦІ

Жонка памешчыка Мінскай губерні князя Яўстафія Пузыны, якая пражывала асобна ад мужа ў Санкт-Пецярбургу, у 1842 годзе падала скаргу на мужа ў афіцыйныя інстанцыі з-за недастатковага фінансавага ўтрымання. Па гэтай скарге пачаўся сур'ёзны разбор. Алена Пузына не толькі скардзілася на тое, што муж не даваў ёй дастаткова грошай, але абвінавачвала яго ў варожым стаўленні да Праваслаўнай царквы. Па яе словах, муж адмовіўся з ёй жыць толькі з-за таго, што яна перайшла з каталіцтва ў пануючае праваслаўнае веравызнанне. Пра сур'ёзнасць такога абвінавачвання сведчыць тое, што Яўстафій Пузына вымушаны быў даваць тлумачэнні па запыце шэфа корпуса жандараў графа А. Бенкендорфа. Яўстафій запэўніваў, што заўсёды ставіўся з павагай да Праваслаўнай царквы. Таму пераход яго жонкі Алены з каталіцтва ў праваслаўе не мог стаць падставай для разрыву сужэнскіх адносін.

У ходзе разбору высветлілася, што Алена Пузына, быўшы ў шлюбе з Яўстафіем, вяла амаральны, разбэшчаны лад жыцця. Каб пазбегнуць пакарання з боку каталіцкай царквы за злачыства супраць шлюбу, яна перайшла ў праваслаўе і выехала з Мінска. Яўстафій Пузына падкрэсліваў, што «сужэнскую сувязь разбурыла адно толькі разбэшчанае жыццё жонкі, а не прыдуманая ёю абурэнне за прыняцце ёю праваслаўя».

### Тэрэза Тышкевіч. ДЫПЛАМАТЫЯ

Жанчыны-дваранкі ў той ці іншай ступені ўцягваліся ў палітычныя падзеі. Напрыклад, Тэрэза Тышкевіч, жонка Вінцэнта Тышкевіча, рэфэрэндарыя (службовай асобы, у чые абавязкі ўваходзіць прымаць скаргі ад прыватных асоб і перадаваць іх канцлеру, а той, у сваю чаргу, — вялікаму князю ці каралю, а таксама перадача рашэнняў зацкаўленаму боку) Вялікага Княства Літоўскага, уладальніца маёнтка Свіслач Гродзенскай губерні, выступала ў якасці пасярэдніцы паміж французскімі ўладамі і сваім братам Юзафам Панятоўскім. Гэтай дзейнасці спрыяла тое, што яна яшчэ з часоў Станіслава Аўгуста мела сувязі пры еўрапейскіх дварах і валодала дыпламатычнымі здольнасцямі.



Эмілія Плятэр была абвешчана дзяржаўнай злачынцай. Яе пошук працягваўся і пасля задушэння паўстання ў 1833—1834 гадах.

### Эмілія Плятэр. ПАЎСТАНЦІ АТРАД

У ходзе паўстання 1830–1831 гадоў адзначалася з'яўленне нетрадыцыйнай формы жаночай палітычнай дзейнасці — удзел у паўстанцкіх атрадах. Аднак у справах і рапартах фігуруе толькі асоба Эміліі Плятэр. Інфармацыя пра яе паўстанцкую дзейнасць у афіцыйных дакументах няшмат. Вядома, што яна разам з братам Ц. Плятэрам 29 сакавіка 1831 года падняла паўстанне ў мястэчку Дусяты Віленскай губерні. Сабраўшы атрад у складзе 280 стралкоў, 60 коннікаў і некалькі соцень касінераў, яны павялі яго на Дынабург (сёння Даўгаўпілс, Латвія). Пасля таго, як вясной 1831 года Эмілія Плятэр патрапіла пад увагу расійскай адміністрацыі, па загадзе князя М. Хаванскага збіраліся звесткі пра яе месцазнаходжанне і дзейнасць. Дынабургскі часовы ваенны губернатар паведамаў, што Эмілія Плятэр знаходзіцца ў мяцежніках у Віленскай губерні, але ці ўзначальвае яна ўланскі полк, невядома. Дакладна было высветлена толькі тое, што яна падтрымлівала сувязі з «мяцежніцкімі начальнікамі». За ўдзел у паўстанні

### Крысціна Франк. ДАБРАЧЫННАСЦЬ

Жанчыны актыўна займаліся дабрачыннасцю. У 1805 годзе ў Вільню з Венy пераехалі прафесар Юзэф Франк з жонкай Крысцінай. Яшчэ ў Аўстрыі ў 1801 годзе Крысціна Франк упершыню дала канцэрт на карысць параненых салдат. Гэта незвычайная акцыя прынесла не толькі грашовую суму вайсковаму шпіталю, але і публічную падзяку Крысціне Франк ад аўстрыйскага ўрада. Пасля пераезду ў Вільню ў 1805 годзе Юзэф Франк арганізаваў першы дабрачынны канцэрт на падтрымку шпітала ордэна сёстраў міласэрнасці. У канцэрце, акрамя Крысціны Франк, бралі ўдзел жонка генерала Баранава дэ Бененгаўзен (акмапаніравала ў арыі і санаце), а таксама жонка двараніна Ласковіча (іграла на арфе). Некаторыя шляхціцкі Вільні ўдзельнічалі ў падрыхтоўчых мерапрыемствах, напрыклад збіралі плату за білеты (усяго было распушчана 400 білетаў). Уладальніца ж дома, дзе адбываўся канцэрт, прадаставіла памяшканне і асвятленне бясплатна.



■ Праз час

# ЗАСТАЮЦЦА САМЫЯ ЖЫВУЧЫЯ

Як расліны і жывёлы адаптаваліся да наступстваў радыяцыйнай аварыі

30 гадоў таму адбылася трагедыя на Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі. Радыеактыўным цэзіем было забруджана 23% тэрыторыі Беларусі, стронціем — 10%, трансуранавымі элементамі — плутоніем-238, -239, -240 — 2%. Акрамя небяспечных радыеактыўных рэчываў, у навакольнае асяроддзе трапіла каля 250 тысяч тон свінцу, іоны якога вельмі таксічныя для арганізма жывёл і чалавека. У Беларусі значную частку забруджанай тэрыторыі (215 тысяч квадратных кіламетраў) было вырашана аддаць Палескаму дзяржаўнаму радыяцыйна-экалагічнаму запаведніку. Пра тое, як павышаны радыяцыйны фон паўплываў на жывыя арганізмы, распавядаюць спецыялісты Інстытута радыябіялогіі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

## «Дэпо» радыенуклідаў: што адбываецца ў глебе?

Забруджванне сельскагаспадарчай прадукцыі цэзіем-137 і цэзіем-134 стала праблемай нумар адзін у першыя гады пасля чарнобыльскай катастрофы. Але з цягам часу элемент замацаваўся ў крышталічнай рашотцы гліністых мінералаў. Такім чынам «закансервавалася» практычна 90% цэзію. Праз дзесяцігоддзе праблем дадаў стронцій: разбурыліся паліўныя часціцы, у састаў якіх уваходзіў гэты элемент. Так стронцій перайшоў у свабодны стан.

Па словах навукоўцаў, глеба з'яўляецца асноўным «дэпо» радыенуклідаў. Першапачаткова радыенукліды выпалі на яе паверхню. Але з цягам часу яны пачалі павольна міграваць углыб пад уздзеяннем дажджавой вільгаці і іншых фактараў. Перамяшчэнню радыенуклідаў спрыяюць дажджавыя чарвякі, краты і іншыя глебавыя жывёлы: яны перамешваюць зямлю ў выніку жыццядзейнасці.

— Працэс міграцыі павольны, з часам ён затарможваецца. Сёння асноўная маса радыеактыўнага цэзію ў глебе знаходзіцца ў фіксаваным стане, ён слаба пераходзіць у сельскагаспадарчую прадукцыю, — расказвае загадчык лабараторыі радыэкалогіі Аляксандр НІКІЦІН. — Стронцій фарміруе на парадак большую дозу, чым цэзій, застаецца ў даступнай форме і актыўна назапашваецца раслінамі.

Выратаваць сітуацыю з радыенуклідамі ў глебе могуць лясы, бо пад падагам радыеактыўнага азоналі практычна не падымаюцца ў паветра. Вучоныя мяркуюць, што цэзій уключаецца ў кругаварот рэчываў, які адбываецца ў лесе, і гэта абумоўлівае яго «дынамічную фіксацыю». Праўда, у выпадку ляснага пажару сітуацыя зменіцца ў супрацьлеглы бок.

У навуцы вядомы метад біярэмедыяцыі, калі высаджваюцца расліны, якія моцна паглынаюць радыенукліды з глебы. Пасля біямаса зрэзваецца і знішчаецца альбо кансервуецца. Аднак у такім выпадку патрэбны дзясяткі і сотні цыклаў, і ў выніку збіраецца агромністая маса забруджанага радыенуклідамі расліннага матэрыялу. На думку Аляксандра Нікіціна, на такіх землях лепш за ўсё вырошчваць лес. Да моманту яго спеласці актыўнасць радыенуклідаў у шмат разоў зменшыцца за кошт іх натуральнага распаду.

## Фіялковыя не ўпадабалі цэзій

— Радыенуклід — гэта, па сутнасці, хімічны элемент з пэўным ізатопным складнікам. Расліна не можа адрозніць, дзе радыеактыўны цэзій-137, а дзе звычайны, таму паглынае ўсё. Да таго ж цэзій-137 — аналаг калію, якім сілкуецца расліна, — тлумачыць старшы навуковы супрацоўнік лабараторыі радыяцыйнай экалогіі Наталля ШАМАЛЬ. — У сваю чаргу, стронцій з'яўляецца адпаведнікам жыццёва неабходнага раслінам і жывёлам кальцыю.

У глебе абодва элементы — цэзій і калій — сапернічаюць між сабой.

З гэтай прычыны асноўнай контрмерай па зніжэнні цэзію ў раслінах стала ўнясенне ў глебу павышаных доз калійных угнаенняў, што актуальна і сёння. Для зніжэння паступлення ў глебу стронцію праводзілася вапнаванне. У гэтым выпадку канкурэнтам радыенукліда выступае кальцій.

Забруджвальныя рэчывы найбольш актыўна назапашваюцца ў каранях раслін, далейшая іх колькасць зніжаецца па ланцужку: сцябло — лісце — кветкі — плады. У лістах салаты, шчаўя, пятушкі збіраецца нашмат больш радыенуклідаў, чым у пладах тамата, кабачка, агурка (там колькасць радыенуклідаў мінімальна). Заўважана, што маладыя часткі раслін заўжды змяшчаюць у сабе больш калію, чым цэзію. Сёння радыенукліды трапляюць у расліны ў асноўным праз карані, аднак у засушлівыя перыяды магчыма павярхоўнае забруджванне раслін за кошт ветравога пераносу пылу.

— На лісці капуста ёсць васковы налёт, да якога рэчывы не прыліпаюць. У бярозы лісточкі ліпкія, асабліва ў перыяд распускання, таму на іх «садзіцца» шмат радыенуклідаў, — адзначае Наталля.

Аказваецца, розныя сарты аднаго віду па-рознаму назапашваюць радыенукліды. Вядома і тое, што раннія і сярэднія сарты агародніны назапашваюць менш гэтых рэчываў, чым познія.

Выпадкі мутацыі ў раслін былі зафіксаваны вучонымі ў першыя пасляаварыйныя гады: напрыклад, сустракалася аномальнае калоссе трыпутніку. Сёння на тэрыторыі Палескага радыяцыйна-экалагічнага запаведніка здараюцца аномаліі развіцця маладых соснаў. Так, некалькі гадоў таму было заўважана дрэва, у якога замест асноўнага атожылка вырасла калатоўка. Праз год аномальная змена знікла, і сёння сасна выглядае звычайна. Вучоныя адзначаюць, што з часам у раслін стала нашмат менш генетычных парушэнняў, бо нежыццяздольнае насенне з мутацыямі выпадала з папуляцыі, у «страі» засталася самая жывучыя і ўстойлівыя.

(Заканчэнне на 8-й стар.)

■ Першыя даследчыкі

## ДЗЕ ЧАРНОБЫЛЬ СВОЙ «СКАРБ» ЗАХАВАЎ?

Беларускія навукоўцы ўвайшлі ў забруджаны радыенуклідамі лес і зрабілі прарыў у сусветнай навуцы

У першыя дні пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС аб праўдзівых маштабах трагедыі і той небяспецы, якую яна нясе, ведалі нямногія. Таму на навукоўцаў была ўскладзена адказная місія — да тонкасцяў разабрацца ў наступствах гэтай атамнай «атакі».

У 1986 годзе я ўзначальваў лабараторыю Інстытута лесу (тады — БелНДЛГ). Ужо на трэці дзень пасля аварыі ў інстытуце абмяркоўвалі, хто можа тэрмінова выехаць у экспедыцыю для вывучэння ўплыву радыеактыўнага забруджвання на лес. Пагадзіўся ўзначальць новую працу І.М. Булавік. Ён сабраў групу памагатых-энтузіястаў, якія на пачатку мая накіраваліся ў лясы, што знаходзіліся ў непасрэднай блізкасці ад станцыі.

Даследаванні праводзілі ў Хойніцкім, Брагінскім і Нараўлянскім раёнах. Ад рэактара даліталі і павісалі на дрэвах ніткі недагарэлага графіту. Але працу навукоўцаў гэта не спыняла. Без адмысловых ахоўных рыштункаў яны заклалі серыю выпрабавальных плошчаў, каштоўнасць якіх узрасце з кожным годам.

Неўзабаве ў інстытуце арганізавалі спецыяльную лабараторыю па вывучэнні ўплыву радыяцыі на лес, якую ўзначаліў І.М. Булавік. Лабараторыя атрымала новае абсталяванне, транспарт, і навуковая праца пачала набіраць тэмпы. У хуткім часе пры ўдзеле прадстаўнікоў Дзяржлесага СССР і Мінлесага Украіны былі складзены першыя планы даследаванняў па чарнобыльскай праблеме і вызначаны першыя крокі па ліквідацыі яе наступстваў.



Фота Анатоля КІШЧУКА.

У 1989 годзе Інстытут лесу ўзначаліў Віктар Іпацьеў. Навуковец сусветнага ўзроўню, ён павярнуў даследаванні ўсіх лабараторый да чарнобыльскіх праблем, не здымаючы адначасова і бязгучых заданняў па лясной гаспадарцы. Пад яго кіраўніцтвам многія навукоўцы абаранілі доктарскія дысертацыі па пытаннях Чарнобыля і сталі кандыдатамі навук.

Інстытут выдаў першую ў свеце манаграфію па праблеме «Лес і Чарнобыль», пасля якой з'явіўся цэлы цыкл такіх прац. Гэта навуковая ўстанова стала прызнаным сусветным лідарам у пытаннях радыяцыйнага лесаводства.

Але прызнанне прыйшло не адразу. У інстытуце і на яго доследных палігонах у чарнобыльскай зоне пабывала шмат спецыялістаў з Расіі, Японіі, Вялікабрытаніі, ЗША, іншых краін. Некаторыя палажэнні, якія разыходзіліся з агульнапрынятым пунктам гледжання, даводзілася адстойваць у вострых дыскусіях. Напрыклад, новая мадэль назапашвання і міграцыі радыенуклідаў у насаджэннях, распрацаваная А.М. Дворнікам, атрымала заслужаную ацэнку толькі пасля таго, як яе аўтар прывёз у прадстаўніцтва МАГАТЭ ў Вене палявыя журналы і даказаў верагоднасць мадэлі. Такіх прыкладаў было нямала.

Віктар Іпацьеў абгрунтаваў тэарэтычную магчымасць паскоранага ачышчэння біяэнозаў, вывёў і даказаў верагоднасць адпаведнай мадэлі, названай ім біялагічнай перагародкай. Шматлікія ідэі навукоўца нашмат апырэдзілі час. Прызнаннем яго заслуг стала абранне акадэмікам НАН Беларусі і Расійскай акадэміі сельскагаспадарчых навук, а таксама экспертам ААН па лесе ад краін Усходняй Еўропы і інш.

Якое ж значэнне мае лес пры ацэнцы размеркавання радыенуклідаў па тэрыторыі?

Раней шматлікія навукоўцы лічылі, што распаўсюджванне радыенуклідаў ідзе праз верхнія слаі атмасферы, і лясы на гэты працэс не ўплываюць. Але навукоўцы з Інстытута лесу і Інстытута эксперыментальнай батанікі Б.І. Якушаў, В.С. Марціновіч, Л.І. Рахцееў, І.Ф. Маісеенка і іншыя даказалі ўнікальнае значэнне лесу як рэгулятара распаўсюджвання радыенуклідаў, якое ў значнай колькасці адбываецца ў прыземным пласце. Як велізарны пыласос, лес прымае на сябе вялікую частку радыенуклідаў, чысцячы суседнія бязлесныя прасторы. У лесе адсутнічае гарызантальная міграцыя часціц, і ён не дае магчымасці распаўсюджвання радыенуклідаў. Таму тут больш «брудна», чым на прылеглых тэрыторыях. Людзі, якія ўвесь час знаходзяцца ў лесе (леснікі, лесарубы і інш.), атрымліваюць большую дозу апрамянення ў параўнанні з іншымі землякамі.

На чарнобыльскую бяду аператыўна адрэагавала Міністэрства лясной гаспадаркі. Была арганізавана служба радыяцыйнага кантролю, якая не прапускае для ўжывання «брудныя» лясныя прадукты.

Уладзімір БАГІНСкі, член-карэспандэнт НАН Беларусі, доктар сельскагаспадарчых навук, прафесар



Фота Анатоля КІШЧУКА.

■ Погляд

# КАНТРОЛЬ — УЗМОЦНЕННЫ!

Сярод усіх рэгіёнаў нашай краіны ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС найбольш сур'ёзна пацярпелі трынаццаць раёнаў Гомельскай вобласці, тры раёны Брэсцкай і пяць — Магілёўскай абласцей. За трыццаць гадоў на гэтых тэрыторыях змянілася некалькі пакаленняў жыхароў, да перыяду паўраспаду падышлі такія радыеактыўныя элементы, як стронцій-90 і цэзій-137... Якія змены за гэты час адбыліся ў прыродзе? Палепшылася ці пагоршылася радыеэкалагічнае становішча на забруджаных тэрыторыях? Пра гэта «Звязда» пагаварыла з кіраўнікамі абласных камітэтаў прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя і цэнтра па гідраметэаралогіі і маніторынгу навакольнага асяроддзя.

**Сяргей ВАУРЫНЮК, кіраўнік Брэсцкага абласнога цэнтра па гідраметэаралогіі і маніторынгу навакольнага асяроддзя:**

— Радыеактыўнаму забруджванню падвергнулася 4,6 тыс. км<sup>2</sup>, ці 14% плошчы Брэсцкай вобласці. З 1986-га па 2015 год плошча тэрыторый з узроўнем забруджвання цэзіем-137 ад 1 Кі/км<sup>2</sup> зменшылася ў 2,3 раза. Забруджванне стронціем-90 з узроўнямі ад 0,15 Кі/км<sup>2</sup> і плутоніем-238, -239, -240 з узроўнямі ад 0,01 Кі/км<sup>2</sup> на тэрыторыі Брэсцкай вобласці не было зарэгістравана.

Радыацыйнае становішча ў вобласці палепшылася. Калі параўноўваць, то ў 1992 годзе да зоны пражывання з перыядычным радыацыйным кантролем было аднесена 167 населеных пунктаў, да зоны з правам на адсяленне — 39. На 1 студзеня 2015 года да зоны пражывання з перыядычным радыацыйным кантролем аднесена 99 населеных пунктаў, да зоны з правам на адсяленне — 5 населеных пунктаў. Яны знаходзяцца на тэрыторыі чатырох раёнаў Брэсцкай вобласці: Драгічынскага, Лунінецкага, Пінскага і Столінскага. Дарэчы, на 1 студзеня 2015 года на забруджаных тэрыторыях пражывала 102 670 чалавек. З 1992 года колькасць насельніцтва паменшылася на 63 502 чалавекі.



Фота БЕЛТА

**Васіль МАСЛАК, старшыня Гомельскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя:**

— Гомельская вобласць — адзін з рэгіёнаў краіны, якія найбольш пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Таму клопат аб экалагічным дабрабыце рэгіёна мае вялікае значэнне для яго нармальнай жыццядзейнасці.

Так, даныя маніторынгу навакольнага асяроддзя гавораць пра паступовае паляпшэнне сітуацыі з забруджваннем атмасфернага паветра. Калі ў 2013 годзе выкіды забруджвальных рэчываў ад стацыянарных крыніц на Гомельшчыне складалі 123 тыс. т, то па даных на 2015 год гэты паказчык быў на ўзроўні 106 тыс. т. Такое зніжэнне адбылося і дзякуючы пастаяннаму кантролю дзейнасці прамысловых прадпрыемстваў рэгіёна — Мазырскага нафтапрацоўчага завода, Гомельскага хімічнага завода, Беларускага металургічнага завода (г. Жлобін) і інш. Дарэчы, на рэканструкцыю дугавой сталеплавільнай печы апошняга было выдаткавана з бюджэту каля 70 млрд рублёў. У выніку выкіды забруджвальных рэчываў ад яе дзейнасці скараціліся на 100 тон.

Водны басейн Гомельскай вобласці — самы буйны ў краіне: тут знаходзіцца 62% яе водных запасаў. У рэгіёне працякае каля 400 рэк, у тым ліку Дняпро, Прыпяць, Сож, размешчана больш за 270 штучных і натуральных вадаёмаў. Нягле-

дзячы на значнае радыацыйнае забруджванне і іншыя антрапагенныя фактары, па звестках гідраметэаралогічнага маніторынгу стан вод у Гомельскай вобласці ў асноўным ацэньваецца як добры ці выдатны. Толькі некаторыя водныя аб'екты з'яўляюцца «ўмоўна чыстымі».

Дзякуючы пастаяннаму радыацыйнаму кантролю на ўсіх этапах стварэння прадукцыі ўдаецца аператыўна выявіць і прадухіліць пападанне забруджаных харчовых прадуктаў да чалавека. А ахоўныя мерапрыемствы ў сельскагаспадарчым сектары дапамагаюць зменшыць пестыцыдную нагрузку на прадукцыю раслінаводства і жывёлагадоўлі.

Для паляпшэння экалагічнай сітуацыі вельмі важна праводзіць інфармацыйную работу з насельніцтвам. Спецыялістам абласнога камітэта і раённых інспекцый прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя ў гэтым дапамагаюць мясцовыя СМІ і ўстановы адукацыі экалага-біялагічнага профілю. Бо горкі досвед Чарнобыля і іншых экалагічных катастроф паказваў: любую праблему лепш папярэдзіць, чым потым ліквідоўваць яе наступствы.

**Мікалай ДЗЯДКОЎ, намеснік старшыні Магілёўскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя:**

— У выніку аварыі на Чарнобыльскай АЭС ад радыеактыўнага забруджвання пацярпелі 14 раёнаў Магілёўскай вобласці, з іх пяць —

Быхаўскі, Слаўгарадскі, Чэрыкаўскі, Касцюковіцкі і Краснапольскі — адносяцца да найбольш забруджаных. У пасляаварыйны перыяд са 170 найбольш забруджаных населеных пунктаў было адселена 22,7 тыс. чалавек.

Сёння плошча радыеактыўнага забруджвання тэрыторыі вобласці складае 7,88 тыс. км<sup>2</sup>, ці 27,1% ад агульнай плошчы рэгіёна. На тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання знаходзіцца 698 населеных пунктаў з агульнай колькасцю жыхароў звыш 106 тыс. чалавек.

У забруджаных радыенуклідамі населеных пунктаў пастаянна кантралюецца прадукцыя асабістых падсобных гаспадарак і сельгаспрадпрыемстваў. Так, на працягу 2015 года перавышэння дапушчальных узроўняў па цэзіі і стронцыі ў прадуктах харчавання выяўлена не было. Колькасць радыенуклідаў у пітной вадзе таксама не перавышае дапушчальнага ўзроўню.

Радыелагічнымі лабараторыямі лясгасаў, ветэрынарнай службы, цэнтраў гігіены і эпідэміялогіі, вытворчымі лабараторыямі ажыццяўляецца ўзмоцнены радыацыйны кантроль грыбоў, ягад, дзічыны пры іх нарыхтоўцы, перапрацоўцы і рэалізацыі насельніцтву. Па даных радыацыйнага кантролю, каля 25% проб гэтых «дароў лесу» змяшчалі радыенуклідаў больш за дапушчальныя ўзроўні.

У зонах адсялення сёння праводзіцца добраўпарадкаванне могілак і помнікаў, абворванне мінералізаваных палос, усталяваныя знакі радыацыйнай небяспекі.

У Магілёўскай вобласці асноўны аб'ём практычнай работы вядзецца ў рамках Дзяржаўных праграм па пераадоленні наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

З прыняццем Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 08.06.2015 г. №235 «Аб сацыяльна-эканамічным развіцці паўднёва-ўсходняга рэгіёна Магілёўскай вобласці» з'явіліся новыя магчымасці для развіцця раёнаў вобласці, пацярпелых у выніку аварыі на ЧАЭС. У аснову стратэгіі аховы навакольнага асяроддзя пры распрацоўцы Праграмы развіцця паўднёва-ўсходніх рэгіёнаў Магілёўскай вобласці пакладзена неабходнасць павышэння якасці асяроддзя жыццядзейнасці насельніцтва з адначасовым скарачэннем узроўню негатыўнага ўздзеяння на прыродныя экасістэмы.

## ЗАСТАЮЦЦА САМЫЯ ЖЫВУЧЫЯ

(Заканчэнне.

Пачатак на 7-й стар.)

— Насамрэч нейкай канкрэтнай адаптацыі раслін да радыацыйнага забруджвання не выяўлена. Аднак у іх працуюць механізмы прыстасавання да недахопу вільгаці, нізкіх і высокіх тэмператур, таму цалкам магчыма, што некаторыя сістэмы адаптацыі «ўключаюцца» пры высокім фоне радыацыі, — адзначае спецыяліст.

Многіх хвалюе, якія грыбы і ягады актыўна назапашваюць радыенукліды. Па словах Наталлі, самі нарыхтоўшчыкі такой прадукцыі прызнаюцца: грыбы, сабраныя ў адным месцы, не кожны год праходзяць па нарматыве. Гэта залежыць ад колькасці ападкаў. У першыя гады пасля аварыі самым чыстым сярод грыбоў лічыўся баравік. Індыкатарам радыеактыўнага забруджвання быў польскі грыб. Праз 30 гадоў сітуацыя змянілася.

Праз 30 гадоў сітуацыя змянілася. Сёння назапашванне цэзію-137 баравікамі павялічылася, а польскімі, наадварот, знізілася. Прычына хаваецца ў міграцыі радыенуклідаў углыб глебы.

Узаемадзеянне раслін паміж сабой таксама істотна ўплывае на колькасць радыенуклідаў. Калі вакол сасны расце брызгліна (карані якой размяшча-

**У першыя гады пасля аварыі самым чыстым сярод грыбоў лічыўся баравік. Індыкатарам радыеактыўнага забруджвання быў польскі грыб. Праз 30 гадоў сітуацыя змянілася.**

юцца ў верхніх сляях глебы), узнікае канкурэнцыя, з-за якой карані сасны сыходзяць на большую глыбіню. Драўніна такой сасны будзе незабруджанай. А калі на адной пляцоўцы высадзіць сумесь злакавых і бабовых, то расліны будуць месціць у сабе менш радыенуклідаў у параўнанні з такімі ж раслінамі, якія растуць асобна.

**У пацукоў перастае працаваць шчытападобная залоза**

У 2014 годзе былі апублікаваны вынікі міжнароднага даследавання, згодна з якімі птушкі з «зоны» змаглі адаптавацца да іанізуючага выпраменьвання. Ва ўмовах нестандартнага радыацыйнага становішча жыццям жывёл можа дапамагчы выпрацоўка антыаксідантаў, што і адбылося з чарнобыльскімі птушкамі. Экалагі даследавалі 152 птушкі 16 відаў і даказалі, што крылатым, адлоўленым у межах зоны адчужэння, высокі радыацыйны фон не шкодзіць. Гэта першыя вядомыя навуцы прыклад адаптацыі дзікіх жывёл да хранічнага ўздзеяння радыацыі.

**Пасля трох месяцаў знаходжання ў зоне ў лабараторных мышэй адзначаны высокі спантанны ўзровень пухлін лёгкіх. З'ява была характэрна не толькі для паддоследных мышэй, але і для іх нашчадкаў.**

З 2003 года супрацоўнікі Інстытута радыебіялогіі праводзяць даследаванні па ўздзеянні радыацыі



на стан жывёл з зоны адчужэння — мышападобных грызуноў, янотападобных сабак і дзікоў.

— Варта адзначыць, што пасля дзесяцігоддзяў хранічнага апраменьвання ў дзікіх мышападобных грызуноў адзначаецца павышаны ўзровень цытагенетычных парушэнняў: у прыватнасці, мы назіраем павышаны ўзровень мікрадраў у клетках касцюга мозгу, — расказвае **загадчыца лабараторыі камбінаваных даследаванняў Святлана СУШКО.**

Пасля трох месяцаў знаходжання ў зоне ў лабараторных мышэй адзначаны высокі спантанны ўзровень пухлін лёгкіх. З'ява была характэрна не толькі для паддоследных мышэй, але і для іх нашчадкаў. Такі ж эффект назіраўся па тэсце адном лёгкіх.

Вучоныя даследавалі ўздзеянне радыацыі на шчытападобную залозу і абмен гармонаў. У пацукоў назіралася значная гіпафункцыя шчытападобнай залозы і парушэнне абмену яе гармонаў у тканках печані і нырак.

Таксама былі адзначаны значныя парушэнні ў рэпрадукцыйнай сістэме.

Сумесна з вучонымі з УрАРАН (Сыктыўкар) навукоўцы праводзілі эксперыменты на дажджавых чарвяках. Выяўлена, што працэсы рэпацыі ў чарвякоў з зоны Палескага запаведніка адбываюцца хутчэй, чым у кантральных.

Для янотападобнага сабакі і дзіка быў праведзены аналіз нормахромных эрытрацытаў у перыферычнай крыві. Важна адзначыць, што ў янотападобнага сабакі назапашваецца ў 2-3 разы больш цэзію, чым у дзіка, аднак частата парушэнняў эрытрацытаў у апошняга вышэйшая. Мажліва, такі эфект звязаны з метаабмізмам і біялагічнымі асаблівасцямі віду. Спецыялісты адзначылі, што дзікі і сабакі адаптуюцца да забруджвання цэзіем, што выяўляецца ў павышэнні інтэнсіўнасці антыаксіляльных працэсаў, зніжэнні інтаксацыі арганізма.

**Кацярына РАЗДЗЮК.**  
radziuk@zviazda.by



Фота БЕЛТА

## ВО ИМЯ НАДЕЖНОСТИ

В Беларуси прошла VIII международная выставка и конференция «Атомэкспо-Беларусь» по инициативе Министерства энергетики Беларуси и при поддержке госкорпорации «Росатом». Специалисты-ядерщики из стран партнеров по ЕАЭС и представители МАГАТЭ на единой диалоговой площадке обсудили развитие ядерной инфраструктуры и строительные технологии, материалы, оборудование, применяемые при сооружении АЭС. На церемонии официального открытия выставки присутствовали Первый заместитель генерального директора по операционному управлению госкорпорации «Росатом» Александр ЛОКШИН, гендиректор МАГАТЭ Юкия

АМАНО, заместитель премьер-министра Беларуси Владимир СЕМАШКО, министр энергетики Беларуси Владимир ПОТУПЧИК. В работе выставки и конференции приняли участие ведущие российские и белорусские предприятия, которые представили продукцию и услуги для атомной отрасли. По словам генерального директора МАГАТЭ Юкия Аmano, сотрудничество между Беларусью и МАГАТЭ проходит в очень интенсивном режиме. Страна является ценным партнером для Международного агентства по атомной энергии.



Сотрудник компании АТОМТЕХ на выставке демонстрирует портативные высокочувствительные дозиметры-радиометры, предназначенные для поиска и обнаружения гамма-источников. С их помощью можно получать информацию об обстановке в районе БелАЭС.

ФОТО БЕЛТА

### ■ Повестка дня

## СОГЛАСОВАННАЯ ПРОМЫШЛЕННАЯ ПОЛИТИКА И КОНТАКТ С СОСЕДЯМИ

О чем договорились премьер-министры стран ЕАЭС в Москве?

**Инновации, наука, укрепление экономики, сотрудничество с Евросоюзом и Китаем — и это только некоторые направления развития, которые обсуждались на минувшем Евразийском межправительственном совете в Москве. Уже в начале встречи главы правительств «пятерки» сошлись на мысли, что встречаться нужно чаще — за более чем полгода накопилось множество вопросов. Напомним, предыдущее заседание премьер-министров ЕАЭС состоялось в сентябре минувшего года в Гродно.**

### Когда исчезнут барьеры?

Безусловно, одной из самых значимых тем встречи была ликвидация — в перспективе — изъятий и ограничений. На этом сделал особый акцент в своем выступлении премьер-министр нашей страны Андрей КОБЯКОВ. По его словам, свободный рост взаимной торговли и есть главная цель дальнейшего развития евразийской интеграции. Руководитель белорусского правительства предложил коллегам определить первоочередной список вопросов изъятий и приступить к их устранению. «Белорусская сторона ожидает серьезных подвижек в данной работе в связи со структурными преобразованиями в комиссии — назначением члена Коллегии ЕЭК по вопросам функционирования внутренних рынков и созданием соответствующего департамента», — заявил Андрей Кобяков. «В повестку нашего заседания включен ряд тем, которые связаны с формированием единых рынков союза, включая общие рынки нефти и нефтепродуктов, а также проблематика исчерпания исключительных прав на товарный знак», — отметил Дмитрий МЕДВЕДЕВ, председатель правительства Российской Федерации. — Данные вопросы важны как с точки зрения повышения конкурентоспособности, так и в контексте соблюдения прав потребителей». По его словам, в этом аспекте отдельного внимания также заслуживает тема единого рынка лекарственных средств и медицинских изделий. «Мы в этой сфере пока применяем национальные нормы, — напомнил он. — Нам нужно урегулировать те разногласия, которые существуют, и принять все документы, которые предусмотрены соглашениями о единых принципах и правилах обращения лекарственных средств и медицинских изделий. Надо, чтобы этот рынок заработал в полном объеме уже в текущем году — тем более что он имеет огромное социальное значение для государств «пятерки».

(Окончание на 2-й стр. «СЕ».)

## ЕВРАЗИЙСКИЕ ПАРЛАМЕНТЫ И МИР

### КАК ЗАКОНОДАТЕЛЬНАЯ ВЛАСТЬ МОЖЕТ ПОМОЧЬ ЕАЭС?

Евразийскому экономическому союзу недостает парламентского измерения. Эта мысль не раз озвучивалась в кругах экспертов, депутатов и членов правительств «пятерки». Парламентские ассамблеи уже созданы и действуют в сообществах евразийского континента и с менее глубокой степенью интеграции: Содружестве Независимых Государств и Организации Договора о коллективной безопасности. Ассамблея также существовала и в Евразийском экономическом сообществе. Почему такое измерение необходимо? Как парламентарии могут помочь развитию интеграции, в чем видят вызовы для благополучия своих стран? На этот вопрос пробовали ответить участники первого совещания спикеров стран Евразии «Межпарламентское сотрудничество в интересах совместного благополучия стран Евразийского региона в XXI веке», которое состоялось в Москве.

### ИЗБЕЖАТЬ КОНКУРЕНЦИИ ИНТЕГРАЦИЙ

С приветственным словом (видеообращением) к участникам почти из двух десятков стран обратилась Генеральный секретарь Организации Объединенных Наций Пан Ги Мун. Он оптимистично отнесся к тому, что было решено провести подобную встречу, и под-

черкнул, что парламентарии играют важную роль в налаживании диалога, разрешении существующих конфликтов и предотвращении новых на континенте. Беларусь на совещании представлял Владимир АНДРЕЙЧЕНКО, председатель Палаты представителей Национального собрания Беларуси. Вторую часть своего выступления он полностью посвятил Евразийскому экономическому союзу



ФОТО ПРЕДОСТАВЛЕНО ПРЕСС-СЛУЖБОЙ ПАЛАТЫ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ

и идее «интеграции интеграций». По его мнению, ЕАЭС с момента создания открыл для своих участников новые возможности взаимодействия с Европейским союзом и другими объединениями. — В силу притягательности евразийского интеграционного проекта уже ряд стран проявил интерес к сотрудничеству с ЕАЭС в формате присоединения либо создания зоны свободной

торговли, — сообщил спикер нижней палаты белорусского парламента. — С учетом активного развития интеграционных процессов в разных регионах, включая Евразию, необходимо избежать конкуренции интеграций и использовать потенциал взаимодействия на благо народов континента. В нашем понимании «интеграция интеграций» означает сближение между всеми крупными инте-

грационными объединениями, процесс налаживания взаимовыгодного диалога и создания дополнительных линий связи между Востоком и Западом, Севером и Югом. Владимир Андрейченко отметил, что в силу своего географического положения Беларусь остается связующим звеном между Востоком и Западом. «Участвуя в евразийском проекте, мы, как и наши партнеры, выступаем за более тесное равноправное взаимодействие двух крупнейших объединений — Евразийского и Европейского союзов — с целью выхода в перспективе на общее экономическое пространство от Лиссабона до Владивостока», — высказал позицию Беларуси председатель Палаты представителей. При этом образцом новой модели сотрудничества, по его мнению, можно рассматривать масштабный проект экономического пояса Шелкового пути, который в случае успеха заложит основу для формирования новой модели экономической кооперации на континенте. (Окончание на 6-й стр. «СЕ».)

# СОГЛАСОВАННАЯ ПРОМЫШЛЕННАЯ ПОЛИТИКА И КОНТАКТ С СОСЕДЯМИ

(Окончание.  
Начало на 1-й стр. «СЕ».)

## И Запад, и Восток

На заседании в узком составе обсуждались перспективы взаимодействия с Китаем и Европейским союзом. В итоге премьеры поручили Евразийской экономической комиссии выстраивать диалог по обоим направлениям. **Тигран САРКИСЯН, председатель Коллегии ЕЭК**, выступая перед представителями СМИ по итогам заседания Межправсовета, отметил, что на заседании «были определены четкие рамки для ЕЭК в том, как работать с Евросоюзом и как строить диалог с КНР». Тигран Саркисян также сообщил, что председательствующий в союзе Казахстан определил одним из приоритетов в текущем году интенсификацию работы ЕАЭС с третьими странами.

Дмитрий Медведев в этом ключе отметил, что Китай является одним из самых крупных торговых и инвестиционных партнеров для государств союза. «Мы, конечно, заинтересованы в наращивании такого сотрудничества с прицелом на создание еще более благоприятных условий для всех тех, кто занимается оперированием на евразийском пространстве, сопряжением Евразийского союза и Китайской инициативы экономического пояса Шелкового пути, — заявил Дмитрий Медведев. — Поэтому нам нужно держаться в поле зрения и перспективы взаимодействия между Евразийским союзом и Китайской Народной Республикой. Как работать в таком формате — мы об этом уже практически договорились».

Что касается перспективы выстраивания взаимодействия между Евразийским экономическим и Европейским союзами, то глава российского правительства сообщил: в последнее время со стороны европейских партнеров поступило много сигналов о заинтересованности в совместной работе. «Мы к такому движению готовы, но, естественно, двигаться необходимо на основе принципов равноправия, учета интересов друг друга и взаимной выгоды», — уверен Дмитрий Медведев.



Белорусская делегация во главе с премьер-министром Андреем КОБЯКОВЫМ во время заседания совета в широком составе.

## Законодательство требует доработки

Руководители правительств стран объединения сошлись на мысли о необходимости и далее совершенствовать договорно-правовую базу евразийской интеграции. «Пока мы отстаем от графика разработки нормативных документов, — констатировал Дмитрий Медведев. — Надо устранять изъятия из четырех свобод — свобод движения товаров, услуг, капиталов, рабочей силы, переходить к формированию единых рынков ключевых секторов экономики. Принципиальным моментом в этом контексте является разработка и принятие нового Таможенного кодекса союза, Соглашения о требованиях к деятельности на финансовых рынках и ряда других документов».

Что касается Таможенного кодекса, то премьеры согласились: необходим документ, который будет действовать напрямую и максимально унифицирует процесс таможенного оформления, а также сделает процедуры более прозрачными и предсказуемыми. Таможенный кодекс будет помогать и бизнесу, и обычным гражданам. По словам Дмитрия Медведева, в этом контексте имеет большое значение сопряжение информационных систем, с которыми работают таможенные службы, и ускоренное внедрение маркировки товаров.

вок, сроки эти вполне реальные. Действующий Таможенный кодекс неплох, но свою историческую миссию на этапе формирования Таможенного союза Беларуси, Казахстана и России он выполнил. Новые реалии требуют более прогрессивных подходов».

Что касается вопросов, находящихся сугубо в компетенции таможенных служб, то, по словам министра, по ним удастся договориться довольно быстро. «Сложнее решаются вопросы, затрагивающие «зону комфорта» наших смежников. Тем не менее все это обычный переговорный процесс, и у нас даже не стоит вопрос, договоримся ли мы. Договоримся», — заверил Мукай Кадыркулов.

Ранее министр отмечал, что все пять стран — членов ЕАЭС заинтересованы в разработке нового Таможенного кодекса. «Есть, конечно, развилки, по которым мы находим компромиссное решение, — обратил внимание представитель ЕЭК. — Большой упор в документе делается на информационных

технологиях, электронном декларировании, определенные новшества предусматриваются в околотаможенной сфере, по уполномоченным экономическим операторам. Движемся в рабочем режиме».

Министр ЕЭК также сообщил о высокой степени готовности документа на экспертном уровне. Проект Таможенного кодекса в дальнейшем будет направлен на согласование в страны-партнеры. Подписание его будет возможно лишь после проведения всех внутригосударственных процедур.

## ПРИЗНАВАТЬ ДОКУМЕНТЫ ДРУГ ДРУГА

Белорусским строителям в России работать непросто **Всему виной — несовершенство законодательной базы. Об этом шла речь на встрече председателя Совета Республики Михаила МЯСНИКОВИЧА с делегацией Новосибирской области.**

## От легкой промышленности до фотоники

Премьер-министры стран союза приняли несколько решений, которые касаются ведения согласованной промышленной политики. Инструментом ее теперь являются так называемые евразийские технологические платформы — на заседании как раз было утверждено положение об их формировании и функционировании.

Эти платформы формируются на основе механизма частно-государственного партнерства и нацелены на создание инновационных технологий, продуктов и услуг, а также на привлечение ресурсов для проведения исследований и разработок на основе участия всех заинтересованных сторон — научного и бизнес-сообщества, государства, гражданского общества.

Главы правительств определили, в каких ключевых секторах экономики будут создаваться технологические платформы. Это авиакосмические, информационно-коммуникационные, машиностроительные, медицинские, фармацевтические, химические, сельскохозяйственные, ядерные и радиационные технологии, а также технологии новых материалов, пищевой

Спикер верхней палаты акцентировал внимание на взаимодействии в строительной области. По его словам, необходимо совершенствовать договорную работу в этой сфере.



www.livekuban.ru

— Наши строители пытаются находить выгодные подрядные объекты в том числе в Российской Федерации, — отметил он. — Но, несмотря на то, что у нас есть Евразийский экономический союз, гармонизация и унификация нормативно-правового обеспечения хромает. — К примеру, чтобы нашему строительному тресту участвовать в подрядных торгах в России, ему надо зарегистрировать юридическое лицо, получить все разрешительные документы, которые

промышленности, фотоника, электроника, энергетика и биотехнологии.

## Преодолеть технологическое отставание

Еще одним важным достижением недавнего межправсовета стало утверждение концепции Евразийского инженерингового центра по станкостроению. Он также станет одним из основополагающих инструментов промышленного сотрудничества стран — участниц Евразийского союза.

Основной целью этой интеграционной структуры должна стать разработка инновационных технологических решений, содействие их внедрению в производственные процессы машиностроительных комплексов стран объединения. Концепция предусматривает возможность участия всех стран ЕАЭС в создании и деятельности Евразийского инженерингового центра. Это очень кстати, поскольку в настоящее время в станкостроительной отрасли всех стран союза сложилась сложная ситуация — в технологическом отношении мы отстаем от мировых производителей. Сегодня потребность промышленных предприятий государств — членов ЕАЭС в оборудовании на 90% удовлетворяется за счет импорта. Практическая реализация концепции создаст основу для того, чтобы в конце концов решить проблему импортозамещения и углубления промышленной кооперации.

\* \* \*

Планируется, что следующее заседание Евразийского межправительственного совета пройдет уже 20 мая — в Ереване. Премьеры продолжат обсуждение проекта концепции общего рынка нефти и нефтепродуктов. Там же будет продолжено рассмотрение вопросов, связанных с железнодорожными перевозками.

**Надежда ЮШКЕВИЧ.**

г. Москва.

Фото предоставлено пресс-службой Посольства Республики Беларусь в Российской Федерации.

## НОВОСТИ СОЮЗА

### ТАМОЖЕННЫЙ КОДЕКС ЕАЭС МОГУТ ПОДПИСАТЬ ДО КОНЦА ГОДА

**Переговорный процесс по проекту Таможенного кодекса Евразийского экономического союза развивается достаточно успешно, и новый кодекс может быть подписан в конце нынешнего года. Об этом на прошлой неделе заявил член Коллегии (министр) по таможенному сотрудничеству Евразийской экономической комиссии Мукай Кадыркулов.**

«Мы оптимистично надеемся вывести документ на подписание к концу этого года, — отметил министр. — При условии того, что проект вернется после внутригосударственного согласования без концептуальных попра-

предусмотрены российским законодательством, а потом попытаться поучаствовать в тендере. И еще не факт, что его выберут, а затраты уже понесены.

Выход из этой ситуации председатель Совета Республики видит в том, чтобы идти по пути признания документов сторон — на взаимной основе.

— Если вы имеете в России все необходимые разрешительные документы, лицензии, мы не возражаем против вашего участия в тендерных торгах на территории Беларуси, — пояснил он. — Но мы хотели бы, чтобы это было взаимно. К примеру, мы не против, чтобы строительство осуществлялось через представительство. Нашу атомную станцию россияне строят, имея представительство «Росатома» с правами на ведение хозяйственной деятельности. А нам, белорусам, так нельзя, пока не получим тысячи согласований, которые даются очень непросто.

**Надежда ЮШКЕВИЧ.**

# ЖИЗНЬ ВНУТРИ ЕАЭС: возможности или барьеры?

**В апреле в Ереване под председательством члена коллегии (министра) по энергетике и инфраструктуре Евразийской экономической комиссии Данила ИБРАЕВА состоялось совещание руководителей уполномоченных органов государств Евразийского экономического союза (ЕАЭС) в области транспорта. Г-н Ибраев провел ряд встреч на высоком уровне, а также прочел лекцию «Экономическая интеграция в мире и в Евразии» в Государственном экономическом университете Армении. Несмотря на плотный график визита, Данил Ибраев любезно согласился ответить на вопросы «СЕ».**

**— Данил Турсунбекович, расскажите подробнее об итогах вашего визита в Армению.**

— Мы прибыли по поручению Совета Евразийской экономической комиссии, деятельность которой направлена на реализацию целей ЕАЭС. Основной упор делается на создание условий для эффективного функционирования экономик государств — членов союза, формирование единого рынка товаров, услуг, капиталов, рабочей силы, устойчивое развитие деловой активности и добросовестной конкуренции. Причем под словами «устойчивое развитие» мы понимаем, в том числе, идею общих рынков энергоресурсов и углубление интеграции в части транспорта и инфраструктуры.

**«Стремимся сделать так, чтобы любые грузовые автомобили с армянскими, белорусскими, казахстанскими, кыргызскими или российскими номерами просто «жили» бы внутри нашего союза как у себя дома».**

В Ереване мы обсуждали ряд важных вопросов: проект основных направлений и этапов реализации скоординированной (согласованной) транспортной политики союза, унификацию железнодорожных тарифов для всех стран ЕАЭС и транспортную политику в сфере судоходства (пользование портами и внутренними водами, согласование проекта соглашения о судоходстве).

У меня состоялась очень продуктивная встреча с министром энергетики и природных ресурсов Армении Леоном Еоляном, с которым мы обсудили создание рабочей площадки в сфере энергетики по сопряжению ЕАЭС и экономического пояса Шелкового пути (ЭПШП). В рамках этой площадки будут готовиться проекты в области энергетики и энергетической инфраструктуры — для «дорожной карты» сопряжения ЕАЭС с ЭПШП. Мы также рассмотрели вопросы реализации пилотных мероприятий по формированию в союзе общих рынков электроэнергии, газа, нефти и нефтепродуктов. Кроме того, обсудили участие представителей Министерства энергетики и



природных ресурсов Армении в рабочей группе по созданию единого биржевого пространства.

Очень интересный разговор состоялся с министром транспорта и связи Республики Армения Гагиком Бегларяном. Мы обговорили ряд вопросов, в частности перспективы развития единого транспортного пространства ЕАЭС, дальнейшую поэтапную либерализацию рынка транспортных услуг, а также завершение разработки проекта основных направлений и этапов реализации скоординированной (согласованной) транспортной политики союза. Будем продолжать сотрудничество в формате рабочей группы, занимающейся выработкой предложений по совместным проектам в сфере транспорта и инфраструктуры в рамках сопряжения союза с экономическим поясом Шелкового пути.

Хочу отметить нашу работу над программой либерализации транспортных перевозок. Стремимся сделать так, чтобы любые грузовые автомобили с армянскими, белорусскими, казахстанскими, кыргызскими или российскими номерами просто «жили» бы внутри нашего союза как у себя дома — по одним и тем же правилам, предоставляя конкурентные услуги. На сегодняшний день действуют унифицированные внутригосударственные тарифы по перевозке грузов ж/д транспортом в Беларуси, Казахстане и России. В Армении сфера железнодорожных перевозок находится в ведении ЗАО «Южно-Кавказская железная дорога», являющегося на 100% дочерней компанией Российских железных дорог. В сфере судоходства предусмотрено свободное прохождение судов под флагами государств — членов союза по внутренним водным путям других членов ЕАЭС, использование речных транспортных коридоров.

**— Вопрос развития единого транспортного пространства с учетом транспортной блокады Армении со стороны Азербайджана и Турции достаточно проблематичен, точнее — не решаем в ближайшие годы...**

— Действительно, в Армении ситуация непростая: отсутствие выхода к морю, перемещения по железной дороге возможны только через Грузию и Иран. Но вопрос блокады — это работа политиков, мы же экономический союз. Однако есть ряд позитивных фактов, которые внушают оптимизм. Сняты санкции с Ирана, с которым у Армении

позитивные отношения. Армения может быть интересна для Ирана как точка входа на рынок ЕАЭС, что позволит увеличить товарооборот между странами. Это является выгодной перспективой как для Союза, так и для Еревана, поскольку поможет в итоге стимулировать диверсификацию, развитие промышленности и консолидацию имеющейся мелкотоварности.

**— Если говорить откровенно, процесс евразийской интеграции идет не так гладко, как хотелось: есть определенные трения между членами ЕАЭС, столкновения интересов. Данное обстоятельство у нас активно используют противники интеграции, постоянно муссируя тему нецелесообразности вступления Армении в ЕАЭС. Как вы прокомментируете данную ситуацию?**

— Армения — полноправный член ЕАЭС и способна на многое. Она является ключевым игроком в принятии различных решений и полностью владеет всей информацией. В конце концов, в лице Тиграна Суреновича Саркисяна республика председательствует в коллегии Евразийской экономической комиссии. Но нужно понимать одну вещь — нельзя ждать мгновенных перемен, все происходит постепенно. Членство в союзе предоставляет возможности для более удобной работы. Армения способна защитить свои интересы и сделать так, чтобы ее услышали президенты других стран — членов союза. В ЕАЭС входят пять равноправных членов, и, если один из них не одобрит решение, оно не будет принято. Безусловно, существуют барьеры, но ежедневно ведется работа по их преодолению. Мы пытаемся использовать все преимущества, которые дает нам интеграция в ЕАЭС.

Также не стоит забывать, что в России живет два миллиона армян. Эти люди имеют большой опыт работы на территории России, и те, у кого нет российского гражданства, получили много возможностей для более комфортной жизни в Российской Федерации. Благодаря своей стране, которая приняла решение войти в ЕАЭС, граждане Армении могут свободно перемещаться и трудоустраиваться по всему союзу. Уверен, многие из них с большим интересом захотят инвестировать свои деньги в Армению.

**Ирина АБРОЯН,**

г. Ереван.

## НОВОСТИ СОЮЗА

### РОСТ ВЗАИМНОЙ ТОРГОВЛИ

будет достигаться благодаря центрам компетенции

**Росту взаимной торговли в ЕАЭС будет способствовать создание совместных центров компетенции. Такое мнение высказал член коллегии (министр) по промышленности и агропромышленному комплексу Евразийской экономической комиссии Сергей СИДОРСКИЙ на съезде Союза машиностроителей России.**

«Наращиванию взаимной торговли в союзе будет способствовать создание совместных центров компетенции, расширение научно-технического сотрудничества, трансфер технологий, формирование деловой инновационной среды, включая евразийские техплатформы и технопарки. Это будет достигнуто за счет развития в ЕАЭС традиционной кооперации в базовых отраслях промышленности (машиностроение, сельхоз- и станкостроение), проведения инновационной модернизации действующих производств, освоения инновационной продукции с высокой добавленной стоимостью», — процитировали в пресс-службе ЕЭК Сергея Сидорского.

Также министр комиссии подчеркнул важность выработки единых подходов к совместной реализации сопряжения Евразийского экономического союза и экономического пояса Шелкового пути. «Это глобальный и долгосрочный проект. Его необходимо правильно организовать, чтобы он был максимально выгодным для стран союза. Наше машиностроение должно получить от этого проекта неоспоримые преимущества в создаваемых в рамках Шелкового пути логистических и производственных цепочках», — отметил он.

### ОБЩАЙСЯ ЧАЩЕ, ЕАЭС!

Стоимость роуминга в союзе будет и дальше снижаться

**Страны Евразийского экономического союза договорились продолжить снижение стоимости роуминга внутри объединения. Об этом шла речь на совещании члена коллегии (министра) по конкуренции и антимонопольному регулированию Евразийской экономической комиссии Нурлана АЛДАБЕРГЕНОВА с руководителями антимонопольных органов государств ЕАЭС в Ереване.**

Участники совещания отметили, что стоимость голосовых услуг в роуминге уже снижена и последующий экономический эффект от снижения стоимости услуг связи в роуминге на территории ЕАЭС может составить до 2 миллиардов российских рублей в год. «Снижение стоимости услуг связи в роуминге позволяет развивать экономическую интеграцию, обеспечивать экономический прогресс, расширять совместные проекты в различных отраслях экономики, а также увеличивать туристический поток между государствами ЕАЭС», — отметили в пресс-службе ЕЭК.

На совещании принято решение о продолжении работы в этой сфере, в том числе создании условий для очередного снижения в 2017 году стоимости услуг голосовой связи в роуминге, устранении дискриминационных условий при присоединении и пропуске международного трафика, а также о развитии конкуренции на трансграничном рынке услуг сотовой связи.

Кроме того, обсуждены вопросы антиконкурентных практик при заключении дистрибьюторских и дилерских соглашений на трансграничных рынках ЕАЭС. В результате принято решение о проработке мер, направленных на их предупреждение, выявление и пресечение, включая совместную работу ЕЭК, антимонопольных органов стран союза и бизнеса по стимулированию добровольного устранения антиконкурентных практик и внедрению кодексов добросовестного поведения участников автомобильных, фармацевтических рынков, а также торговых сетей в ЕАЭС.

## ■ Парламентское измерение

# ГУМАНИТАРНАЯ СФЕРА СОТРУДНИЧЕСТВА

## Ее обсудят в июне белорусы и россияне

**Определена окончательная дата проведения очередного Форума регионов Беларуси и России — 7-8 июня. Об этом стало известно во время заседания совместного организационного комитета по подготовке и проведению третьего форума, который прошел в Совете Республики Национального собрания Беларуси. Планируется, что в нем примут участие президенты обоих государств.**

**Анатолий РУСЕЦКИЙ, заместитель председателя Совета Республики Национального собрания Беларуси,** упомянул, что в этом году исполнилось двадцать лет с момента создания Союзного государства. «Вряд ли сегодня найдется человек, который может сказать, что наше интеграционное образование работает неэффективно. И здорово, что мы находим новые формы сотрудничества. Инициатива, которая была проявлена Валентиной Матвиенко и поддержана нашим руководством, приобрела за это время особое значение», — отметил вице-спикер верхней палаты белорусского парламента.

По мнению Анатолия Русецкого, очень важно, что в этих мероприятиях участвуют именно региональные палаты парламентов Беларуси и России. «Взаимодействие регионов наполняет наше парламентское взаимодействие дополнительными вопросами: наряду с законотворческой деятельностью и экономическими вопросами», — отметил вице-спикер.

По его словам, на пленарном заседании будет рассмотрена реализация согласованной социально-экономической политики в Союзном государстве. Планируется проведение секций, посвященных

вопросам двустороннего сотрудничества в сферах трудовых отношений и социальной защиты населения, организации оказания медицинской помощи, культурного и гуманитарного сотрудничества, деятельности СМИ, молодежной политики, сотрудничества в научно-образовательной сфере, реализации согласованной агропромышленной политики в Союзном государстве. Еще одна секция, которая сейчас обсуждается, касается взаимодействия в промышленной сфере.

**Заместитель председателя Совета Федерации Федерального собрания России Юрий ВОРОБЬЕВ** особо отметил плодотворную работу белорусских коллег в организации мероприятия. Напомним, что два минувших форума проходили и в России, и в Беларуси. Один из них был посвящен аграрной политике, второй — промышленной.

Во время нынешнего особое внимание уделяют социальным и гуманитарным вопросам. Ожидается, что на форум приедут 250-300 представителей от Российской Федерации и примерно столько же участников на нем будет от нашей страны. Губернаторы более 30 регионов государств-соседей посетят Минск, а также области, районы, города Беларуси, с которыми поддерживают наиболее тесное сотрудничество. Во время Форума пройдет 14 специализированных мероприятий. Это выставка «Белагро», Дни Москвы в Минске (с 7 по 10 июня), фестиваль СМИ и телемост между учебными заведениями Минска и Москвы. 8 июня ожидается основная часть форума — пленарное заседание. Перед ним состоятся секции, выставки и ярмарки. Планируется подписать деловые контракты и соглашения, в том числе сейчас готовится к подписанию более 10 документов.

**Вероника ПУСТОВИТ.** [pustavit@zviazda.by](mailto:pustavit@zviazda.by)

## БЛИЖЕ К ДЕЛУ

### Текстильные предприятия Ивановской области готовы закупать белорусский лен

**Партнеры по ЕАЭС постоянно стремятся к расширению своих возможностей по кооперации в различных сферах. Недавно в Минске состоялось первое заседание Совместной рабочей группы по сотрудничеству между Беларусью и Ивановской областью России.**

В мероприятии активное участие приняли представители деловых кругов. Стороны договорились о наращивании объемов товарооборота, углублении производственно-кооперационных связей, реализации совместных научно-технологических проектов, организации работы по развитию информационного взаимодействия в сфере туризма. Важным направлением сотрудничества также был назван обмен опытом в сфере образования и молодежной политики.

**Президент торгово-промышленной палаты Ивановской области Леонид ИВАНОВ** отметил, что Ивановская область хотела бы расширить сотрудничество по уже имеющимся направлениям: сельскому хозяйству, строительству, с концерном «Беллепром» по текстильной промышленности. Текстильные предприятия Ивановской области уже сегодня готовы закупать белорусскую льняную пряжу и ткани. В то же время для белорусских предприятий партнеры



Фото Надежды БУЖАН.

готовы поставлять сорочечные ткани, которые отечественные швейные предприятия сегодня закупают в Турции или в Китае.

**Губернатор Ивановской области Павел КОНЬКОВ** подчеркнул, что деловой визит прошел очень успешно. После встречи с Президентом Беларуси делегация посетила «МАЗ», где был обсужден ряд вопросов и обнаружено множество точек соприкосновения.

— Сотрудничество на региональном уровне часто бывает более эффективным и конкретным ввиду скорейшего принятия решений. Мы видим, что в области сельского хозяйства и машиностроения для этой сферы Беларусь хорошо развита. Ивановской области очень интересно это направление, — рассказал Павел Коньков.

Также он напомнил, что в области машиностроения между Минским автомобильным заводом и ивановским заводом «Автокран»

существуют давние связи, которые в силу разных обстоятельств ослабли. В процессе встречи взаимодействие двух заводов решили восстановить.

О давних дружеских отношениях на региональном уровне говорит и то, что Беларусь представлена в Ивановской области торговыми представительствами. Есть там и магазины белорусских продуктов питания, которые пользуются успехом и повышенным интересом у жителей области.

**Председатель концерна «Беллепром» Николай ЕФИМЧИК** подчеркнул, что белорусская делегация неоднократно посещала Ивановскую область. Встреча в Беларуси была своеобразным подведением итогов и закреплением их на бумаге.

Второе заседание рабочей группы планируется провести в первом полугодии 2017 года в городе Иваново в России.

**Илья КРЫЖЕВИЧ.** [kryzhevich@zviazda.by](mailto:kryzhevich@zviazda.by)

## НОВОСТИ СОЮЗА

### YES-ФОРУМ ПРОЙДЕТ В АЛМАТЫ

уже в этом году

**«Наши коллеги из Казахстана любезно подхватили эстафету и решили в этом году провести Yes-форум у себя. Планируется, что он пройдет в Алматы в конце года, ориентировочно — в ноябре. Мы постараемся обеспечить там максимально широкое представительство белорусских молодых ученых», — сообщил председатель Совета молодых ученых Национальной академии наук Беларуси Андрей ИВАНЕЦ.**

По его словам, концепция Yes-форума остается прежней — это направленность на междисциплинарные и международные проекты. «Мы уже начинаем смотреть, какие проекты сможем представить. Один из этапов отбора — это проведение выставки «Молодая академия» на сессии общего собрания Академии наук, на которой представлены последние разработки молодых ученых. Самые лучшие и достойные из них получают путевку в Алматы», — подчеркнул Андрей Иванец. В ходе сессии собрания академии была впервые организована выставка «Молодая академия», на которой молодые ученые и исследователи организаций НАН Беларуси представили около 100 новых инновационных проектов и научных разработок.

Первый Евразийский форум молодых ученых прошел 1-4 декабря в Минске. Мероприятие было предложено Советом молодых ученых НАН Беларуси и поддержано всей ученой молодежью стран ЕАЭС. Участие в нем приняли около 500 человек, 100 из них приехали из-за рубежа (России, Казахстана, Армении, Турции, Германии и других стран). Основная цель мероприятия — объединить на одной площадке молодых ученых стран ЕАЭС, работающих над крупными междисциплинарными проектами, которые направлены на решение глобальных, фундаментальных и прикладных задач в науке.

### КУРС НА ЮГ

Беларусь договорилась

о сотрудничестве с МЕРКОСУР

**Министр иностранных дел Беларуси**

**Владимир МАКЕЙ**

**и глава внешнеполитического ведомства**

**Аргентины Сюзанна МАЛЬКОРРА**

**на встрече в Нью-Йорке высказались в поддержку налаживания более плотного взаимодействия между ЕАЭС и МЕРКОСУР (Южноамериканский общий рынок).**

Основное внимание стороны придали возможностям расширения взаимодействия Беларуси и Аргентины, прежде всего в сферах двусторонней экономической кооперации. В том числе в создании совместных производственных предприятий для более широкого и эффективного использования потенциала торговых союзов, к которым принадлежат Беларусь и Аргентина, — ЕАЭС и Меркосур. На встрече также был достигнут ряд договоренностей. Министры условились о проведении во второй половине 2016 года в Минске заседания совместной комиссии по торгово-экономическому сотрудничеству и договорились о взаимном обмене визитами.

### ВРЕМЯ ИЗБАВЛЯТЬСЯ ОТ БАРЬЕРОВ

Предписание о снятии ограничений

получила Россия

**Евразийская экономическая комиссия**

**предписала российской стороне отменить**

**установленные до 1 января 2018 года**

**ограничения по закупке товаров для нужд**

**обороны и безопасности в других странах —**

**членах Евразийского экономического**

**союза. Соответствующее решение принято**

**Коллегией ЕЭК.**

Комиссия установила, что внесенные 29 декабря 2015 года изменения в постановление правительства РФ №1224 частично отменили запрет для стран ЕАЭС в отношении станков, машин и приборов, используемых в производстве. Однако остальные изъятия сохранены, а срок их действия установлен до 1 января 2018 года, что превышает предельный срок изъятия, предусмотренный Договором о ЕАЭС, — два года. При этом изъятия по-прежнему распространяются на закупку значительной группы товаров, работ (услуг) всех отраслей экономики стран ЕАЭС. России предписано устранить выявленное нарушение и уведомить об этом ЕЭК и каждое из государств — членов ЕАЭС.



# ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОГО «СЛАДКОГО»

## Впишутся ли белорусские конфеты в глобальную экономику?

**Об условиях конкуренции на национальном, региональном и мировом рынках, о реальности угрозы поглощения транснациональными корпорациями и о готовности отечественных кондитеров к вступлению страны во Всемирную торговую организацию мы поговорили с генеральным директором ОАО «Спартак» Олегом ЖИДКОВЫМ.**

**— Предприятия кондитерского профиля нашей страны примерно одного уровня. Олег Николаевич, как делите внутренний рынок с другими «сладкими» фабриками?**

— В Беларуси уже сложилась определенная специализация между производителями кондитерских изделий. Для нашего предприятия характерна многопрофильная структура выпуска кондитерских изделий. Мы выпускаем продукцию, которую можно объединить в четыре основные группы: конфетно-шоколадную (то, что сегодня делает «Коммунарка»), бисквитную (такую продукцию выпускает, например, «Слодыч»), вафельную (то, что производит «Витьба») и карамельную («Ивкон», та же «Коммунарка»).

С одной стороны, у нас есть возможность производить и продавать достаточно диверсифицированный ассортимент. С другой — это дополнительная нагрузка, поскольку одновременно развивать четыре направления сложно: каждое требует достаточно большого количества инвестиций. Мы стараемся учитывать и специфику наших партнеров, которые производят подобный ассортимент, дабы избежать дублирования и не допустить внутренней конкуренции. Наша общая цель — конкурировать с аналогами импортной продукции.

**— Как удается завоевывать покупателя на внешних рынках?**

— Стратегия, которую выбрала Беларусь, направлена на выпуск и поддержание качественного ассортимента. Это позволяет нам конкурировать в масштабах мирового сообщества. Стандарты, утвержденные в нашей стране, жесткие требования к сырью и компонентам, которые мы используем, не позволяют «баловаться» с качеством продукта ради его удешевления.

На международных выставках, посвященных развитию и продажам кондитерских изделий, мы предлагаем новым партнерам продегустировать продукцию, чтобы по приезде к себе на родину наши потенциальные покупатели могли провести анализ. Такими странами в этом году стали Корея, Сингапур, Гонконг, Южно-Африканская Республика, Австралия, Вьетнам и Китай. Впереди — выставка в Шанхае, куда также едут наши коллеги из других кондитерских предприятий. Это говорит о том, что международный рынок открыт для Беларуси. И прежде всего потому, что мы

можем предложить качественный продукт.

Это качество приходится подтверждать системой внутренней сертификации. Мы с этим столкнулись при поставке продукции в Китай и получили сертификаты соответствия. Но основными рынками для нас по-прежнему остаются Российская Федерация и страны СНГ.

**— Как повлияла на прибыльность предприятия девальвация российского рубля?**

— Доля реализации продукции на экспорт в страновом выражении выглядит следующим образом: 50% — Российская Федерация, 50% — дальнее зарубежье. Из-за девальвации российского рубля в долларовом эквиваленте российская продукция стала более конкурентоспособна по отношению к нашей. Мы это почувствовали и на других рынках в том числе. Выгодно ли нам стало работать с Россией? Продавать всегда выгодно. Правда, есть периоды, когда ты продаешь только для того, чтобы сохранить себя на рынке. Если примем решение уйти с рынка, чтобы вернуться в более благоприятные времена, то можем больше на этот рынок не попасть.

**— Отразилась ли на кондитерской отрасли ситуация в Украине?**

— Сейчас у нас на подписании новые контракты с Украиной. Сами украинцы, с которыми мы начинаем работать, признаются, что если бы не сложившаяся ситуация, они бы не пришли к нам за продукцией. Многие украинские производители имеют в России собственные производственные площадки. В Украине функционируют отлаженные сбытовые сети. Таким образом они обеспечивали и производили, и сбыт. В сегодняшних условиях между этими площадками нет связи, но потребность в объеме продукции осталась. Поэтому украинцы заинтересованы в белорусских сладостях. Это очень удобно и по логистике. От Гомеля до Чернигова — чуть больше 100 километров, а до Киева ближе, чем до Минска.

Что касается белорусских прилавков, то доля украинской «кондитерки» на них значительно снизилась, а ее представленность сузилась. Сказывается множество факторов, в том числе и ценовой: сегодня украинская продукция не такая дешевая, какой мы ее привыкли видеть.

**— Не грозит ли белорусским кондитерским предприятиям поглощение транснациональными корпорациями?**



— Как правило, поглощают тех, кто поглощается. Если проводить политику по расширению своих производственных мощностей и возможностей, то поглощение угрожать не будет. Транснациональные компании интенсивно развиваются именно путем открытия новых производств. У большинства белорусских предприятий экстенсивный путь развития, когда рынок завоевывается благодаря экспортным поставкам. Это значит, что наша продукция присутствует в определенном регионе, но ее производство там не осуществляется.

Сегодня компания Mars является лидером в производстве кондитерских изделий по итогам работы за 2015 год. У них более 35 компаний по всему миру. У кондитерской фабрики Mondelez — более 100 региональных компаний. Фактически они являются местными производителями. А местному производителю в своей стране продавать всегда легче.

**— В 1994 году произошло акционирование гомельской кондитерской фабрики, а в 1998 году было создано совместное белорусско-американское предприятие. Какая-то доля до сих пор принадлежит американцам? Как этот факт сказывается на предприятии?**

— Мы работаем, прежде всего, как государственное предприятие: доля Республики Беларусь составляет более 65%. Доля иностранного

капитала, которая остается на предприятии в виде акций, по большому счету, на нашу работу влияния не оказывает. Сегодня государство как основной акционер заинтересовано в развитии фабрики и прикладывает для этого максимум усилий: создает хорошие условия работы, способствует улучшению качества продукции, ее реализации в Беларуси, защищая наш рынок от недобросовестной конкуренции. Государство помогает нам в развитии и модернизации. Чего нельзя сказать о нашем американском акционере. Причем на рынок США мы вышли без его помощи. Более того, американский акционер не был заинтересован в том, чтобы мы реализовывали свою продукцию на этом рынке. То, что наши кондитерские изделия присутствуют на территории Соединенных Штатов Америки и Канады, говорит о том, что мы доказали свою состоятельность и возможность самостоятельно работать в современных рыночных условиях по всему миру.

**— Скажите, за бумажной упаковкой стоит дань но-стальгии или что-то другое?**

— Это еще и экологичность. На последней выставке в Германии, где была представлена в том числе наша продукция, немцы от ассортимента в такой упаковке отойти не могли. Для них это продукт с маркой «био», который является премиум класса. Во-первых, там он стоит немалых денег. Во-вторых, его немного на рынках европейских стран и, может быть, даже у нас. Упаковка наша не только экологичная, но дешевая и в то же время достаточно презентабельная. У многих она вызывает воспоминания о тех посылках, которые мы когда-то получали от наших родственников по всему Советскому Союзу, отправляли их сами. Наверное, поэтому в этой упаковке наш шоколад больше всего и продается.

**— Сейчас активно обсуждается вступление Беларуси в ВТО. Готова ли наша кондитерская отрасль к переменам?**

— Фактически мы уже работаем с теми странами, которые являются участниками Всемирной торговой организации. Да и сама Республика Беларусь сегодня открыта для других товаропроизводителей. Вопрос: готовы ли будут с нами конкурировать страны — участники ВТО, когда мы придем на их рынки? Страны Евросоюза сегодня достаточно закрыты от поставок кондитерских изделий из третьих стран. Они защищают свои рынки и боятся пустить нас в открытую конкуренцию с ними.

**— Спектр выпускаемой продукции ориентирован на спрос или мировые тенденции диктуют свои условия?**

— Поскольку белорусский рынок является для нас основным (80% продукции реализуется внутри страны), мы ориентируемся все-таки на спрос покупателя. А он зависит от многих факторов: прежде всего, от уровня доходности. Мы можем производить продукцию премиум класса, которую выпускают компании Бельгии, Германии, Франции. Но мы видим, что на нее спрос минимальный. Общаясь с нашими непосредственными продавцами, мы ведем производство на тот конкретный ассортимент, на то конкретное наименование продукции, которое нужно покупателю. Сегодня не стоит никому рассказывать, что производить на склад — это глупо. Тем более в тех условиях, в которых мы находимся: когда оборотные средства на предприятии необходимо иметь не в замороженном виде, а в живом, когда производство должно производить ликвидную продукцию. Это всем известно, и все давно стараются по этому принципу работать. Мы — не исключение.

**Вероника КАНЮТА.**  
kanyuta@zviazda.by



Фото Надежды БУЖАН.

# ГОТОВНОСТЬ К ЭКСПОРТУ

## Чего ждать Беларуси после создания зоны свободной торговли между Вьетнамом и ЕАЭС

**22 апреля Государственная Дума Российской Федерации ратифицировала Соглашение о зоне свободной торговли между ЕАЭС и Вьетнамом. Само соглашение было подписано в мае прошлого года, однако оно вступит в силу лишь после того, как все страны-участницы завершат процедуру ратификации.**

Для ЕАЭС договоренность с Вьетнамом является первым соглашением о зоне свободной торговли со страной, не входящей в союз. Для Вьетнама — оно одно из многих. В частности, Вьетнам заключил соглашения о зоне свободной торговли с Евросоюзом, Китаем, Южной Кореей, Японией. Наиболее перспективным для Ханоя можно назвать Транстихоокеанское партнерство, причем не только по экономическим причинам.

Если сравнить соглашение Вьетнам — ЕАЭС с соглашением Вьетнам — ЕС, то можно заметить, что в соглашении о либерализации торговли с ЕС меньше ограничений на экспорт вьетнамских товаров в ЕС, и это не удивительно — Евросоюз, наряду с Китаем и США, является ведущим торговым партнером Вьетнама: в 2014 году Вьетнам экспортировал на европейский рынок товаров более чем на 22 миллиарда евро, экспорт ЕС во Вьетнам составил чуть больше 6 миллиардов евро. Для сравнения, текущий товарооборот Вьетнама и ЕАЭС составляет 4 миллиарда долларов, благодаря зоне свободной торговли планируется нарастить товарооборот до 8-10 мил-

лиардов долларов в год. Однако соглашение с ЕС накладывает на вьетнамскую сторону обязательства по защите окружающей среды и охране труда, чего нет в соглашении с ЕАЭС.

Не стоит ожидать резкого увеличения потока вьетнамского импорта на рынок ЕАЭС после вступления соглашения в силу, так как страны «пятерки» предусмотрительно защитили чувствительные сегменты своей экономики. Например, такие как рисоводство и легкая промышленность. Более того, в случае угрозы для отечественного производителя предусмотрено применение триггерного механизма защиты, т.е. возможность ввести пошлины на уровне единого таможенного тарифа ЕАЭС.

Для экспортеров из стран ЕАЭС вступление в силу Соглашения о зоне свободной торговли поможет беспошлинно поставлять на вьетнамский рынок молочную продукцию, семена льна и калийные удобрения, что имеет большое значение для белорусских производителей.

Беларусь давно стремится увеличить товарооборот с Вьетнамом. По данным белорусского посольства во Вьетнаме, двусторонний товарооборот в 2014 году составил всего 169,3 миллиона долларов. В 2015 году, в ходе визита Президента Беларуси во Вьетнам, была поставлена цель достичь полумиллиарда товарооборота через два года. Таким образом, к 2017 году запланировано увеличить товарооборот более чем в два раза. Несомненно, зона свободной торговли будет этому способствовать, однако мало-



Сегодня основа белорусского экспорта во Вьетнам — калийные удобрения, грузовые автомобили, трактора. В планах — выпуск в этой восточной стране автобусов отечественной марки.

вероятно, что поставленную задачу удастся решить при сохранении традиционной структуры белорусского экспорта.

В данный момент Вьетнам намерен наращивать экспорт своей продукции с высокой добавленной стоимостью в рамках Транстихоокеанского партнерства. В связи с этим Беларусь могла бы активнее экспортировать технологии и услуги, которые позволят Вьетнаму продолжить путь в сторону высокотехнологичной, наукоемкой экономики.

Таким образом, вступление в силу Соглашения о зоне свободной торговли между Вьетнамом и ЕАЭС может потребовать от Беларуси инновационного подхода к экспортной стратегии. Только использование новых подходов может обеспечить наиболее полную реализацию белорусских интересов в условиях возрастающей конкуренции.

Глеб ШУТОВ.

# ЕВРАЗИЙСКИЕ ПАРЛАМЕНТЫ И МИР

(Окончание.  
Начало на 1-й стр. «СЕ».)

## ИНТЕГРАЦИЯ, МИР... РАЙ?

Мысль о создании большой Евразии подержал в своем выступлении и **председатель Государственной Думы Федерального собрания Российской Федерации Сергей НАРЫШКИН**. «Рано или поздно мы обязательно придем к формированию Большой Евразии от Осло и Мурманска до Дели, Шанхая и Ханоя. Считаю, что широкое понимание евразийской интеграции может и должно быть именно таким», — уверен он. А национальные парламенты на первоначальном этапе помогут обеспечить законодательную защиту капиталовложений, упорядочить процедуры движения товаров через границы, выработать совместные технические регламенты и взаимно открыть доступ на рынки услуг и капиталов. При этом спикер нижней палаты российского парламента убежден, что «решающий вклад в полицентричное мироустройство может и должна внести именно Евразия» как крупнейший материк планеты Земля.

— Находясь в центре евразийского пространства, мы в Казахстане с тревогой наблюдаем за событиями на нашем огромном континенте, — заявил в своем выступлении **председатель Сената Парламента Республики Казахстан Касым-Жомарт ТОКАЕВ**. — Взаимное недоверие и растущий милитаризм наряду с терроризмом и другими транснациональными угрозами международной безопасности фактически бросили вызов будущему всего человечества. Недавно обнародованный президентом Казахстана Нурсултаном Назарбаевым манифест «Мир. XXI век» содержит глубокий анализ последствий распространения вируса войны. Лидерам всех государств наконец нужно проявить политическую волю, чтобы избавить современную цивилизацию от многочисленных вооруженных конфликтов и угрозы смертоносной войны.

По мнению спикера верхней палаты казахстанского парламента, ключевая проблема современности — это кризис доверия между государствами. «Борьба за мир — это политический и мораль-



ный долг каждого государства независимо от его размеров и мощи. На вооружение в мире расходуется ежегодно около двух триллионов долларов. Это более чем наглядно свидетельствует, что парламенты ряда стран принимают бюджеты, где военные нужды явно преобладают над целями развития», — считает он. Касым-Жомарт Токаев привел пример закрытия Семипалатинского ядерного полигона несколько десятилетий назад, к сожалению, «первого и последнего случая разоружения в мировой практике». «Для всех нас это повод задуматься о важности создания устойчивого мира в Евразии и за ее пределами», — подчеркнул сенатор.

## ЭФФЕКТ БАБОЧКИ В МАСШТАБАХ КОНТИНЕНТА

«Для Армении очень важно развитие диалога на Евразийском пространстве. Ведь благополучие наших стран прежде всего зависит от безопасности», — заявил, обращаясь к журналистам, **заместитель председателя Национального собрания Республики Армения Эдуард ШАРМАЗАНОВ**. Для армянской стороны главными темами для выступления стали конфликт в Нагорном Карабахе и беспокойство на Ближнем Востоке.

«Мы должны осознать, что народ Нагорного Карабаха имеет такое же право жить мирно, свободно и независимо, как и граждане государств евразийского региона», — отметил относительно конфликта вице-спикер парламента Армении. Что касается столкновений на Ближнем Востоке, то здесь речь идет о действиях и преступлениях Исламского государства, которые отражаются и на армянах. «Жертвами атак террористов становятся прежде всего меньшинства, в том числе и наши соотечественники. Разрушение исламских, христианских святынь, храмов древнего мира является преступлением против цивилизации и человечества. Международное сообщество должно положить конец этим варварствам, остановить финансовые потоки, подпитывающие террористов», — считает он.

Кыргызстан в лице **заместителя председателя Жогорку Кенеша Кыргызской Республики Алтынай ОМУРБЕКОВОЙ** выступил с идеей формирования евразийского макрорегиона на континенте, в котором одну из главных ролей сыграют интеграционные объединения. «Несомненно, что главными движущими силами трансформации Евразии в макрорегион должны стать такие взаимодополняющие экономические объединения, как Евразий-

ский экономический союз, Евразийская инициатива, масштабное партнерство в рамках экономического пояса Шелкового пути», — подчеркнула она.

При этом парламентарий заверила, что идея евразийства представляет большой интерес и имеет особое значение для Кыргызстана, который географически находится в центре Евразии. По ее мнению, ЕАЭС позволил создать единый рынок с населением 180 миллионов человек и в то же время сблизил экономики Европы и Азии.

По мнению **председателя Коллегии Евразийской экономической комиссии Тиграна САРКИСЯНА**, глобализация и регионализация — это те тенденции, которые в перспективе будут оказывать влияние на развитие Евразийского экономического союза. Он также отметил, что «интенсивность взаимодействия на западном треке замедлилась, и для ЕАЭС это благоприятная возможность для поиска новых партнеров в юго-восточном направлении — в сторону Азиатско-Тихоокеанского (наиболее динамично растущего) и Латиноамериканского регионов. Председатель также обратил внимание и на то, что союз активно работает с МЕРКОСУР, в рамках пояса Шелкового пути, над созданием зоны свободной торговли с Вьетнамом, а также с АСЕАН и ШОС прорабатывается возможность создания экономического партнерства.

Тигран Саркисян подчеркнул, что он придает особое значение связям, которые устанавливаются между парламентами Евразийского региона. «Именно парламентская кооперация позволит нам выработать те законодательные решения, которые обеспечат, с одной стороны, интеграцию наших экономик во благо наших народов, с другой — придадут определенную гибкость нашему региону. И эта кооперация позволит нам вместе преодолевать проблемы, а также отвечать на те современные вызовы, которые стоят перед нашими странами», — заключил Председатель ЕЭК.

Вероника ПУСТОВИТ.

pustavit@zviazda.by

г. Москва.

## ■ Круглый стол

# ЧЕРНОБЫЛЬ: ВЗГЛЯД ЧЕРЕЗ ПОКОЛЕНИЯ

## Художники слова — о чернобыльской трагедии

Представители разных поколений писателей, публицистов, ученых из Беларуси, России и Украины собрались в мемориальном зале Союза писателей Беларуси за «круглым столом» поговорить на тему «Чернобыль в литературе. Поэзия как современный культурный феномен». Встреча прошла в рамках конференции «Чернобыль: преодоление. Вклад научной и творческой интеллигенции Беларуси, России, Украины». В качестве организаторов международного форума выступили министерства информации, иностранных дел и по чрезвычайным ситуациям Республики Беларусь, Национальная академия наук Беларуси, Союз писателей Беларуси при поддержке Межгосударственного фонда гуманитарного сотрудничества государств — участников СНГ.

С одной стороны, тема чернобыльской трагедии — сфера научных исследований физиков и химиков. Именно они должны прилагать как можно больше усилий, чтобы изучить последствия трагедии и предотвратить новые глобальные катастрофы. Но как быть с простыми людьми, пережившими аварию, которые потеряли родные дома, родственников и подорвали здоровье? Именно в этой сфере на помощь физикам приходят «лирики» — поэты и прозаики, публицисты и драматурги. Именно они с помощью литературных произведений могут помочь людям осознать весь масштаб горя и пережить трагедию. Об этом в своих выступлениях за «круглым столом» говорили председатель Союза писателей Беларуси Николай Чергинец и директор Института литературоведения имени Янки Купалы НАН Беларуси, доктор филологических наук Иван Саверченко.



Во время творческой встречи «Чернобыль в литературе. Поэзия как современный культурный феномен».

По законам жанра поэзия, требующая скорее сильных эмоциональных переживаний, чем долгих размышлений и анализа (что характерно для прозы), способна гораздо быстрее откликнуться на проблему, показывать ее личностный аспект. Так, в Беларуси уже через несколько лет после аварии на Чернобыльской АЭС вышли антологии стихов отечественных поэтов «Звезда польнь» и «Пройти через зону». На страницах этих изданий свои стихи-отклики опубликовали более семи десятков поэтов. Уникален и пример поэта Николая Метлицкого. Его родная деревня Бабчин Хойникского района Гомельской области оказалась в зоне заражения и отселения. Через некоторое время после трагедии он вернулся в опустевшую деревню, по несколько дней жил в каждом из покинутых домов односельчан, где писал стихи о жителях Бабчина. Он вернулся в Минск с сильно подорванным здоровьем, вскоре был госпитализирован. Но книга поэзии, которая так и называется — «Бабчин», стала данью памяти родной деревни и ее жителей.

Белорусские мастера прозы тоже откликнулись на трагедию Чернобыля, но немного позже. Вышли

романы Ивана Шамякина «Злая звезда», Виктора Казько «Спаси и помилуй нас, черный аист», документальную книгу «Чернобыльская молитва» написала и Светлана Алексиевич. Тема чернобыльской трагедии и сейчас волнует прозаиков. Можно вспомнить повести Леонида Левановича «Полынный ветер», «Жена ликвидатора». Опираясь на документальную основу, они рассказывают о том, как авария повлияла на судьбы простых людей.

А что о Чернобыле могут сказать представители нового поколения писателей? С одной стороны — немного, ведь они не были свидетелями тех событий. Но с другой — тема катастрофы может перерасти в рассуждение об ответственности человека перед природой. Поэтому стихи, которые прочли во время встречи молодые поэты Игорь Остапенко, Леся Мудрак, Сергей Савин (Украина), Яна Явич, Маргарита Латышкевич, Юлия Алейченко (Беларусь), Инга Кузнецова, Дмитрий Тонконогов, Андрей Коровин (Россия), не были напрямую посвящены Чернобылю, но стали рассуждениями о месте человека в мире.

**Марина ВЕСЕЛУХА.**  
vesialuha@zviazda.by

Участник второй конференции международного гуманитарного проекта «Минская инициатива» переводчик, филолог, литературный критик из России **Дмитрий БАК:**



— «Минская инициатива» стала попыткой ученых, литераторов, деятелей культуры трех стран — Беларуси, Украины и России — нащупать общие точки, общее прошлое, общие эмоции и создать проекты, подтверждающие славянское единство. В данном случае общая беда — катастрофа на Чернобыльской АЭС — может служить знаком нашего родства. Когда приходит настоящая беда, исчезают взаимные упреки, попытки переписать историю и просто сфальшивить.

Конференция произвела на меня сильное впечатление, особенно пленарное заседание. Здесь прозвучали выступления белорусских коллег, они рассказали, как много в Беларуси сделано за истекшие тридцать лет после аварии и насколько это сделано системно, осознанно, публично. Это не значит, что таких усилий не было в России и Украине, но все же у меня осталось впечатление, что для белорусской культуры, экономики и политики чернобыльская катастрофа — одна из важнейших, центральных тем. Минская инициатива также призвана показать, что за словом «культура» стоят не только музыка, театр или кино — гуманитарное измерение есть у техники, технологии тоже.

В наших беседах прозвучала мысль о том, что день 26 апреля 1986 года разделит историю человечества на две разные эпохи. Коллективная драма атомной техногенной катастрофы на тот момент не имела аналогов. Войны известны человечеству на протяжении тысячелетий, но опыт апреля 1986 года эмоционально был совершенно новым и по-новому страшным.

Я сам проехал мимо Чернобыля за сутки до аварии, тогда я жил в Украине. Остались тягостные воспоминания о том, как тысячи киевлян вдруг оказались в моих родных Черновцах, о трагическом первомайском параде, когда о трагедии уже стало известно. Тогда случился настоящий прорыв информационной блокады. Понятно нежелание государства сеять панику, но тогда был выбор: опасаться паники или завоевывать доверие народа. Выбор был сделан не совсем правильный: на втором году перестройки, в достаточно оптимистичное время доверие к власти было подорвано. Сейчас мы пытаемся общими усилиями преодолеть прошлое.

Есть надежда, что меморандум «Минской инициативы» будет скромным, но весомым вкладом в важнейшее дело: осознание нашего родства и желание двигаться дальше.

# ВАЖНО ОБЪЕДИНИТЬ ОПЫТ

## Специалисты из трех стран обсудили последствия техногенной катастрофы

В рамках двухдневной научной конференции, приуроченной к тридцатилетию катастрофы на Чернобыльской атомной электростанции, состоялся «круглый стол» под названием «Мирный атом». На нем ученые и работники атомной энергетики из Беларуси, Российской Федерации и Украины помимо обсуждения последствий ликвидации аварии подробно рассказали о ходе строительства белорусской АЭС.

— Через 30 лет после катастрофы важно понять, какие условия необходимы для того, чтобы государство могло надежно и успешно развивать атомную энергетику, — рассказал академик Александр МИХАЛЕВИЧ (Беларусь). — На прошлой неделе **ЗВЯЗДА**

конференции МАГАТЭ в Вене были выработаны принципы, на основе которых страны могут развивать это направление. И наиболее важным я считаю именно первый принцип: в государстве должна быть четкая программа развития энергетического сектора. В Республике Беларусь она есть.

**Руководитель группы по взаимодействию с государственными органами и организациями Белорусской АЭС Николай ГРУША** подчеркнул, что сооружение атомной станции в Беларуси возникло не на пустом месте.

— Еще в 90-е годы правительство поручило белорусским ученым подготовить доклад о целесообразности и возможности развития ядерной энергетики в Республике Беларусь. В докладе было сказано, что атомная электростанция поможет нашей стране

разрешить ряд проблем и получить энергетическую независимость.

Николай Груша сообщил, что строительство белорусской АЭС продвигается по установленному плану в соответствии со всеми международными стандартами.

— Миссия научной и творческой интеллигенции через 30 лет после катастрофы заключается в объединении опыта людей, которые работают в атомной промышленности. Мы должны попытаться донести до людей те изменения и улучшения, которые произошли за это время, — заявил **Андрей КОРОЛЕВ, заместитель директора Национального исследовательского центра «Курчатовский институт» (Россия).**

В рамках проекта «Минская инициатива» ученые Беларуси, Украины и России получили площадку, на которой беспрепятственно смогли делиться

новейшими разработками в области атомной энергетики. «Все участники конференции — это граждане бывших республик Советского Союза. Соответственно, те технологии, те связи и наработки, которые появились во времена СССР, еще остаются актуальными — и очень важно их поддерживать. Поэтому разрыв в отношениях между людьми, которые оказались в разных странах, очень нежелателен. Укрепление таких связей между государствами позволяет снять некоторые барьеры, решать социальные и технические вопросы. Никакого напряжения между российскими и украинскими коллегами не чувствуется, мы работаем вместе давно и прерывать сотрудничество не планируем», — подчеркнул Королев.

Третья конференция «Минской инициативы» пройдет осенью 2016 года в Минске или Киеве.

**Владислав ЛУКАШЕВИЧ.**

# ОТКРЫТЬ, УЗНАТЬ — И ПОНЯТЬ

**Российский прозаик Валерий Казаков написал роман о драматических событиях в истории Беларуси. В центре произведения — сюжетная линия о поиске архива немецких спецслужб времен Великой Отечественной.**

Роман «Черный кот» — повествование, соединившее в себе разные времена. И — разных героев, которые, возможно, живут среди нас, нынешних, пытаются разгадать прошлое. В центре книги — совсем юный офицер госбезопасности. На первый взгляд, мальчишка, который еще не должен и не может быть самостоятельной личностью. Тем более, как считают многие, само понятие самостоятельности человеку служивому не может быть свойственно. Но вот лейтенант Скарга — человек с звоночком крепким. Волею обстоятельств и, возможно, личного интереса к истории молодой человек оказывается главным в поиске покинутого в Беларуси архива вражеских спецслужб. Как оказалось, архив совсем и совсем не простой. Неожиданный, можно сказать, архив. Самое ценное в нем — досье на завербованных фашистами агентов, на прислужников вермахта, которых на освобожденной от фрицев земле остались в 1944-м тысячи... Поверить в это сложно. Но предположим, что это так...

Вот эти абзацы из последних страниц романа: «...Это же все надо проверить, кто живой — допросить, если подтвердится сотрудничество, к суду привлечь, — отыскав какую-то коробку, как бы между прочим бросил Егор Кузьмич.

— Да ладно, кому надо с этим старьем возиться? Я же говорю: они уже все перед Богом отвечают.

— Один ответ другому не помеха. Сами померли, так детки-внуки имеются, вот и глянем, далеко ли яблоко от яблоньки откатилось. Чем дышат и какие должности, посты занимают ближайшие родственники изменников Родины. Правильно ли у них все в анкетах указано. Ну-ну! — Он наугад вытаскивает карточку, слегка сощурился и продолжил. — Так, говорите, гражданин Пузанчук, ваш почивший отец — ветеран войны, белорусский партизан? Герой? А вот и нет, любезнейший! Батя твой — Пузанчук Мильхий Богданович, расчетчик бугновского райпо, являлся в годы Великой Отечественной войны агентом «Абвер Минск-2», позывной «Язь», пароль для связи такой-то, ну и так да-



лее. И закрутится колесо. Или вот, смотри, Федор Спапиша, я знал его, орденносец, командир партизанского отряда, его именем улица в городке, под которым он воевал, названа, стихи ему классики советской литературы посвящали, а здесь значит: агент «Вепрь». Тут, если каждый из нас пороется, он знакомых, а может, и родню свою отыщет...»

Егор Кузьмич — из тех ветеранов, которых не отпускает время. Будучи свидетелем, участником многих событий, он стал для молодого лейтенанта добрым помощником в поиске правды.

«... — Во всех трех ящиках, по моим подсчетам, — перебил его старый шифровальщик, тридцать одна тысяча четверта сорок три карточки. Особняком вот эти два пенала стояли. Да и карточки здесь от этих отличаются. Видите, — вытаскивал он прямоугольник, — карточка пересечена красной полоской, орлы другие и печати тоже.

— Дай глянуть, — оторвавшись от своей коробки, попросил Егор Кузьмич. — Таких мне никогда в руках держать не приходилось, только описание читал. Это карточки агентов службы безопасности рейха. Это люди СД, за эти кровь и кровь. Это надо внимательно пересмотреть, а то ведь на воинских кладбищах могут лежать, как герои. Рядом с теми, кого предавали...»

Но прежде, чем найти архив-картотеку, Скарга прошел непростоими дорогами поиска. И поиск связан не только с войной, не только с его желанием раскрыть историю малоизвестной подпольной организации националистического подполья «Черный

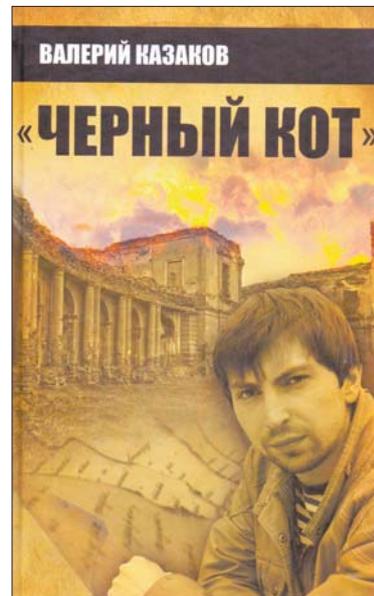
кот». У молодого человека за время его особенной служебной активности столько всего произошло, что у иного персонажа нашей действительности это не уложилось бы и в целую жизнь. Случайно встретился с девушкой, «отбил» ее у бдительных милиционеров. Познакомился с ее родственниками. И ее познакомил со своей бабушкой... Раскрыл тайну одного семейного архива и семейногоклада, подтолкнул опытного фанатика-музейщика к раскрытию радзивилловских тайн...

Скарга в романе Валерия Казакова похож на художественно-философскую дружину, всех заводящую, всех заставляющую не только что-то делать, но и думать, раскрывать свою душу. Происходит какое-то не до конца понятное движение, начинается завод сродни заводу часового механизма.

Для меня как читателя это, пожалуй, один из главных законов романного обустройства «по Казакову». Автор «Черного кота», повинувшись, безусловно, внутренним психологическим законам художественного письма, спокойно движется по руслу своего повествования, но все же движет им идея сказать главное. Или хотя бы — идея попытки открыть главное, показать его для каждого из белорусов. «Черный кот» — привлекательное название, наживка для любителей исключительно исторических, приключенческих детективов, тех романов, которые позволяют отдохнуть и мозг напрягают разве что в редких случаях. Но на самом деле с «Черным котом» все гораздо сложнее.

Писатель задумывается, интригу оставляет в сторо-

не и постепенно выстраивает площадку для осмысления действительности ушедшего, но важного времени. Того, без обращения к которому нельзя разобраться в самих себе нынешних. И поэтому, наверное, не менее значимой фигурой в романе предстает новоиспеченный родственник Скарги — фермер Казимир Сапица. Он, как и большинство героев произведения, — человек думающий, с богатым воображением, желающий разобраться во всех перипетиях не только нашего государственного обустройства, но и в том, как, по каким законам выстраиваются отношения между Беларусью и Россией, которым суждено жить вместе, быть родными и близкими. Как и нашим народам, да и украинцам все-таки вместе с нами, суждено быть вместе. Эту «обреченность» мы выстояли и выстрадали, с ней мы срослись... Она важна и в наших «суверенных» сознаниях, и в нашем целостном, общем мировосприятии...



Может быть, потому и страстно доказывает свою из России (мужу сестры жены) свое собственное (и, пожалуй, выстраданное размышлениями последних десятилетий) убеждение, свое понимание «как»... Как жить сегодня и как идти в завтра.

Николай — московский родственник Казимира Сапицы, наверное, ведь тоже хочет во всем разобраться. Ведь и его положение, благосостояние находится в прямой зависимости от решений власти, от ее позиции по всем вопросам.

Писатель не упрощает, не стремится сделать кого-то из них лучше. Да и не автор «Черного кота» вырисовывает в словах своих героев искренность и цинизм, наивность и деловитость. У каждого из них все это — от жизни, от ее присутствия в романе Валерия

Казакова. Да, иногда ловишь себя на мысли, что споры у героев как-то уж сильно политикой напичканы. Но ведь по-другому и быть не может. С художественной точки зрения они и уместны, и безукоризненно вписываются в художественное полотно повествования. Роман во всем его действии обретает философское звучание. И тем самым «Черный кот» контрастно отличается от многих произведений современной белорусской прозы. Все-таки и за «Черным котом», и за другими книгами белоруса Валерия Казакова, живущего в Москве и пишущего на русском языке, — иная школа, иные уроки. Нет, не сомневаюсь, что Валерий Николаевич — внимательный читатель Ивана Мележа и Янки Брыля, Ивана Пташников и Анатоля Кудравца, что он хорошо знает современную литературу Беларуси и читает Юрку Станкевича, Альгерда Бахаревича, Бориса Петровича, Алеся Бадака, Людмилу Рублевскую, но «все у него по-другому»...

За новым романом Валерия Казакова — вычитанное и осмысленное в знакомстве с русской прозой 1950–1980-х годов, а может и тем, что было написано раньше. И, конечно же, тем, что пишется, приходит к читателю в России сегодня. Читая «Черного кота», я вспоминал пространство и одновременно философскую лаконичность героев Леонида Леонова и Захара Прилепина, Анатолия Рыбакова и Юрия Козлова, Юрия Нагибина и Романа Сенчина... Сравнения всегда кажутся неправильными. И не ради сравнений я отвлекся от захватывающего сознания монолога Казимира Сапицы. Я просто подумал о литературе как отражении народной жизни во времени. У разных народов — и жизнь разная, и отражение не обязательно должно быть похожим... Беды в этом большой нет. Прибавило бы это понимания друг о друге, о том, что очень уж мы близкие, пусть и каждый из нас со своим историческим опытом.

Разные люди, разные мнения сходятся в романе, который «закрутился» вокруг стремления разгадать тайну «Черного кота». Но вся эта разность — естественный взгляд на нашу действительность. Впечатление такое, будто писатель загорелся желанием высказаться вдруг и по всем наболевшим вопросам сразу. И ответы еще хочет найти на все, что волнует не только лично его, но и его современников... Но ведь по-другому в настоящей литературе и не должно быть?!

**Кирилл ЛАДУТЬКО.**

■ Усё, што вы хацелі спытаць пра...

# ПАЛЕСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ РАДЫЯЦЫЙНА- ЭКАЛАГІЧНЫ ЗАПАВЕДНІК

Больш за ўсё ў краіне ад радыеактыўнага забруджвання пацярпелі раёны Гомельскай вобласці, размешчаныя максімальна блізка ад атамнай электрастанцыі, — Брагінскі, Хойніцкі і Нараўлянскі. Менавіта на іх тэрыторыі ў 1988 годзе былі створаны Палескі дзяржаўны радыяцыйна-экалагічны запаведнік — найбуйнейшы сярод запаведнікаў і нацыянальных паркаў Беларусі і адзіны ў свеце запаведнік у сваім родзе. Яго агульная плошча складае 216 093 га.

Заповеднік знаходзіцца ў аператыўным падначаленні дэпартаменту па ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь. Адміністрацыя размешчана ў горадзе Хойнікі.

## САМЫ «БРУДНЫ» РЭГІЁН?

Паўднёвыя тэрыторыі Гомельскай вобласці прынялі на сябе каля 30% радыеактыўнага цэзію (137Cs), які выпаў на беларускія землі, 73% стронцію (90Sr) і 97% плутонію (Pu) — асноўных дозатваральных элементаў. І нават праз 30 гадоў пасля катастрофы на тэрыторыі запаведніка шчыльнасць забруджвання па 137Cs дасягае больш як 500 кюры/км<sup>2</sup>, па 90Sr — больш як 20 кюры/км<sup>2</sup>, па Pu — больш за 5 кюры/км<sup>2</sup>, а амерыцыій (241Am) ужо перавысіў колькасць альфаізатопаў плутонію, якая будзе ўзрастаць да 2056 года.

Да аварыі на Чарнобыльскай АЭС на гэтай тэрыторыі існавала 92 населеныя пункты, працавала 25 сельскагаспадарчых арганізацый, пражывала больш за 22 тысячы жыхароў.

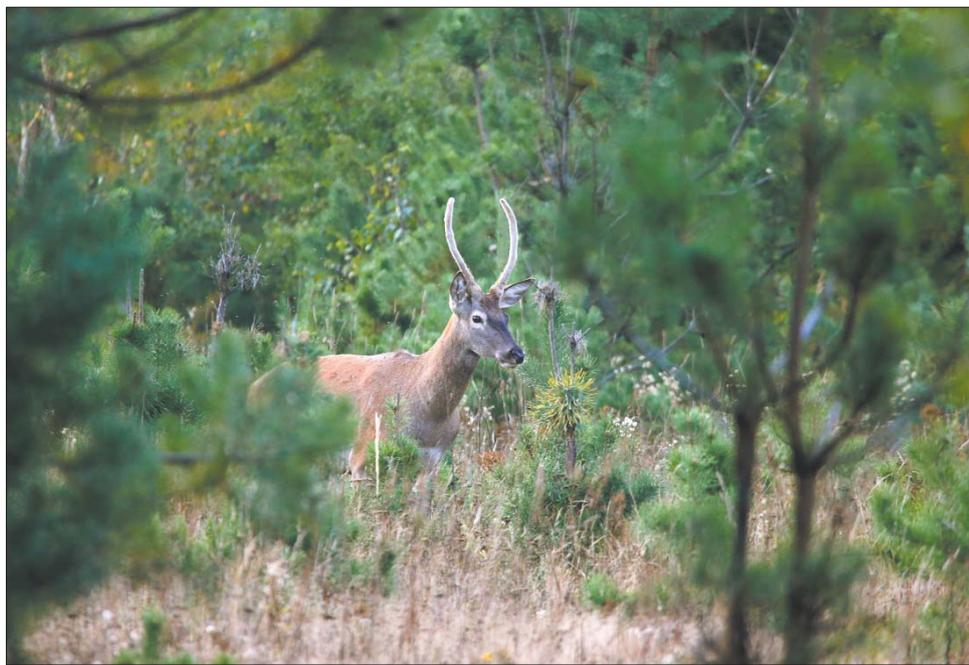
Тэрыторыя запаведніка падызелена на запаведную і эксперыментальна-гаспадарчую зоны. Заповедная зона (68% ад агульнай плошчы) — тэрыторыя з максімальна высокім узроўнем радыеактыўнага забруджвання, на ёй не вядзецца навукова-эксперыментальная і абмежавана лесагаспадарчая дзейнасць (акрамя супрацьпажарнай, прыродаахоўнай, навукова-даследчай і інш.).

Эксперыментальна-гаспадарчая зона (32%) прызначана

для захавання і аднаўлення прыродных комплексаў і аб'ектаў, дзе дапускаюцца навукова-эксперыментальныя і лесагаспадарчыя мерапрыемствы.

## ГАЛОЎНАЯ МІСІЯ — НАВУКОВАЯ

Навукоўцы праводзяць радыяцыйна-экалагічныя маніторынгавыя даследаванні глебы, аб'ектаў гідрасферы, паветра, флоры і фаўны на тэрыторыі адчужэння, а таксама радыеабіялагічныя даследаванні. У склад навуковай часткі запаведніка ўваходзяць аддзелы: экалогіі фаўны, экалогіі раслінных комплексаў, радыяцыйна-экалагічнага маніторынгу, а таксама лабараторыя спектраметрыі і радыяхіміі. Усяго ў запаведніку працуе 743 чалавекі, з іх 8 маюць навуковую ступень.



Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

У навуковых мэтах на тэрыторыі запаведніка створана жывёлагадоўчая ферма, дзе ўтрымліваецца 280 коней; доследны плодowy сад, пчальнік на 100 сем'яў, два ўчасткі па дрэвапрацоўцы. У эксперыментальнае выкарыстанне ўведзена 700 га былых сельскагаспадарчых угоддзяў для вытворчасці кармаў і вырошчвання сельскакультур.

З 19 відаў земнаводных і паўзучых Беларусі ў запаведніку зарэгістравана 17. Гэта тэрыторыя — асноўны прыродны рэзерват па захаванні балотнай чарапахі.

Тут адзначана 213 відаў птушак, 54 з якіх занесены ў Чырвоную кнігу Беларусі. Пяць відаў мясцовых птушковых знаходзяцца пад глабальнай пагрозай знікнення — гэта арланбелахвост, вялікі падворлік, драч, дупель і белавокі нырок.

У запаведніку жывуць і 26 відаў насякомых-чырванакніжнікаў (усяго ў спісе 70 відаў), у тым ліку і вялікая аса сколія-гігант — новы для Беларусі від, уключаны ў спісы ахоўваемых жывёл на тэрыторыі іншых дзяржаў.

## РАДЫЯЦЫЯ ПАД КАНТРОЛЕМ

Усе навуковыя даследаванні і іншая дзейнасць на тэрыторыі запаведніка праходзяць пад пільным радыяцыйным кантролем. Гэта сістэматычныя назіранні на стацыянарных аб'ектах за дынамікай узроўню радыеактыўнага забруджвання і высокадакладныя кантролі змен радыяцыйнага фону, шчыльнасці забруджвання глеб радыенуклідамі і іх вертыкальнай міграцыі.

З-за вялікага радыеактыўнага забруджвання на тэрыторыі запаведніка дзейнічае асаблівы кантрольна-прапускны рэжым. Для ўезду сюды неабходна мець спецыяльны дазвол. Час знаходжання ў забруджанай зоне абмежаваны і для супрацоўнікаў запаведніка (іх працоўны тыдзень складае 35 гадзін).

Для доўгатэрміновага назірання за паводзінамі радыенуклідаў у сістэме «глеба — расліна» на тэрыторыі запаведніка ў 1997 годзе створана сетка пастаянных пробных пляцовак, размешчаных у лясных насаджэннях і лугавых фітацэнозах з рознай ступенню радыеактыўнага забруджвання.

У 2015 годзе запрацавала базавая маніторынгавая сетка для доўгатэрміновых назіранняў за дынамікай лясных фітацэнозаў і радыяцыйным становішчам у іх — гэта 23 выпрабавальныя плошчы ў ключавых тыпах лесу хваёвай, бярозавай і чорнальховай фармацыі.

Вераніка КОЛАСАВА.  
kolasava@vziasda.by

Вялікія памеры запаведнай тэрыторыі, строга ахоўны рэжым і значная плошчы прылеглая ўкраінская частка зоны адчужэння ЧАЭС робяць гэтыя землі своеасаблівым унікальным рэзерватам для захавання біялагічнай разнастайнасці не толькі ў маштабах Беларусі, але і Еўропы, асабліва рэдкіх і знікаючых відаў жывёл і раслін.

сам і з'яўма на гэтай тэрыторыі ўвайсці ў сваё натуральнае рэчышча. Былыя сельгаспалеткі сталі сенажацямі і лясамі (сёння лясам пакрыта 56% плошчы запаведніка), а 15% яго тэрыторыі займаюць балоты.

Тут расце 1022 віды і 6 гібрывідаў сасудзістых раслін, 45 з якіх занесены ў Чырвоную кнігу Беларусі. Зарэгістравана два віды грыбоў-чырванакніжнікаў і адзін лішайнік. У складзе брыяфлоры вядома 19 відаў імхоў.

Палескі запаведнік — адна з 10 вылучаных у Беларусі ключавых батанічных тэрыторій. Тут знойдзена некалькі рэдкіх і ахоўных відаў, напрыклад, ятрышнік шлеманосны, скачкі рускія, венерын чаравічак сапраўдны, бяроза цёмнакарая, чубатка поляя і іншыя.

На гэтай тэрыторыі зарэгістравана 44 віды наземных млекакормячых жывёл, ці 75% ад агульнай колькасці гэтай групы ў нашай краіне; 6 відаў уключаны ў Чырвоную кнігу Беларусі. З рэдкіх для нашай краіны жывёл запаведнік насяляюць барсукі, рысы, зубры, бурыя мядзведзі, вялікія і арэшнікавыя соны.

У 2007 годзе тут з'явіўся конь Пржавальскага, завезены ў зону адчужэння Украіны ў 1998–1999 гг. Гэта адзіная тэрыторыя ў Беларусі, якую насяляе прадстаўнік новага для сучаснай фаўны атрада млекакормячых. Сёння вядзецца назіранне за двума невялікімі табунамі агульнай колькасцю ў 22 асобіны.

## РАЙ ДЛЯ ЧЫРВАНАКНІЖНІКАЎ

Зняцце ўплыву чалавека дазволіла прыродным праца-

Найбольшыя значэнні магутнасці дозы гама-выпраменьвання (да 11,7 мкЗв/г) назіраюцца сёння ў былым населеным пункце (б.н.п.) Крукі Брагінскага раёна. Па ў-забруджанасці паверхні глебы найвялікшае значэнне (546 част./см<sup>2</sup>·мін.) зафіксавана ў б.н.п. Масаны Хойніцкага раёна.

На памежжы з Украінай, усяго за 12 км ад Чарнобыльскай АЭС, размешчана дзейная навукова-даследчая станцыя «Масаны».

У запаведніку рэалізуюцца міжнародныя праекты тэхнічнага супрацоўніцтва МАГАТЭ, праграмы Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі, праграма «Навука для свету і бяспекі» навуковага камітэта НАТА.

■ Прырода пад наглядом

# ХТО ІНФАРМАВАНЫ, ТОЙ УЗБРОЕНЫ

**Маніторынг навакольнага асяроддзя ўжо больш за паўстагоддзя дапамагае выяўляць радыеактыўнае ўздзеянне на тэрыторыі нашай краіны.**

## ХТО ЗА ГЭТЫМ СОЧЫЦЬ?

Радыяцыйны маніторынг — гэта сістэма рэгулярных працяглых назіранняў для ацэнкі стану радыяцыйнага становішча, а таксама прагнозу змены яго ў будучыні. Ён праводзіцца для назірання за натуральным радыяцыйным фонам, становішчам у раёнах уздзеяння патэнцыйных крыніц радыеактыўнага забруджвання, у тым ліку для ацэнкі трансгранічнага пераносу радыеактыўных рэчываў, за радыеактыўным забруджваннем атмасфернага паветра, глебы, паверхневых вод на тэрыторыях, якія падвергліся забруджванню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Сістэма кантролю радыеактыўнага забруджвання ў Рэспубліцы Беларусь мае тры ўзроўні:

— рэспубліканскі (МНС, Міндраў, Мінпрыроды і Дзяржстандарт);

— ведамасны (Мінсельгасхарч, Мінлясгас, Мінжылкамгас, Мінэнерга, Белкаапсаюз, Белдзяржхарчпрам, Беллеспаперапрам, ДВА «Белпагаз» і інш.);

— вытворчы (рэгіянальныя ветстанцыі, аграхімлабараторыі, прадпрыемствы пяркарай галіны, лягасы, водаканалы, прадпрыемствы жыллёва-камунальнай сферы, электрычныя сеткі, рэгіянальныя спажывецкія таварыствы, торфапрадпрыемствы і інш.).

Галаўной арганізацыяй па вядзенні радыяцыйна-экалагічнага маніторынгу ў рамках Нацыянальнай сістэмы маніторынгу навакольнага асяроддзя (НСМА) з'яўляецца Рэспубліканскі цэнтр па гідраметэаралогіі, кантролю радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя (Гідрамет).

## КАЛІ «ПРАЧНУЎСЯ» АТАМ

Пра небяспеку радыяцыйна актыўнага забруджвання з сярэдзіны XX стагоддзя, калі ў свеце пачаліся масавыя выпрабаванні ядзернай зброі. У выніку вялікая колькасць радыеактыўных рэчываў, у тым ліку даўгавечных, трапіла ў верхнія слаі атмасферы, а затым выпала ў розных частках зямнога шара. Гэты факт абумовіў стварэнне першых

сістэм назірання за радыеактыўнасцю навакольнага асяроддзя.

У Беларусі вымярэнні магутнасці дозы гама-выпраменьвання (МД) на сетцы гідраметэаралагічных станцый пачалі праводзіць з 1963 года. Праз некаторы час былі ўведзены пункты назірання за радыеактыўнымі ападкамі з атмасферы (адбор проб выконваецца з дапамогай гарызантальных планшэтаў). Адказнасць за правядзенне радыяцыйнага маніторынгу была ўскладзена на Белгідрамет, які ўваходзіў у склад Дзяржаўнага камітэта па гідраметэаралогіі СССР.



Супрацоўнік Гідрамета праводзіць гама-спектраметрычны аналіз на мясцовасці.



Перасоўная радыелагічная лабараторыя.

Да 1986 года кантроль радыеактыўных ападкаў з атмасферы з выкарыстаннем гарызантальных планшэтаў праводзіўся ў 8 пунктах назірання (Баранавічы, Брэст, Віцебск, Гомель, Гродна, Мінск, Магілёў і Пінск). Дзеючая сетка радыяцыйнага маніторынгу і дазволіла ацаніць дынаміку ўзроўню магутнасці дозы гама-выпраменьвання і канцэнтрацыі ёду-131 і цэзію-137 у пунктах назірання ў першыя дні пасля катастрофы на ЧАЭС.

Сёння спецыялісты гавораць пра эфектыўнасць створанай у краіне сістэмы вывучэння міграцыі радыенуклідаў у навакольным асяроддзі (вадзе, паветры, глебе). На забруджванне цэзіем-137 і стронцыем-90 правяраюць ўсе населеныя пункты краіны, а таксама лясныя і сельгаспадарчыя ўгоддзі. У Гідрамеце функцыянуе аўтаматызаваны банк радыяцыйнага забруджвання, які забяспечвае аператыўны аналіз, прагноз радыяцыйнага становішча і падрыхтоўку лічбавых карт на базе ГІС-тэхналогій.

Атрыманая даная дазваляюць гаварыць пра паступовае паляпшэнне радыяцыйнага становішча ў краіне. У параўнанні з 1986 годам, плошча зон радыеактыўнага

забруджвання зменшылася амаль удвая і сёння складае 13,4% тэрыторыі краіны (у 1986-м — 23%).

## ШТО МАЕМ СЁННЯ

Чарнобыльская катастрофа адзначыла важнасць і неабходнасць падтрымання высокага ўзроўню нацыянальнай сістэмы рэагавання на магчымыя надзвычайныя сітуацыі радыяцыйнага характару.

У краіне працуе 45 пунктаў назірання, на якіх вымяраецца магутнасць дозы гама-выпраменьвання. На 27 пунктах назірання ажыццяўляецца адбор проб радыеактыўных ападкаў з прыземнага слоя атмасферы. На сямі пунктах назіранняў (Браслаў, Гомель, Мінск, Магілёў, Мазыр, Мсціслаў, Пінск) адбіраюцца пробы радыеактыўных аэразоляў у прыземным слоі атмасферы.

Радыяцыйны маніторынг паверхневых вод праводзіцца на рэках, якія працякаюць па забруджаных у выніку аварыі на ЧАЭС тэрыторыях: Дняпры (г. Рэчыца), Прыпяці (г. Мазыр), Сожы (г. Гомель), Іпці (г. Добруш), Бесядзі (в. Свяцілавічы), Ніжняй Брагінцы (в. Гдзень). У зоне ўплыву

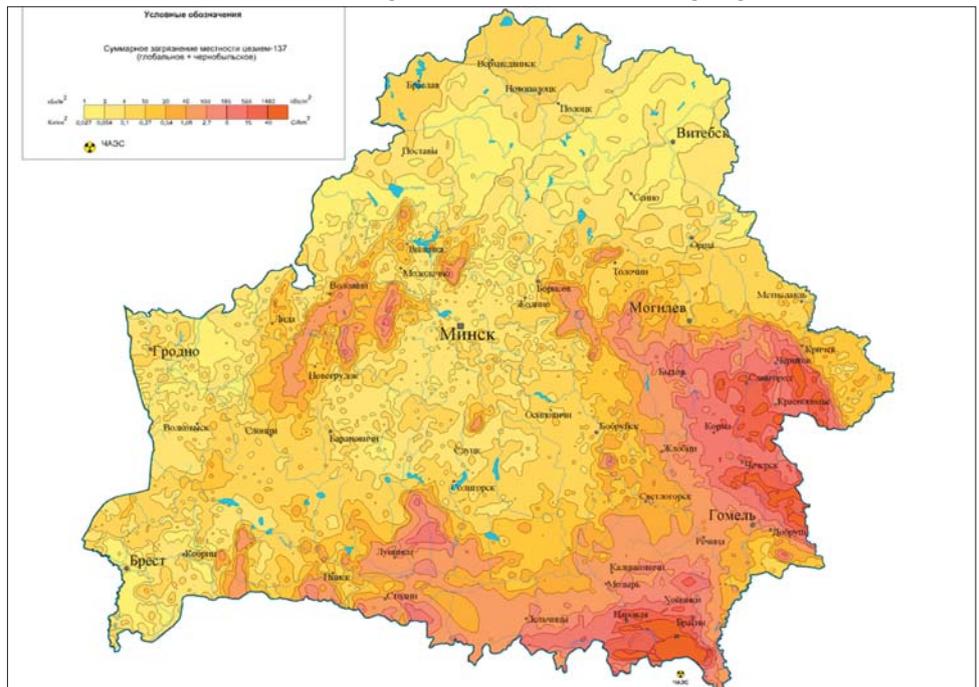
## Японскі след

Аварыя на АЭС «Фукусіма-1», якая адбылася ў сакавіку 2011 года, уразіла сваёй маштабнасцю жыхароў Японіі і ўсяго свету. Водгулле гэтай радыяцыйнай трагедыі дайшло і да Беларусі.

У сакавіку-красавіку 2011 года фільтравентыляцыйныя ўстаноўкі і высокаадчувальнае вымяральнае абсталяванне, існуючае ў сетцы радыяцыйнага маніторынгу атмасфернага паветра, зафіксавалі ёд-131, а таксама ізатопы цэзію-134, 137 у пробах аэразоляў. З'яўленне гэтых радыенуклідаў было абумоўлена іх далёкім паветраным пераносам у атмасферы.

Але, на шчасце, вынікі разліку, правядзеныя Мінздравам Беларусі, паказалі, што дозы апрамянення шчытападобнай залозы, разлічаныя для крытычнай групы насельніцтва (дзецц), былі ў мільёны разоў меншыя за крытэрыі для правядзення мерапрыемстваў па абароне шчытападобнай залозы пры аварыях (блакіравання шчытападобнай залозы) і не выклікалі пагрозы для здароўя насельніцтва краіны.

## Радыяцыйнае забруджванне тэрыторыі Рэспублікі Беларусь цэзіем-137 пасля чарнобыльскай катастрофы. 1986 г.



Ігналінскай АЭС аб'ектам назіранняў з'яўляецца возера Дрысвяты (в. Дрысвяты).

Вельмі ўважліва спецыялісты Гідрамета назіраюць і за радыяцыйным становішчам паблізу атамных электрастанцый краін-суседзяў, размешчаных бліжэй за 100 км ад беларускай мяжы — літоўскай Ігналінскай АЭС (4 км ад мяжы), украінскай Чарнобыльскай (12 км) і Ровенскай АЭС (65 км) і расійскай Смаленскай АЭС (75 км).

У зоне назіранняў гэтых атамных электрастанцый дзейнічаюць чатыры аўтаматызаваныя сістэмы радыяцыйнага кантролю (АСРК), якія ўключаюць 26 аўтаматычных пунктаў вымярэнняў. Важным элементам гэтай сістэмы з'яўляюцца перасоўныя радыелагічныя лабараторыі, прызначаныя для аператыўнага адбору проб навакольнага асяроддзя і правядзення хуткіх аналізаў на месцы ці паблізу месца аварыі.

## Беларуская АЭС — новы этап нацыянальнай сістэмы радыяцыйнага маніторынгу

Будаўніцтва ў Астравецкім раёне Гродзенскай вобласці Беларускай АЭС стала новым этапам у развіцці сістэмы радыяцыйнага маніторынгу. У раёне размяшчэння атамнай станцыі сёння ствараецца найбуйнейшая і самая сучасная ў краіне аўтаматызаваная сістэма кантролю радыяцыйнага становішча новага тэхналагічнага пакалення. На гэтай тэрыторыі ўжо арганізаваны радыяцыйна-экалагічны маніторынг аб'ектаў навакольнага асяроддзя.

У зоне Беларускай АЭС прадугледжваецца ўстанавіць каля 20 аўтаматычных пунктаў вымярэнняў (АПВ). Цяпер доследную эксплуатацыю праходзіць сістэма АСКРС, якая ўключае тры пункты назіранняў (АПВ «Гервяты», АПВ «Міхалішкі» і АПВ «Тракенікі»).

Інфармацыя з АПВ перадаецца ў бесперапынным рэжыме ў цэнтры рэагавання. Сістэма забяспечвае збор і апрацоўку даных пра ўзроўні магутнасці дозы гама-выпраменьвання і метэаралагічных даных (тэмпературы, хуткасці і кірунку ветру, ападкаў). Выконваецца бесперапынны радыяцыйны кантроль навакольнага асяроддзя, а грамадскасць інфармуецца пра радыяцыйны стан АЭС і раёна яе размяшчэння.

Комплекс АСКРС плануецца пашырыць і даабсталяваць спектраметрычнымі датчыкамі новага пакалення, якія дазваляюць вымяраць ізатопны склад гама-выпраменьвальных радыенуклідаў. Сучасныя тэхналогіі, якія выкарыстоўваюцца на АСКРС, стануць асновай пры стварэнні Адзінай дзяржаўнай аўтаматызаванай сістэмы радыяцыйнага кантролю тэрыторыі краіны.

Сур'ёзную падтрымку ў развіцці беларускай сістэмы маніторынгу радыеактыўнага забруджвання навакольнага асяроддзя аказвае і МАГАТЭ — Міжнароднае агенцтва па атамнай энергіі. Нядаўна беларускі Гідрамет атрымаў грант на ажыццяўленне праекта «Мадэрнізацыя і пашырэнне сеткі атмасфернага радыяцыйнага маніторынгу» на суму каля 160 тыс. еўра. На гэтыя сродкі набыта ўнікальнае абсталяванне па радыяцыйным кантролі, якое сёння выкарыстоўваецца ў практыцы радые-вымярэнняў.



Адбор проб радыеактыўных аэразоляў атмасфернага паветра на тэрыторыі Палескага запаведніка.



# УТАЙМАВАЦЬ «ПАДЗЕМНЫЯ БУРЫ»

## Як выратавацца ад бязлітасных землятрэсаў?

Землятрус заўжды ў «топе» стужкі навін інфармагенцтваў. Аднаведныя паведамленні з'яўляюцца рэгулярна. Сёлетні красавік — не выключэнне. Цягам другога месяца вясны адбыліся здарэнні, што закранулі розныя кантыненты і зусім не жартам «разварушылі» тыя ж сацыяльныя сеткі. І не толькі іх. Як вядома, серыя моцных землятрэсаў адбылася ў Японіі. У выніку — дзясяткі ахвяр, сотні тысяч жыхароў былі пераселены з небяспечных месцаў. А праз некалькі дзён «падземная бора» дасягнула Экватора, што па прамой праз Ціхі акіяна за 15 тысяч кіламетраў ад Краіны ўзыходзячага сонца. Тут наступствы аказаліся цяжэйшыя — амаль 700 загінулых, значныя разбурэнні, паніка. Амаль у гэты ж час каля астравоў Каралеўства Тонга, што знаходзяцца ў Ціхім акіяне, адбыўся землятрэс магнітудай 5,8. Яго эпіцэнтр аказаўся за 287 кіламетраў на паўднёвы ўсход ад сталіцы Нукуалофа, на глыбіні ў 35 кіламетраў, паведамляе геалагічная служба ЗША. Гэтая частка Ціхага акіяна лічыцца ад самых сейсмічна актыўных, бо яна знаходзіцца на стыку Ціхаакіянскай і Аўстралійскай літасферных пліт. Карыстальнікі сацсетак заўважылі: калі злучыць Экватор, Тонга і Японію на карце, то атрымаецца практычна ідэальны трохвугольнік. На фоне серыі землятрэсаў, што амаль адначасова адбыліся тут, і з'явіліся меркаванні пра глабальны мегакатаклізм. Наколькі яны маюць рацыю і як выратавацца ад бязлітасных «падземных бур»?

### 8 МІЛЬЁНАЎ ЖЫЦЦЯЎ

Напоўна, нікога не варта пераконваць у тым, што прыродная стыхія смяротна небяспечная. Нядаўна з'явілася адметная статыстыка. З пачатку XX стагоддзя стыхійныя бедствы на нашай планеце нанеслі сусветнай эканоміцы шкоду ў сем трыльёнаў долараў, падлічылі даследчыкі з Германіі. У складзенай імі базе даных зарэгістраваны 35 тысяч катаклізмаў, у выніку якіх загінулі больш за восем мільёнаў чалавек...

Дарэчы, агульная сума эканамічнай шкоды, нанесенай стыхійнымі бедствамі з 1900 года, вар'іравалася паміж 6,5 і 14 трыльёнамі долараў у залежнасці ад таго, як даследчыкі пераводзілі ў долары 2015 года іх ацэначны кошт у момант прыроднага катаклізму. Не менш складана было вызначыць і дакладныя звесткі пра ахвяр стыхійных бедстваў.

Група навукоўцаў з Тэхналагічнага інстытута Карлсруэ вывучыла паведамленні ў прэсе і інфармацыю з архіваў на больш чым 90 мовах пра паводкі, засухі, штормы, вывяржэнні вулканаў, землятрэсы і лясныя пажары. У перыяд паміж 1900 і 2015 гадамі прычынай каля 40% эканамічнага ўрону былі паводкі, 25% — землятрэсы, 20% — штормы, 12% — засухі, 2% — лясныя пажары і менш за 1% — вывяржэнні вулканаў. Хоць у абсалютным вымярэнні эканамічныя страты выраслі за апошнія 100 гадоў, цяпер яны складаюць меншы працэнт ад сумарнага кошту будынкаў, дарог і іншай інфраструктуры.

**Усе будынкi і канструкцыі ў Японіі ў той ці іншай ступені сейсматрывалыя, і чым маладзейшая пабудова, тым вышэйшы ўзровень бяспекі для жыхароў.**

Гэта азначае, кажуць даследчыкі, што чалавецтва навукамі лепш справляецца з наступствамі стыхійных бедстваў. Але, вядома, карціна адрозніваецца ў залежнасці ад пэўнай тэрыторыі. Апроч таго, розныя краіны схільныя да «сваіх» стыхійных бедстваў. Напрыклад, у Вялікабрытаніі найбольшыя страты прыносяць паводкі, у Чылі і Новай Зеландыі — землятрэсы, а ў многіх рэгіёнах Афрыкі і Паўднёвай Амерыкі самымі небяспечнымі аказаліся перыяды моцнай спекі і засухі. За апошнія дзесяцігоддзі таксама змяніліся прычыны эканамічных страт. Напрыклад, улады ў Кітаі прыклалі намаганні для ўзвядзення сістэмы ахоўных збудаванняў, якія папярэджаюць паводкі, што значна скараціла шкоду ад гэтага бедства.

«З 1960 года заўважаны новы трэнд: штормы прыносяць усё большы ўрон, — скажаў у інтэрв'ю Бі-бі-сі інжынер Джэймс Даніэль. — Зараз каля 30% эканамічных страт ад сты-

хійных бедстваў наносаць штормы і штармавы нагон вады». Па яго словах, аналіз стыхійных бедстваў у мінулым дапаможа ўладам і добрачынным арганізацыям больш дакладна ацэньваць маштабы нанесенай шкоды і дазволіць лепш планавачы свае дзеянні на будучыню.

### НЕБЯСПЕЧНЫЯ РАЁНЫ

Катастрофы і стыхійныя бедствы, што адбыліся ў свеце ў 2015 годзе, нанеслі агульную эканамічную шкоду на суму ў \$92 млрд, пры гэтым колькасць прыродных катаклізмаў аказалася рэкорднай. Такія звесткі ўтрымліваюцца ў апублікаванай справаздачы швейцарскай страхавой кампаніі Swiss Re. «Летась былі зафіксаваны 353 катастрофы, з іх 198 насілі прыродны характар», — адзначаецца ў дакуменце. Самым разбуральным, па інфармацыі Swiss Re, стаў землятрэс у Непале. Шкода ад яго складала \$6 млрд, а колькасць ахвяр дасягнула 9 тыс. чалавек.



«Землятрус у Непале, эпіцэнтр якога знаходзіўся паблізу сталіцы Катманду, прывёў да маштабных разбурэнняў і ўрон, які па большай частцы не быў пакрыты за кошт страхавых выплат. Трагедыя адбылася ў тым рэгіёне, дзе людзі ў найменшай ступені былі здольныя абараніць сябе», — адзначыў галоўны эканаміст кампаніі Курт Карл.

Пры гэтым самай буйной катастрофай, страты ад якой (прыблізна \$2,5-3,5 млрд) былі пакрыты страхавой, стаў выбух на партовым складзе ў кітайскім горадзе Цяньцзін, у выніку якога загінулі 173 чалавекі. Дарэчы, кампанія адзначае, што летась мацней за ўсіх пацярпелі краіны Азіі — іх эканамічныя страты ад рознага роду катаклізмаў склалі \$38 млрд. Гэта не дзіўна, паколькі шэраг краін макрарэгіёна ўваходзяць у адзін з найбольш высокасейсмічных раёнаў свету. Увогуле да яго адносяцца актыўныя ўскраіны Ціхага акіяна, дзе акіянічныя пліты апускаюцца пад кантынентальныя і напружаны, што ўзнікаюць у халоднай і цяжкай пліце, разраджаюцца ў выглядзе шматлікіх землятрэсаў. Іх гіпацэнтры ўтвараюць нахільную зону, што сыходзіць у верхнюю мантыю Зямлі да глыбіні ў 600-700 км. Уяўляецца маштаб працэсу!

Яшчэ адзін рэгіён моцных і частых землятрэсаў — гэта Альпійскі горна-складкаваты пояс, што распасціраецца ад Гібралтара праз Альпы, Балканы, Анатолію, Каўказ, Іран, Гімалаі ў Бірму і з'явіўся 10-15 мільёнаў гадоў таму назад у выніку калізій грандыёзных літасферных пліт: Афрыкана-Аравійскай і Індастанскай, з аднаго боку, а таксама Еўразійскай — з другога. Працэс сціскання працягваецца і цяпер, таму ўвесь час напружаны, якія назапашваюцца, бесперапынна разраджаюцца ў выглядзе землятрэсаў. На постаўцаў прасторы да найбольш сейсмічна актыўных рэгіёнаў адносяцца Усходнія Карпаты, горны Крым, Каўказ, Капетдаг, Цянь-Шань і Памір, Алтай, раён возера Байкал і Далёкі Усход, асабліва Камчатка, Курыльскія астравы і востраў Сахалін (дзе, дарэчы, 28 мая 1995 года адбыўся разбуральны Нефцягорскі землятрэс з магнітудай 7,5, а колькасць загінулых складала 2 тыс. чалавек).

Кожны землятрэс з магнітудай звыш 7 можа стаць буйной катастрофай. Аднак можа застацца і без ахвяр, калі адбудзецца ў пустэльным раёне. Так, грандыёзная прыродная катастрофа — Гобі-Алтайскі землятрэс (адбыўся ў 1957 годзе, магнітуда складала 8,5, інтэнсіўнасць — 11-12 балаў) — застаецца амаль не вывучаным. Між тым, з-за велізарнай сілы, малой глыбіні ачагу і адсутнасці расліннага покрыва ён пакінуў на паверхні адметныя змяненні. У выніку сярэд усёго іншага з'явіліся 2 возеры, імгненна ўтварылася каменная хваля вышыняй да 10 метраў. Тэрыторыя шырынёй 50-100 км і даўжынёй 500 км (як Данія ці Галандыя) была цалкам разбурана. Калі б гэта здарылася ў густанаселеным раёне, колькасць ахвяр вымяралася б мільёнамі.

Бязлюдных мясцін на планеце мала і часцей здараецца па-іншаму. Больш за ўсё ахвяр за ўсю гісторыю сабраў так званы вялікі кітайскі землятрэс, які адбыўся ў правінцыі Шэньсі 23 студзеня 1556 года. Тады загінула прыблізна 830 тысяч чалавек. У эпіцэнтры землятрэсу адкрыліся 20-метровыя правалы і расколіны. Разбурэнні закранулі тэрыторыі, якія знаходзіліся за 500 км ад эпіцэнтра. Некаторыя раёны Шэньсі зусім апусцелі, у іншых загінула каля 60% насельніцтва. Адносна нядаўна — у 1976-м — здарыўся Таншаньскі землятрэс (паўночна-заходні Кітай) магнітудай 8,2. У выніку загінула больш за 655 тыс. чалавек. І ў XXI стагоддзі здараюцца «падземныя бур» з сотнямі тысяч загінулых. Напрыклад, 12 студзеня 2010-га адбыўся землятрэс на Гаіці. У выніку яго 220 тыс. чалавек загінулі, 300 тыс. атрымалі раненні, 1,1 млн пазбавіліся жылля.

### ПАТУШЫЦЬ... ХВАЛЮ

Зямля — гэта арганізм, які ўвесь час знаходзіцца ў руху. Таму землятрэсы няўхільныя, яны напрамую звязаны з геалагічнай эвалюцыяй планецы. Ніхто не ведае дакладна, колькі



землятрусам насамрэч адбываецца на Зямлі. Штогод прыборамі рэгіструецца больш мільёна «падземных бур». Тысячы сейсмографу, дэфармометраў, акселераграфу кругласутачна ўслужваюцца ў пульс Зямлі. Але гэтак жа, як і тысячы гадоў таму, мы не ў стане прадбачыць, дзе, якой сілы і, галоўнае, калі адбудзецца чарговы ўдар падземнай стыхіі. Кожны прагноз носіць імавернасны характар, і галоўная мэта сейсмалогіі яшчэ не дасягнута.

Існуюць меркаванні, што «падземныя бур» могуць быць звязаны паміж сабой. Найбольш імавернай з'яўляецца гіпотэза пра тое, што энергія, якая выпрацоўваецца першым землятрэсам, прыбывае ў раён ужо схільны да «ўзрушэнняў», даючы свайго роду «штуршок» да падзей. Праўда, гэта толькі гіпотэза, яшчэ складана дакладна казаць ці існуе сувязь паміж такімі ж нядаўнімі сейсмічнымі падзеямі ў Японіі і Эквадоры.

Землятрус рознай сілы і ў розных раёнах зямнога шара адбываюцца ўвесь час, наносаць велізарную матэрыяльную шкоду і прыводзяць да шматлікіх ахвяр. Менавіта таму навукоўцы розных краін праводзяць значныя даследаванні па вывучэнні прыроды «падземных бур» і іх прагнозу. На жаль, прадказаць месца і час землятрэсу, за выключэннем некалькіх выпадкаў, дагэтуль яшчэ не атрымаецца. Як жа ад іх абараняцца? Паказальны вопыт Японіі.

Краіна ўзыходзячага сонца адносіцца менавіта да густанаселеных. Да таго ж Японія — тэрыторыя з найбольшай сейсмічнай актыўнасцю. Яна знаходзіцца ў зоне «вогненнага кальца» (на тэрыторыі краіны налічваецца каля 200 вулканаў), на стыку Азіяцкага і Ціхаакіянскага тэктанічных пластоў. Тут штодня (!) адбываюцца дзясяткі землятрэсаў, а кожныя некалькі дзён — моцныя — з магнітудай больш за 5. Часам здараюцца і разбуральныя «падземныя бур» жахлівай сілы. У сакавіку 2011 года ўвесь свет назіраў за катастрофай на ўсходнім узбярэжжы вострава Хансію — землятрэс, які адбыўся ў Ціхім акіяне, стаў самым моцным за ўсю гісторыю Японіі. Ад магутнага цунамі моцна пацярпелі ўзбярэжныя раёны. Але сталіца краіны, якая знаходзілася за 373 кіламетрамі ад эпіцэнтра, не была разбурана.



З даўніх пор у Японіі і іншых краінах, якія адносяцца да небяспечнай зоны, такіх як Чылі, Новая Зеландыя, Інданезія, удзяляецца вялікая ўвага распрацоўцы сейсматрывалых канструкцый. Сучасны Токія — адзін з самых абароненых ад землятрэсу гарадоў у свеце. Жыхары японскай сталіцы ведаюць, што іх горад стаіць на скрыжаванні чатырох тэктанічных пліт, таму практычна не зважаюць на 3-4 заўважныя землятрэсы ў год, якія, дарэчы, вельмі палохаюць прыезджых.

Усе будынкi і канструкцыі ў Японіі ў той ці іншай ступені сейсматрывалыя, і чым маладзейшая пабудова, тым вышэйшы ўзровень бяспекі для жыхароў. Большасць гмахаў пабудаваны з улікам магчымых падземных штуршкоў і сканструяваны такім чынам, што энергія штуршка гасіцца, не разбураючы будынак. Так, напрыклад, мхарачос I-Land Tower усталяваны на адмысловых амартызаваных падушках. Другі будынак такойсака ўрада пры падземных штуршках паварочваецца вакол сваёй восі. Некаторыя будынкi ў Японіі пабудаваны на рэйкавай платформе, падчас «падземных бур» яны плаўна ездзяць, а не разгойдваюцца. Нядаўна таксама пачалі распрацоўваць і выпрабаўваць новы спосаб павышэння сейсматрываласці будынкаў за кошт выкарыстання рэзервуараў з вялікім аб'ёмам вады. Як вядома, пры ўзбоўтванні вада хутка вяртаецца ў стан спакою, гэта ідэя і пакладзена ў аснову абароны будынкаў падчас моцных штуршкоў.

І яшчэ. Аказваецца, што землятрэсы прыносяць... карысць. Сейсмічныя ачагі, казаў акадэмік князь Барыс Галіцын, заснавальнік сучаснай сейсмалогіі, падобныя на ліхтар, які на імгненні высвятляе «вантробы» Зямлі. Такія звесткі надзвычай цікавыя і вельмі важныя. Сейсмічныя хвалі, праймаючы планеце, прыносяць унікальную інфармацыю пра нетры, якую па-іншаму ніяк не здабыць. Недалёка той час, калі людзі будуць прымяняць яе падчас пошуку карысных выкапняў, якія знаходзяцца на вялікай глыбіні, бо першыя кіламетры верхніх гарызонтаў зямной кары практычна дэталёва разведаны.

**Захар БУРАК.**  
burak@vziazda.by

# ГРАМАДЗЯНІН ЗЯМЛІ

«Прыязджаць сюды, у Чавусы, у адпачынак ты не можаш. Але, можа, хоць які-небудзь адрас у цябе ёсць? Ці адрас так хутка мяняецца, што мой ліст цябе не зможа дагнаць?» — «Адрас у мяне якраз пастаянны, — аджартаваўся Лёвушка. — Зямля, да запатрабавання».

Яўген ВАРАБ'ЁЎ. «Зямля, да запатрабавання».

Менавіта так: «Зямля, да запатрабавання» — называўся вядомы ў свой час раман савецкага прэзіяка Я. Вараб'ёва, а потым — і фільм, якія, у адрозненне ад многіх іншых падобных твораў «пра разведчыкаў», былі заснаваны на рэальных фактах і расказвалі пра рэальнага чалавека. Менавіта дзякуючы мастацкім творам, разведчык Леў Маневіч, чыё імя да лютага 1965 года было вядома вузкому колу асоб у сценах Галоўнага разведвальнага ўпраўлення Генштаба Савецкай Арміі, ды заставалася ў памяці блізкіх, стаў вядомы на ўвесь свет.

Ён быў рэзідэнтам савецкай разведкі ў Аўстрыі і Італіі, дзе паспяхова здабываў каштоўныя звесткі з кастрычніка 1929-га па верасень 1932 года. Заслугі гэтага чалавека былі настолькі важкія, што пра яго з павагай адгукваўся нават Уладзімір Рэзун, былы савецкі разведчык, які ў свой час перабег на Запад і стаў займацца там літаратурнай у галіне гістарычнага рэвізіянізму. У сваім нашумелым шпіёнскім рамане «Акварыум» Віктар Сувоўраў (літаратурны псеўданім Рэзуна) сказаў пра «Эцьена» (такую мянушку меў Леў Маневіч) і яго месца працы — Італію:

«Можа, хтосьці і недацэньвае Італію як радзіму геніяльных мысліцеляў, ды толькі не ГРУ. У гэтай канторы ведаюць, што ў італьянцаў — галовы мысліцеляў. Галовы геніяльных вынаходнікаў. Мала хто ведае пра тое, што Італія ў перадавае гадзі мела небывалы тэхналагічны ўзровень. Ваявала яна без асаблівага бляску, менавіта гэта і заслужыла італьянскія дасягненні ў галіне ваеннай тэхнікі. Але гэтыя дасягненні, асабліва ў авіяцыі, падводных лодках, хуткасных катарах, былі проста ўражальныя. Палкоўнік ГРУ Леў Маневіч перад вайной пераправаў у Саюз тоны тэхнічнай дакументацыі, непераўздыдзенай важнасці».

І гэта сапраўды так, Італія 30-х гадоў была не апошняй у ліку дзяржаў, якімі цікавілася савецкае разведупраўленне. Пасылалі туды лепшых, і Леў Маневіч давер «Дырэктара» апраўдаў.

Лёсы разведчыкаў бываюць вельмі трагічнымі. Усяго тры гадзі працы — але якія! А затым — гадзі турмаў, канцлагераў і, нарэшце, свабоды, якая толькі паманіла змучанага вязня. Ён ужо не меў сіл жыць, каб дабрацца дадому.

Леў Яфімавіч Маневіч нарадзіўся ў горадзе Чавусы Магілёўскай губерні 20 жніўня 1898 года. У царскую эпоху Гомель, Магілёў і Бабруйск складалі беларускі пояс яўрэйскай аселасці, адкуль выйшла нямаля палітычных дзеячаў, прафесійных рэвалюцыянераў, а то і проста тэарыстаў радавога складу. Энергічны малады людзі, якія ўвабралі ў сябе, у духу таго часу, радыкальных ідэй, увасаблялі іх у жыццё з абсалютнай упартасцю і мэтанакіраванасцю. І не было нічога дзіўнага ў тым, што ў рэвалюцыю ішлі сем'ямі.

Якаў, старэйшы брат Льва Маневіча, з маладых гадоў удзельнічаў у рэвалюцыйным руху быў членам РСДРП. У 1905 годзе, калі ён служыў у арміі, яго арыштавалі за захоўванне ў казарме гектографа (капіравальнага прыбора для размнажэння адбіткаў з рукапіснага або машынапіснага тэксту), бальшавіцкіх пракламацый і зброі: шаснаццаці фунтаў дынаміту, «браўнінга» і патронаў. Ён быў адпраўлены на выпраўленне ў дысцыплінарную вайсковую часць у Бабруйскай крэпасці. Але сябры не пакінулі ў бядзе, і з дапамогай баявой групы (куды, дарэчы, уваходзіла і сястра Маневіча), ён збег з катаржнага цэнтрала, перайшоў мяжу, дабраўся да Германіі і выехаў у Швейцарыю. Вясной 1907 года ў Цюрых, дзе асеў Якаў, прывезлі, пасля смерці маці, яго малодшага брата Льва.

У Цюрыху дзевяцігадовага хлопчыка ўладкавалі ў Політэхнічны каледж, дзе ён вельмі хутка асавоў гукавую нямецкую мову. Да заканчэння каледжа Леў Маневіч свабодна валодаў таксама французскай і італьянскай мовамі, на якіх размаўляюць у швейцарскіх кантонах. Браты хадзілі на выступленні Леніна, які знаходзіўся ў той час у Швейцарыі. Маневічы наведвалі яго даклады і выступленні ў Цюрыхскім Народным доме, чыталі артыкулы правадыра бальшавікоў у газеце «Социал-демократ». 9 красавіка 1917 года браты праводзілі цягнік, на якім разам з Леніным у рэвалюцыйную Расію адправіліся чатыры дзясяткі палітэмігрантаў.

А 20 чэрвеня 1917-га браты Маневічы самі выехалі на радзіму. Вярнуўшыся дамоў, Леў Маневіч пайшоў добраахвотнікам у Чырвоную гвардыю і ўжо ў 1918 годзе ўступіў у РКП(б). Ваенны лёс закінуў яго ў Баку, у рады Першага інтэрнацыянальнага палка. Ваяваў у Мешадзі Азізбекава, аднаго з 26 бакінскіх камісараў, у складзе міжнароднага палка Бакінскага Савета ўдзельнічаў у баях супраць мусаваістаў (грунтуючыся на ідэях панісламізму і панцюркізму, мусаваісты вылучылі лозунг стварэння пад эгідай Турцыі і Азербайджана адзінай цюркскай дзяржавы).

Расказваючы пра тыя гадзі, яго баявы таварыш Якаў Мікітавіч Старасцін, чым імем і біяграфіяй праз 25 гадоў рэзідэнт «Эцьен» прыкрыецца ў фашысцкім канцлагеры, успамінаў: «У 1920 годзе я быў прызначаны старшынёй райпалітэдзела станцыі Самара. Зімой у раёне Сызырані, Сургута, Падбельскай меншавікі ўзнялі паўстанне сялян-башкіраў. Мне было даручана мабілізаваць членаў партыі. Маневіч сам прыйшоў да мяне першым. Я прызначыў яго камандзірам атрада. Калі атрад камуністаў прыбыў на месца, Маневіч адзін пайшоў да паўстанцаў і сілай свайго слова, сілай бальшавіцкай праўды пераканаў іх скласці зброю. Ноччу башкіры праводзілі Маневіча да склада, дзе камунары чакалі свайго камандзіра». Пра гэта расказваецца ў зборніку «Чэкісты», які выйшаў у 1970 годзе.

Леў Яфімавіч Маневіч (агентурны псеўданім — Эцьен), савецкі ваенны разведчык, Герой Савецкага Саюза

Нарадзіўся ў 1898 годзе ў горадзе Чавусы (цяпер Магілёўская вобласць) у сям'і дробнага служачага. Юнацкія гады правёў у Швейцарыі, дзе далучыўся да рэвалюцыйнай дзейнасці.

У 1917 годзе вярнуўся на радзіму, у красавіку 1918-га добраахвотна ўступіў у Чырвоную Армію. Удзельнічаў у рэвалюцыйным руху ў Кавказе, быў камісарам бронечыгніка, штабным работнікам, камандзірам атрада спецыяльнага прызначэння.

Скончыў вышэйшую школу штабной службы камсаставу РСЧА, Ваенную акадэмію і курсы пры Ваенна-паветранай акадэміі імя М.Я. Жукоўскага, служыў у разведупраўленні РСЧА.

З сярэдзіны 1920-х да пачатку 1930-х гадоў перыядычна знаходзіўся за мяжой, выконваючы разведвальныя заданні. У 2-й палове 1920-х гадоў выконваў заданні па нейтралізацыі ворагаў Савецкай улады за мяжой (у асноўным белаэмігрантаў і перабегчыкаў). Афіцыйна быў пераведзены на службу ў Народны камісарыят замежных спраў СССР. У 1935 годзе прысвоена званне палкоўніка.

Быў арыштаваны італьянскай контрразведкай і прысуджаны да працяглага турэмнага зняволення. У 1943 годзе перададзены немцам і ўтрымліваўся ў лагерах Маўтгаўзен, Мельк і Эбензе. У канцлагеры стаў адным з кіраўнікоў падполля.

Быў вызвалены 6 мая 1945 года амерыканскімі войскамі, але неўзабаве памёр ад сыхотаў. Пахаваны ў Лінцы.

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 20 лютага 1965 года за доблесць і мужнасць, праяўленыя пры выкананні спецыяльных заданняў Савецкага ўрада перад Другой сусветнай вайной і ў гады барацьбы з фашызмам, палкоўніку Маневічу Льву Яфімавічу прысвоена званне Героя Савецкага Саюза (пасмяротна).

Тым часам малады дзяржаўны апарат Краіны Саветаў, у тым ліку і разведка, востра мелі патрэбу ў новых супрацоўніках, асабліва

Неўзабаве Льва Маневіча выклікалі ў Маскву і накіравалі на вучобу ў Вышэйшую школу штабной службы камсаставу РСЧА, якую ён

ля чаго паступіў на стравое аддзяленне Курсаў удасканалення начсаставу ВПС пры Ваенна-паветранай акадэміі імя М.Я. Жукоўскага. Перад выпускам, калі яму было прысвоена званне «лётччык-назіральнік» Паветранага флоту РСЧА, Леў Яфімавіч атрымаў наступную атэстацыю:

«Выдатных разумовых здольнасцяў. З вялікім поспехам і лёгка авалодвае ўсёй вучэбнай работай, падыходзячы да вывучэння кожнага пытання з разуменнем, здаровай крытыкай і сістэматычна. Акуратны. Вельмі актыўны. Валодае вялікай здольнасцю перадаваць веды іншым. Характары цвёрдага, рашучага; вельмі энергічны, часам залішне гарачы. Здаровы, прыдатны да лётнай працы. Мае вопыт начных палётаў. Карыстаецца аўтарытэтам сярод слухачоў і імпануе ім сваімі ведамі. Актыўна вядзе грамадска-палітычную работу. Выснова: Маневіч цалкам паспяхова можа несці стравую лётную службу. Пасля стажыроўкі абяцае быць добрым камандзірам асобнай авіячасці і не менш добрым кіраўніком штаба».

Не менш бліскуча быў атэставаны Маневіч і камандзірам эскадрылі 44-га авіяатрада, дзе ён стажыраваўся, старшым лётччыкам Вярнігародам: «Да работы адносіцца ў вышэйшай ступені добрасумленна і зацікаўлена. Лётае з вялікай ахвотай. Энергічны, дысцыплінаваны, валодае добрай ініцыятывай і кемліваасцю. Вынослівы. Часцяком працуе з перагрузкай. Свае веды і вопыт умее добра перадаваць іншым».

Пасля такіх бліскучых характарыстык выпускніка трох ваенных навучальных устаноў на рабоце па легальнай лініі ў ЗША, мабыць у Амгандлі (акцыянернае таварыства, заснаванае ў штаце Нью-Ёрк у 1924 годзе з мэтай садзейнічання развіццю савецка-амерыканскага гандлю ў першыя гады існавання Савецкага Саюза), дзе служылі многія супрацоўнікі разведкі ваенна-тэхнічнага напрамку. Аднак потым было вырашана адправіць яго ў Італію ў якасці нелегала.

У жыцці разведчыкаў-нелегалаў ёсць асобная драматычная сторонка — гэта сям'я. Кожны па-свойму вырашаў гэтую праблему. Невядома, што

горш: браць жонку і дзяцей з сабой у «закежкамандзіроўку», падвргаючы іх усім небяспекам сваёй работы, ці пакідаць іх у СССР, асуджаючы на пастаяннае расстанне. Калі жонка — таксама разведчыца, калі яна падрыхтавана да канспіратыўнай работы — тады ўсё прасцей. А калі — не?

Улетку 1921 года Леў Маневіч ажаніўся з 22-гадовай Надзеяй Міхінай, дачкой самарскага фельчара, студэнткай медыцынскага факультэта. Надзея Міхіна — каронная самарчанка. Вось што расказвае пра знаёмства бацькоў іх дачка Таццяна Львоўна Маневіч: «У Грамадзянскую вайну бацька служыў у разведцы аднаго з палкоў, затым трапіў на Волгу і ў Самару і ва Уфу. У гэтыя гады, дзякуючы сваёй эрудыцыі ён быў прызначаны прапагандыстам-агітатарам. Аднойчы мама разам з сяброўкай паехаў у суседні горад, дзе слухалі выступленне агітатара, якім усе захапляліся, уся аўдыторыя была ўражана ім. А калі яны вярталіся дадому, то ў вагоне пезда аказаўся гэты самы агітатар, мой будучы бацька. З гэтых хвілін свет для мамы стаў іншым. А ў яе ж ужо быў жаніх — ні многа і ні мала, а сын губернатара, і было прызначана вяселле...».

Пасля германскай камандзіроўкі Берзін, да радасці жонкі, абяцаў больш не накіроўваць Маневіча на працу за мяжу. Але тым не менш Леў Яфімавіч сваю маленькую дачку, якая з'явілася на свет праз год пасля вяселля, вучыў нямецкай мове ўсур'ёз, аж да таго, што дзяўчынка магла з лёгкасцю чытаць не толькі лацінскі, але і гатычны шрыфт. І калі высветлілася, што ў Італію, акрамя Маневіча, паслаць няма каго, Надзея настаяла на тым, каб ехаць разам з мужам.

«Разам» — аказалася, вельмі ўмоўна. Сям'я павінна была жыць у Вене, куды бацька будзе толькі час ад часу прыязджаць. Дзяўчынка да таго часу надрэна гаварыла нямецку, але Надзея не ведала ні адной замежнай мовы. А пашпарт Надзея Дзмітрыеўна атрымала на імя грамадзянкі Фінляндыі Марыі Вестэрхольм, Тая ў яе дакументах была запісана як дачка Айна.

Што значыць для нелегала ехаць за мяжу з маленькім дзіцем, якое павінна ўвесь час памятаць свае новыя імя і прозвішча, новую нацыянальнасць, іншыя, нават дробязныя рэчы, на якіх «сыплюцца» часам нават вопытныя разведчыкі? Таццяна Маневіч пазней успамінала: «У Берліне, у гасцініцы, адбыўся адзін маленькі эпізод, які мог каштаваць нам вельмі дорага. Я, як і бацька, вельмі любіла спяваць, спявала цэлымі днямі. І вось аднойчы, прытанцоўваючы па калідоры гасцініцы, накіроўваючыся да нашага нумара, я спявала песню, якая заканчвалася словамі: «Ура, ура Советская страна!» І з гэтымі словамі я ўляцела ў нумар. Да гэтага часу памятаю збялелы твары бацькоў...» Успаміны яе, дарэчы, былі надрукаваны ў майскім нумары часопіса «Неман» за 1984 год.

Неўзабаве жонка і дачка засталіся ў Вене адны. На развітанне Маневіч сказаў дачцы: «Татусь, памятай, ад тваіх паводзінаў залежыць ваша і маё жыццё!». Але яны абедзве так і не здолелі цалкам ужыцца ў ролю. Дзяўчынку трэба было рыхтаваць у школу. Па дакументах яны лічыліся лютэранкамі, і аднойчы настаўніца Тані павяла клас у мясцовую царкву. Тая засыпала яе пы-



З жонкай Надзеяй. Уфа. 1921.





**ОАО «БНБ-БАНК»**

220012, Республика Беларусь, г. Минск, проспект Независимости, 87а.

**БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2016 г.**

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.04.2016	01.04.2015
1	<b>АКТИВЫ</b>			
2	Денежные средства	1101	361 949	129 480
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	289 049	728 388
5	Средства в банках	1104	183 363	70 078
6	Ценные бумаги	1105	100 966	-
7	Кредиты клиентам	1106	2 663 006	1 919 187
8	Производные финансовые активы	1107	-	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	799	799
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	149 625	133 023
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	16 119	22 150
12	Отложенные налоговые активы	1111	292	295
13	Прочие активы	1112	59 281	28 723
14	ИТОГО активы	11	3 824 449	3 032 123
15	<b>ОБЯЗАТЕЛЬСТВА</b>			
16	Средства Национального банка	1201	-	103 716
17	Средства банков	1202	573 369	626 107
18	Средства клиентов	1203	2 591 179	1 639 474
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	135 083	-
20	Производные финансовые обязательства	1205	-	231 580
21	Отложенные налоговые обязательства	1206	-	-
22	Прочие обязательства	1207	14 511	17 952
23	ВСЕГО обязательства	120	3 314 142	2 618 829
24	<b>СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ</b>			
25	Уставный фонд	1211	110 752	110 752
26	Эмиссионный доход	1212	-	-
27	Резервный фонд	1213	63 999	63 682
28	Фонд переоценки статей баланса	1214	92 884	87 736
29	Накопленная прибыль	1215	242 672	151 124
30	ВСЕГО собственный капитал	121	510 307	413 294
31	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	3 824 449	3 032 123

**ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ на 1 апреля 2016 г.**

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.04.2016	01.04.2015
1	Процентные доходы	2011	107 926	93 888
2	Процентные расходы	2012	56 113	47 458
3	Чистые процентные доходы	201	51 813	46 430
4	Комиссионные доходы	2021	21 280	20 211
5	Комиссионные расходы	2022	5 094	3 908
6	Чистые комиссионные доходы	202	16 186	16 303
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	-	-
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	57 211	82 642
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	(34 185)	(63 834)
11	Чистые отчисления в резервы	207	33 884	32 426
12	Прочие доходы	208	7 506	1 795
13	Операционные расходы	209	37 372	25 578
14	Прочие расходы	210	2 515	2 723
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	24 760	22 609
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	7 016	5 922
17	<b>ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)</b>	2	17 744	16 687

Заместитель Генерального директора С.К.Сабук

Главный бухгалтер Н.П. Шнип

Дата подписания «15» апреля 2016 г.

Данная отчетность размещена на странице интернет-сайта БНБ-Банка: <http://www.bnb.by/o-banque/finansovye-pokazateli/finansovaya-otchetnostj/otchet-o-privlyi-i-ubytkah.html>

Открытое акционерное общество «Белорусский народный банк»  
 Лицензия на осуществление банковской деятельности,  
 выданная Национальным банком Республики Беларусь № 10 от 07 июня 2013 г.  
 УНП 100513485.

**ОАО «Нафтан» РЕАЛИЗУЕТ НА КОНКУРСНОЙ ОСНОВЕ (с повышением начальной цены) БЫВШЕЕ В УПОТРЕБЛЕНИИ НЕИСПОЛЬЗУЕМОЕ ИМУЩЕСТВО:**

Наименование	Инв. №	Год выпуска	Начальная цена с НДС, руб. РБ
Станок МН-25Н	06000140	1996	7 440 000
Станок точно-шлифовальный	06000153	1996	6 240 000
ЗИЛ 45085 (самосвал), гос. №1400 ВЕ	13150534	2000	31 560 000

Состояние удовлетворительное.  
 Предложения принимаются по адресу:  
 211440, г. Новополоцк-1, ОАО «Нафтан», заводоуправление, каб. 101, до 9.30 по местному времени 26 мая 2016 года с пометкой на конверте: «Реализация неликвидов.26.05.2016».  
 Извещение на проведение конкурса размещено на сайте [www.naftan.by](http://www.naftan.by)  
 Контактные телефоны: 8(0214) 59-89-26, 8(0214) 59-88-42, 8(0214) 59-88-01, (033) 398 07 67.  
 УНП 300042199



- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

**ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА**

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703			
Продавец	ООО «БЕЛИНВЕСТ-ИНЖИНИРИНГ», г. Минск, пл. Свободы, 17/2			
Предметы аукциона (изолированные нежилые помещения):				
Лот № 1				
Наименование	Назначение	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес, этаж
Рабочие помещения	Административное помещение	166,4	500/D-708164545	г. Минск, пр-т Победителей, 117-44 (Цокольный этаж)
Начальная цена с НДС 20% – 3 411 734 400 белорусских рублей (снижена на 20%)				
Лот № 2				
Рабочие помещения	Административное помещение	176,6	500/D-708164542	г. Минск, пр-т Победителей, 117-41 (1-й этаж)
Начальная цена с НДС 20% – 3 613 438 080 белорусских рублей (снижена на 20%)				
Лот № 3				
Рабочие помещения	Административное помещение	410,7	500/D-708164543	г. Минск, пр-т Победителей, 117-42 (1-й этаж)
Начальная цена с НДС 20% – 7 993 871 040 белорусских рублей (снижена на 20%)				
<b>Задаток 10%</b> от начальной цены предмета аукциона (лота) в белорусских рублях (BYR) перечисляется на р/с № 3012343260010 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»				
<b>Срок подписания договора купли-продажи</b> 10 рабочих дней после проведения аукциона				
<b>Условия оплаты предмета аукциона</b>				
Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение <b>30 (тридцати) календарных дней</b> после заключения договора купли-продажи.				
Предшествующее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звезда» от 08.04.2016.				
Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты возмещения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов <a href="http://www.cpo.by">www.cpo.by</a>				
<b>Дата и время проведения аукциона</b>		27.05.2016 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»		
<b>Дата и время окончания приема документов</b>		26.05.2016 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»		
<b>Контактные телефоны</b>		Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. E-mail: <a href="mailto:auction@cpo.by">auction@cpo.by</a>		

**Извещение о повторном открытом аукционе по продаже права аренды земельного участка для строительства торгово-гостиничного комплекса по ул. Калючинской в городе Гродно 26 мая 2016 года**

№ лота	Наименование объекта	Местонахождение объекта	Площадь земельного участка (га)	Кадастровый номер	Начальная цена (руб.)	Сумма задатка (руб.)	Ориентировочная сумма расходов по подготовке земельно-кадастровой документации (руб.)	Условие продажи и целевое назначение земельного участка
1*	Право аренды земельного участка сроком на 50 лет	ул. Калючинская	0,2849	44010000002008546	2 238 773 900	220 000 000	40 110 836	Строительство торгово-гостиничного комплекса 3-этажных зданий (торговые объекты, предприятие общественного питания, гостиница)

\* – Ограничения в охранных зонах линий электропередач, в охранных зонах сетей и сооружений водоснабжения, в охранных зонах сетей и сооружений канализации, охранных зонах сетей и сооружений теплоснабжения, в зонах охраны недвижимых материальных историко-культурных ценностей.

Победитель аукциона обязан:  
 - в установленном порядке получить разрешение на проведение проектно-изыскательских работ и разработать строительный проект на строительство объекта в срок, не превышающий 1 года;  
 - приступить к занятию земельного участка в соответствии с целями и условиями его предоставления не позднее 6 месяцев со дня утверждения проектной документации юридическому лицу, индивидуальному предпринимателю, 1 года – гражданину;  
 - осуществить строительство объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией;  
 - возместить затраты в соответствии с решением Гродненского горисполкома от 08.02.2016 № 49 «О некоторых вопросах возмещения затрат на строительство, в том числе проектирование, объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры».

В случае нарушения сроков проектирования и строительства в договоре аренды будут предусмотрены штрафные санкции.

**Организатор аукциона:** ГП «Гродненский центр недвижимости».

При оформлении заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет:  
 1. Копии платежных поручений о внесении задатка за подачу заявления на расчетный счет 3012000041810 в филиале № 400 ГОУ ОАО «АСБ Беларусбанк», код 152101752, УНП 590727594, получатель – ГП «Гродненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении.  
**Юридическое лицо:** доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), одну копию учредительных документов.  
**Физическое лицо:** паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность.  
 2. Платеж за право заключения договора аренды земельных участков осуществляется в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона.

3. Победитель аукциона обязан в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона возместить организатору аукциона затраты, связанные с организацией и проведением аукциона, а также расходы по подготовке земельно-кадастровой документации, возместить отделу коммунального имущества и приватизации Гродненского горисполкома расходы по подготовке документации для проведения аукциона.  
 4. Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с объектом.  
**Аукцион состоится 26 мая 2016 года в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1.**  
 Заявления на участие в аукционах принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, кабинет № 57, в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 с 25 апреля по 20 мая 2016 года.  
 Телефоны для справок в Гродно: (0152) 72-05-37, 72-05-46.  
 Адрес сайта: [www.grodno.gov.by](http://www.grodno.gov.by)

**Извещение об открытом аукционе по продаже земельных участков в собственности в г. Гродно (ул. Речная, микрорайон «Заболоть») 26 мая 2016 года**

№ лота	Наименование объекта	Местонахождение объекта	Площадь земельного участка (га)	Кадастровый номер	Сумма затрат на изготовление документации, руб.	Начальная цена продажи (руб.)	Сумма задатка (руб.)
1.	Одноквартирный жилой дом на участке У-11*, **	ул. Речная	0,0761	440100000001009057	22 910 622	210 734 300	40 000 000
2.	Земельный участок У-281*	микрорайон «Заболоть»	0,1003	440100000001008108	-	119 000 000	20 000 000
3.	Земельный участок У-287*	микрорайон «Заболоть»	0,1012	440100000002007354	-	120 000 000	20 000 000

\*Инженерные коммуникации на участке отсутствуют. Земельный участок победителю аукциона предоставляется на праве собственности для строительства и обслуживания индивидуального жилого дома. \*\*Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав: расположен в охранных зонах рек и водоемов.

**Организатор аукциона:** ГП «Гродненский центр недвижимости».

Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона: внесение платы за земельные участки; возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под подписью, выполняющей условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона.

После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Гродненский горисполком выдает победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона выписку из решения об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома, а также один экземпляр протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся.

Оплата стоимости предметов аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли.

При невыполнении требований об обращении за государственной регистрацией прав на земельный участок в двухмесячный срок после утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона продажи несостоявшимся решение Гродненского горисполкома о предоставлении земельного участка утрачивает силу.

Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время.

**Контактные телефоны:** + 375 (152) 72 05 46, 72 05 37.  
**Официальный сайт организатора торгов** [www.grodno.gov.by](http://www.grodno.gov.by)

представить в ГП «Гродненский центр недвижимости» следующие документы;  
 заявление на участие в аукционе установленной формы;  
 документ, подтверждающий внесение суммы задатка;  
 подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования; дополнительно представляются:  
 гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.  
 При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан – документ, удостоверяющий личность.  
**Прием документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, кабинет № 57 с 25 апреля по 20 мая 2016 года включительно в рабочие дни с 08.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.**  
 Торги в отношении каждого земельного участка проводятся при условии наличия двух или более участников. Победителем торгов по каждому предмету аукциона признается участник, предложивший наиболее высокую цену.  
 Победитель торгов либо единственный участник несостоявшегося аукциона, выразивший согласие на приобретение земельного участка как единственный, подавший заявление на участие в аукционе в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся обязан:

**БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2016 года**

АКТИВЫ	Код строки	на 1 января 2016 года	на 31 декабря 2014 года
1	2	3	4
<b>I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ</b>			
Основные средства	110	100 483	349 570
Нематериальные активы	120	—	103 957
Доходные вложения в материальные активы	130	—	—
в том числе: инвестиционная недвижимость	131	—	—
предметы финансовой аренды (лизинга)	132	—	—
прочие доходные вложения в материальные активы	133	—	—
Вложения в долгосрочные активы	140	—	—
Долгосрочные финансовые вложения	150	1 300 000	1 300 000
Долгосрочная дебиторская задолженность	160	—	—
Отложенные налоговые активы	170	—	—
Прочие долгосрочные активы	180	—	—
<b>ИТОГО по разделу I</b>	<b>190</b>	<b>1 400 483</b>	<b>1 753 527</b>
<b>II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ</b>			
Запасы	210	12 492	110 078
в том числе: материалы	211	12 492	110 078
незавершенное производство	212	—	—
прочие запасы	213	—	—
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	215	—	—
Расходы будущих периодов	220	—	3 364
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	230	—	—
Доля перестраховщиков в страховых резервах	240	16 426	311 139
в том числе: резерв незаработанной премии	241	468	195 630
резервы убытков	242	15 958	115 509
другие технические резервы	243	—	—
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	680 373	3 856 926
Краткосрочные финансовые вложения	260	—	—
Денежные средства и их эквиваленты	270	14 578 546	14 859 118
в том числе: касса	271	—	—
депозитные счета	272	—	14 569 488
эквиваленты денежных средств	273	—	—
прочие денежные средства	274	14 578 546	289 630
Прочие краткосрочные активы	280	—	—
<b>ИТОГО по разделу II</b>	<b>290</b>	<b>15 287 837</b>	<b>19 140 625</b>
<b>БАЛАНС</b>	<b>300</b>	<b>16 688 320</b>	<b>20 894 152</b>

СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	Код строки	на 1 января 2016 года	на 31 декабря 2014 года
1	2	3	4
<b>III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ</b>			
Уставный капитал	410	5 610 000	5 610 000
Неоплаченная часть уставного капитала	420	—	—
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	—	—
Резервный капитал	440	6 357 011	6 357 011
в том числе			
резервный фонд заработной платы	441	—	—
Добавочный капитал	450	264 659	264 659
в том числе прирост (переоценка) стоимости объектов недвижимости, приобретенных за счет страховых резервов	451	—	—
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	926 312	1 121 921
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470	—	—
Целевое финансирование	480	—	—
<b>ИТОГО по разделу III</b>	<b>490</b>	<b>13 157 982</b>	<b>13 353 591</b>
<b>IV. СТРАХОВЫЕ РЕЗЕРВЫ И ФОНДЫ</b>			
Резервы по видам страхования, относящимся к страхованию жизни	500	—	—
Резерв незаработанной премии	501	92 743	2 526 754
Резервы убытков	502	411 945	1 214 114
Другие технические резервы	503	—	—
Иные страховые резервы	504	—	—
Фонд предупредительных (превентивных) мероприятий	505	517 875	528 856
Гарантийные фонды	506	—	—
Иные фонды, образованные в соответствии с законодательством	507	—	—
<b>ИТОГО по разделу IV</b>	<b>509</b>	<b>1 022 563</b>	<b>4 269 724</b>
<b>V. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА</b>			
Долгосрочные кредиты и займы	510	—	—
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	—	—
Отложенные налоговые обязательства	530	—	—
Доходы будущих периодов	540	—	—
Резервы предстоящих платежей	550	—	—
Прочие долгосрочные обязательства	560	—	—
<b>ИТОГО по разделу V</b>	<b>590</b>	—	—
<b>VI. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА</b>			
Краткосрочные кредиты и займы	610	—	—
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	—	—
Краткосрочная кредиторская задолженность в том числе: страхователям	630	2 507 775	3 270 837
страховым агентам и страховым брокерам	631	90 957	81 982
прочим кредиторам по операциям страхования, сострахования	632	—	375 392
по операциям перестрахования	633	—	36 689
депо премий по рискам, переданным в перестрахование поставщикам и подрядчикам	634	—	398 901
по авансам полученным	635	—	—
по налогам и сборам	636	5 052	14 711
по социальному страхованию и обеспечению	637	—	—
по оплате труда	638	2 247	372 499
по лизинговым платежам	639	—	41 105
собственнику имущества (учредителям, участникам)	640	—	140 039
прочим кредиторам	641	—	—
Обязательства, предназначенные для реализации	642	2 400 946	1 696 840
Доходы будущих периодов	643	8 573	112 679
Резервы предстоящих платежей	650	—	—
Прочие краткосрочные обязательства	660	—	—
<b>ИТОГО по разделу VI</b>	<b>690</b>	<b>2 507 775</b>	<b>3 270 837</b>
<b>БАЛАНС</b>	<b>700</b>	<b>16 688 320</b>	<b>20 894 152</b>

**ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь–декабрь 2015 года**

Наименование показателей	Код строки	за январь-декабрь 2015 года	за январь-декабрь 2014 года
1	2	3	4
<b>ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО СТРАХОВАНИЮ, ОТНОСЯЩЕМУСЯ К СТРАХОВАНИЮ ЖИЗНИ</b>			
Страховые взносы (страховые премии), брутто	010	—	—
Страховые выплаты	020	—	—
Изменение резервов по видам страхования, относящимся к страхованию жизни (+ или -)	030	—	—
в том числе изменение резерва дополнительных выплат	031	—	—
Отчисления в гарантийный фонд и фонд предупредительных (превентивных) мероприятий	040	—	—
Расходы на ведение дела	050	—	—
Доходы по деятельности, связанной со страхованием, относящимся к страхованию жизни	055	—	—
Расходы по деятельности, связанной со страхованием, относящимся к страхованию жизни	060	—	—
Прибыль (убыток) от операций по видам страхования, относящимся к страхованию жизни (строки 010 - 020 + (030 - 031) - 040 - 050 + 055 - 060)	065	—	—
Прочие доходы по текущей деятельности	066	—	—
Прочие расходы по текущей деятельности	069	—	—
Прибыль (убыток) от текущей деятельности (строки ± 060 + 065 - 066)	070	1 666 393	6 890 540
<b>ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО СТРАХОВАНИЮ ИНОМУ, ЧЕМ СТРАХОВАНИЕ ЖИЗНИ</b>			
Страховые взносы (страховые премии), брутто – всего	071	1 626 958	6 585 508
в том числе: по прямому страхованию и сострахованию по рискам, принятым в перестрахование	072	39 435	305 032
Страховые премии по рискам, переданным в перестрахование, брутто	073	229 234	649 504
Страховые взносы (страховые премии) с учетом перестрахования, нетто (строки 070 - 073)	074	1 437 159	6 241 036
Изменение резерва незаработанной премии, брутто	080	2 434 011	(101 768)
Изменение доли перестраховщиков в резерве незаработанной премии	081	(195 162)	(252 403)
Изменение резерва незаработанной премии с учетом перестрахования, нетто (итог строк 080 и 081)	082	2 238 849	(354 171)
Заработанные премии, нетто (итог строк 074 и 082)	085	3 676 008	5 886 865
Оплаченные убытки (страховые выплаты), брутто	090	4 148 288	4 321 570
Доля перестраховщиков в убытках (страховых выплатах)	091	405 434	392 754
Оплаченные убытки (страховые выплаты) с учетом перестрахования, нетто (строки 090 - 091)	092	3 742 854	3 928 816
Изменение резервов убытков (страховых выплат), брутто	095	802 169	(580 762)
Изменение доли перестраховщиков в резервах убытков (страховых выплат)	096	(99 551)	74 505
Изменение резервов убытков (страховых выплат) с учетом перестрахования, нетто (итог строк 095 и 096)	097	702 618	(506 257)
Заработанные премии за вычетом страховых убытков (страховых выплат) (строки 085 - 092 + 097)	100	635 772	1 451 792
Изменение других технических резервов	110	—	—
Изменение иных страховых резервов	120	—	—
в том числе увеличение специального страхового резерва по обязательному страхованию с государственной поддержкой урожая сельскохозяйственных культур, скота и птицы за счет дохода, полученного от инвестирования этого резерва	121	—	—
Отчисления в фонды предупредительных мероприятий и гарантийные фонды	130	9 188	17 073
Отчисления в иные фонды, образованные в соответствии с законодательством	140	—	—
Расходы на ведение дела, всего	150	3 966 899	5 506 444
в том числе: комиссионное вознаграждение и тантёмы по рискам, принятым в перестрахование	151	3 910	26 750
Комиссионное вознаграждение и тантёмы по рискам, переданным в перестрахование	155	13 404	47 461
Доходы по деятельности, связанной со страхованием иным, чем страхование жизни	160	1 038 599	783 204
Расходы по деятельности, связанной со страхованием иным, чем страхование жизни	165	—	—
Прибыль (убыток) от операций по видам страхования иным, чем страхование жизни (строки 100 + 110 + (120 - 121) - 130 - 140 - 150 + 155 + 160 - 165)	175	—	—
Прочие доходы по текущей деятельности	176	—	—
Прочие расходы по текущей деятельности	179	(2 288 312)	(3 241 060)
Прибыль (убыток) от текущей деятельности (строки ± 170 + 175 - 176)	180	477 683	1 193 363
Доходы по инвестиционной деятельности	181	113 471	242 051
в том числе: доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	182	—	—
доходы от участия в уставном капитале других организаций	183	323 456	950 052
проценты к получению	184	40 756	1 260
Расходы по инвестиционной деятельности	190	46 058	40 599
в том числе: расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	191	46 058	40 599
расходы по инвестиционной деятельности	192	—	—
Доходы по финансовой деятельности	200	25 996 610	14 642 210
в том числе: курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	201	25 996 610	14 642 210
прочие доходы по финансовой деятельности	202	—	—
Расходы по финансовой деятельности	210	24 102 470	10 363 504
в том числе: проценты к уплате	211	—	—
курсорые разницы от пересчета активов и обязательств	212	24 102 470	10 363 504
прочие расходы по финансовой деятельности	213	—	—
Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности (строки 180 - 190 + 200 - 210)	220	2 325 765	5 431 470
в том числе доход от инвестирования специального страхового резерва по обязательному страхованию с государственной поддержкой урожая сельскохозяйственных культур, скота и птицы, направленный на увеличение этого резерва	230	—	—
Прибыль (убыток) до налогообложения (строки ± 069 ± 179 ± 220 - 230 + 031)	240	37 453	2 190 410
Налог на прибыль	250	231 823	405 376
Изменение отложенных налоговых активов	260	—	—
Изменение отложенных налоговых обязательств	270	—	—
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	280	—	—
Прочие платежи, исчисляемые из прибыли (дохода)	285	—	204 000
Чистая прибыль (убыток) (строки ± 240 - 250 ± 260 ± 270 - 280 - 285)	290	(194 370)	1 581 034
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	300	—	8 238
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	310	—	(612)
Совокупная прибыль (убыток) (строки ± 290 ± 300 ± 310)	320	(194 370)	1 588 660
Базовая прибыль (убыток) на акцию	330	—	—
Разводненная прибыль (убыток) на акцию	340	—	—
<b>Руководитель А.С.Углыница</b>	<b>Главный бухгалтер С.Ф.Быкова</b>		

Более подробную информацию можно найти на сайте [www.zepterinsurance.by](http://www.zepterinsurance.by)

**АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО БУХГАЛТЕРСКОЙ ОТЧЕТНОСТИ иностранного унитарного страхового предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС» за период с 1 января по 31 декабря 2015 года**

Председателю ликвидационной комиссии унитарного предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС» Н.Н. Лесику

Реквизиты аудируемого лица: Наименование: иностранное унитарное страховое предприятие «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС» Место нахождения: ул. Платонова, дом 1Б, помещение 28В, 220034, г. Минск, Республика Беларусь

Сведения о государственной регистрации: № 806000273 от 12 марта 2009 года, УНП 806000273

Реквизиты аудиторской организации: Наименование: общество с дополнительной ответственностью «ПРОМАУДИТ» Место нахождения: ул. Кольцова, д. 39, корп. 1, помещения 7Н, 220090, г. Минск

Сведения о государственной регистрации: № 100073476 от 31 октября 2000 года, УНП 100073476

Мы провели аудит прилагаемой бухгалтерской отчетности иностранного унитарного страхового предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС», состоящей из бухгалтерского баланса на 31 декабря 2015 года, отчета о прибылях и убытках, отчета об изменении собственного капитала, отчета о движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, а также приложений к бухгалтерской отчетности.

**Обязанности руководства аудируемого лица по подготовке бухгалтерской отчетности**

Руководство унитарного предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС» несет ответственность за подготовку и представление бухгалтерской отчетности в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности и организационно-системные внутренние контроля, необходимые для составления бухгалтерской отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие недобросовестных действий или ошибок.

**Обязанности аудиторской организации**

Мы несем ответственность за выраженное нами аудиторское мнение о достоверности бухгалтерской отчетности, основанное на результатах проведенного аудита.

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» и национальных правил аудиторской деятельности, которые обязывают нас соблюдать нормы профессиональной этики, планировать и проводить аудит таким образом, чтобы обеспечить достаточную уверенность относительно наличия либо отсутствия существенных искажений в представленной бухгалтерской отчетности.

В ходе аудита нами были выполнены аудиторские процедуры, направленные на получение аудиторских доказательств, подтверждающих значения показателей бухгалтерской отчетности унитарного предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС», а также другую информацию. Выбор аудиторских процедур осуществлялся на основании профессионального суждения с учетом оценки риска существенного искажения бухгалтерской отчетности в результате ошибок или недобросовестных действий. При оценке риска существенного искажения бухгалтерской отчетности нами рассматривалась система внутреннего контроля унитарного предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС», необходимая для составления бухгалтерской отчетности, не содержащей существенных искажений, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения мнения относительно

эффективности функционирования этой системы.

Аудит также включал оценку применяемой учетной политики, обоснованности учетных оценок и общего содержания бухгалтерской отчетности унитарного предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС».

Мы полагаем, что в ходе аудита нами были получены достаточные и надлежащие аудиторские доказательства, которые могут являться основанием для выражения аудиторского мнения.

**Аудиторское мнение**

По нашему мнению, бухгалтерская отчетность иностранного унитарного страхового предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС», подготовленная в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь, достоверно, во всех существенных аспектах, отражает финансовое положение унитарного предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС» на 31 декабря 2015 года, а также финансовые результаты деятельности и изменения финансового положения унитарного предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС» за год, закончившийся на указанную дату.

**Пояснительный раздел, привлекающий внимание к аспекту**

Учредителем иностранного унитарного страхового предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС» акционерное общество «Ю Би Эй Юнайтэд Бизнес Активитиз Холдинг АГ» (юридическое лицо по законодательству Швейцарской Конфедерации) принял Решение № 2 от 20 апреля 2015 года о ликвидации иностранного унитарного страхового предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС».

Приказом Министерства финансов Республики Беларусь № 162 от 30 апреля 2015 года с 1 мая 2015 года прекращено действие специального разрешения (лицензии) на осуществление страховой деятельности, выданного иностранному унитарному страховому предприятию «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС».

Эти события обуславливают неуместность допущения о непрерывности деятельности иностранного унитарного страхового предприятия «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС».

Данная информация раскрыта иностранным унитарным страховым предприятием «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС» в примечаниях к бухгалтерской отчетности за 2015 год и не ведет к модификации аудиторского заключения

Квалификационный аттестат аудитора Министерства финансов Республики Беларусь № 0000001 от 1 октября 2002 года без ограничения срока действия

Квалификационный аттестат аудитора Министерства финансов Республики Беларусь № 0000178 от 12 ноября 2002 года без ограничения срока действия

Дата подписания аудиторского заключения: 17 февраля 2016 года

Место выдачи аудиторского заключения: г. Минск, Республика Беларусь

Дата получения аудиторского заключения аудируемым лицом: 17 февраля 2016 года.

Член ликвидационной комиссии «ЦЕПТЕР ИНШУРАНС» С.Ф. Быкова



www.paritetbank.by

**БУХ**

■ Спорт-тайм

## ЧЭМПІЯНАТ НАБІРАЕ АБАРОТЫ

Завяршыўся чарговы тур першынства Беларусі па футболе, Меліціна Станюта выйграла турнір у Бразіліі, а ў чэмпіянаце краіны па гандболе вызначыліся паўфінальныя пары. Пра актуальныя падзеі спорту — у штотыднёвым аглядзе «Звязды».

**1. Завяршыўся 4-ты тур чэмпіянату краіны па футболе.** У цэнтральным матчы барысаўскі БАТЭ і мінскае «Дынама» не змаглі выявіць пераможцу — 3:3. Ужо на 5-й хвіліне гульні Ігар Стасевіч вывёў БАТЭ наперад. Неўзабаве мінчане атрымалі права на пенальці, які рэалізаваў Валерый Жукоўскі — 1:1. У другой палове сустрэчы футбалісты БАТЭ ўсё часцей атакавалі, вынікам чаго сталі галы Немані Мілунавіча і Міхаіла Гардзейчука. Але літаральна за 5 хвілін да заканчэння матчу, мінчане змаглі выратаваць сустрэчу: спачатку вызначыўся Кірыл Прамудраў, а затым і Лука Роткавіч.



Такім чынам, барысаўчане, набраўшы 10 ачкоў, разам з дэбютантам элітнага дывізіёна «Іслаччу» ўзначалілі турнірную табліцу розыгрышу. Па 8 балаў маюць сталічныя «Дынама» і «Крумкачы».

Вынікі астатніх матчаў 4-га тура: «Нафтан» (Наваполацк) — «Гарадзeya» — 0:0; «Віцебск» — «Іслач» (Мінскі раён) — 1:2; «Крумкачы» (Мінск) — «Славія» (Мазыр) —

1:0; «Дынама» (Брэст) — «Нёман» (Гродна) — 2:0; ФК «Мінск» — «Белшына» (Бабруйск) — 1:1; «Слудск» — «Шахцёр» (Салігорск) — 1:0.

**2. Меліціна Станюта выйграла тэставыя спаборніцтвы ў індывідуальным мнагаборстве па мастацкай гімнастыцы, якія прайшлі ў Рыа-дэ-Жанейра.** У фінале Станюта з чатырох відаў праграмы толькі ў абручы

атрымала ад суддзяў трэцюю суму балаў. У практыкаванні з мячом, булавамі і стужкай яна стала першай. Другое месца на тэставых спаборніцтвах заняла прадстаўніца Казахстана Сабіна Ашырбаева, трэцяй стала аўстрыйка Ніколь Рупрэхт.

Адзначым, што гэты турнір для нашай гімнасткі стаў этапам падрыхтоўкі да Алімпійскіх гульняў.

**3. Баскетбалісты «Цмокі-Мінск» завяршылі сезон у Адзінай лізе ВТБ.** У гасцях ім не ўдалося абыграць эстонскі «Калеў» — 73:81. У 30 праведзеных сустрэчах рэгулярнага чэмпіянату Адзінай лігі ВТБ падалечныя Ігар Грышчука атрымалі 9 перамог і занялі 12-е месца сярод 16 удзельнікаў турніру.

**4. Брэсцкі гандбольны клуб імя Мяшкова перамог мінскі СКА ў заключным матчы другога этапу чэмпіянату Беларусі — 34:26.** Такім чынам, вызначыліся пары паўфінальнай стадыі нацыянальнага чэмпіянату. 26 красавіка БГК прыме гродзенскі «Кронан», а мінскі СКА згуляе з гандбалістамі «Гомеля». Паўфінальныя серыі працягнуцца да дзвюх перамог адной з камандаў.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.  
lobazhevich@zviazda.by

■ «Еўрабачанне-2016»

## РУМЫНІЮ АДКЛЮЧЫЛІ АД ШОУ... ЗА НЯПЛАТУ

У сёлетнім песенным конкурсе выступіць на адну краіну менш, чым планавалася

Румынія пазбавілася права ўдзелу ў «Еўрабачанні-2016», а таксама страціла магчымасць абменвацца навінамі і трансліраваць спартыўныя мерапрыемствы іншых краін-удзельніц Еўрапейскага вяршальнага саюза.

Гэтыя санкцыі былі прыняты ў сувязі з неаднаразовай нявыплатай румынскім грамадскім тэлебачаннем Televiziunea Română членскіх унёскаў у ЕВС. З 2007 года агульная запазычанасць Румыніі дасягнула 16 мільёнаў швейцарскіх франкаў! Як паведаміў афіцыйны сайт конкурсу www.eurovision.tv, апошні тэрмін адведзены ўраду Румыніі для падрыхтоўкі гарантый пагашэння запазычанасці, выйшаў 20 красавіка. Генеральны дырэктар ЕВС Інгрыд Дэльтэнэр выказала расчараванне тым фактам, што, нягледзячы на доўгія перамовы, вырасціць сітуацыю іншым шляхам не было магчымым: «ЕВС перадаўсім некамерцыйная арганізацыя, якая аб'ядноўвае 73 грамадскія вяршальнікі ў 56 краінах, і працягла запазычанасць аднаго з іх ставіць пад пагрозу фінансавую стабільнасць самога ЕВС».

Такім чынам, Румынія, прадстаўнік якой Авідзіу Антон мусіў выступіць у другім паўфінале «Еўрабачання» 12 мая, выбыла з конкурсу, і, адпаведна, не будзе яго трансліраваць і галасаваць. Парадкавыя нумары выступленняў іншых канкурсантаў, пачынаючы з 13-га, пасунуцца на адзін радок уверх, а колькасць краін-удзельніц абодвух паўфіналаў стане роўнай — па 18 у кожным. Пры гэтым конкурсная песня Румыніі захавецца на афіцыйным

CD-зборніку «Еўрабачання» ў знак павагі да працы артыста.

Тым часам у Стакгольме рыхтуюцца да адкрыцця адмысловыя музычныя пешаходныя пераходы, а на сцэне Глобен-Арэны пачаліся рэпетыцыі будучага шоу. Як гэта магчыма, калі ніводны з замежных канкурсантаў яшчэ не прыбыў у Швецыю? Паводле інфармацыі шведскага тэлебачання SVT.se, гаворка ідзе пра так званыя stand-in рэпетыцыі дублёраў. Больш як 90 спецыяльна адабраных студэнтаў прадстаўляюць максімальна дакладныя копіі конкурсных нумароў, што дазваляе рэжысёрам-пастаноўшчыкам уявіць поўную карціну, выпрабаваць гук і светлавыя эфекты, а таксама падабраць найлепшыя ракурсы здымак. Дарэчы, выступленне Беларусі нароўні з нумарамі Расіі, Мальты і Аўстрыі пастаноўшчыкі адзначылі як «самыя тэхналагічна складаныя».

Яшчэ адна адметнасць «Еўрабачання-2016» — будзе падрыхтавана яго тэлетрансляцыя на міжнароднай мове жэстаў. Летась падобная спроба была зроблена ўпершыню, а цяпер шведскае тэлебачанне з улікам назпашанага вопыту плануе пашырыць трансляцыю на як мага большую колькасць краін.

Нагадаем, «Еўрабачанне-2016» стартуе ўжо менш як праз два тыдні, 10 мая. У барачбу за галоўную ўзнагароду — сімвалічны крышталны мікрафон — уступаць артысты і калектывы з 42 краін, у тым ліку прадстаўнік Беларусі IVAN (Аляксандр Іванов), які выйдзе на сцэну 12 мая пад нумарам 5.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК

Даты Падзеі Людзі

26 КРАСАВІКА

**1740 год** — заснавана Слуцкая мануфактура шаўковых паясоў. Дзейнічала да 1844 года. Належала князям Радзівілам — Вітгенштэйнам. З 1767 года — пад апекай майстра Яна Маджарскага з г. Станіслаў (цяпер Івана-Франкоўск, Украіна), які навучаўся ткацкаму рамяству ў Стамбуле; выпускала слуджкія паясы (каля 200 вырабаў у год), шаўковыя пакрывалы, залатыя і сярэбраныя галуны, падвязкі, стужкі, нашыўкі, габелены, дываны.

**1842 год** — Брэсцкая крэпасць пачала дзейнічаць як крэпасць першага класа. Будаўніцтва крэпасці на месцы цэнтра старога горада пачалося ў 1833 годзе па праекце ваеннага тапографа і інжынера К.І. Опермана. Першапачаткова былі ўзведзены часовыя земляныя ўмацаванні, першы камень у падмурак крэпасці быў закладзены 1 чэрвеня 1836 года. Асноўныя будаўнічыя работы былі завершаны да 26 красавіка 1842 года. Крэпасць удасканалвалася да 1-й сусветнай вайны. З сакавіка 1918 года ў Белым доме крэпасці быў падпісаны так званы Брэсцкі мір. 22 чэрвеня 1941 года гарнізон Брэсцкай крэпасці прыняў першыя ўдары нямецка-фашысцкіх захопнікаў і больш за месяц трымаў абарону. Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР Указам ад 8 мая 1965 года прысвоіў Брэсцкай крэпасці ганаровае званне «Крэпасць-герой».



**1946 год** — 70 гадоў таму нарадзіўся (г. Мінск) Валерый Канстанцінавіч Шэлега, беларускі вучоны ў галіне матэрыялазнаўства, парашковай металургіі, зваркі і тэхналогіі машынабудавання, доктар тэхнічных навук, прафесар, член-карэспандэнт НАН Беларусі, заслужаны дзеяч навукі Беларусі. У 1969 годзе скончыў БПІ. Аўтар больш чым 680 навуковых прац па стварэнні порыстых і капілярна-порыстых парашковых матэрыялаў з зададзенымі ўласцівасцямі і тэхналогіі атрымання вырабаў на іх аснове, новых зварачных матэрыялаў. Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола Беларусі, Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

Было сказана

Аркадзь КУЛЯШОЎ, народны паэт Беларусі:

«Срэбра зьяе раскошай,  
І сыта яно, і адзета.  
Толькі бедна натхненнем -  
Адзіным багаццем паэта».

## СЁННЯ

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	5.44	20.32	14.48
Віцебск	5.29	20.26	14.57
Магілёў	5.34	20.22	14.48
Гомель	5.35	20.14	14.39
Гродна	5.59	20.47	14.48
Брэст	6.04	20.42	14.38

### Месяц

Поўня 22.04—29.04.  
Месяц у сузор'і Стральца.

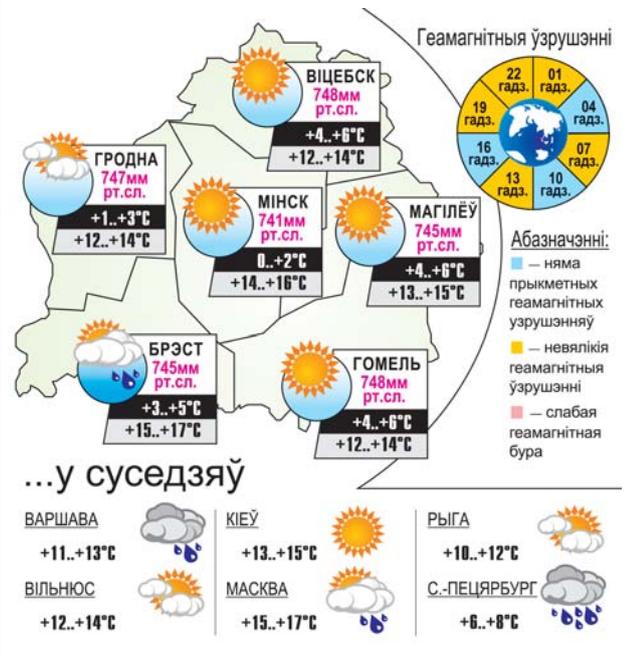
### Імяніны

Пр. Артамона.  
К. Клаудзіі, Марыі, Васіля.



Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

## ЗАЎТРА



## УСМІХНЕМСЯ

**Каштоўная парада:**  
**НИКОЛІ не разгортвайце падарунак адразу, а дачакайцеся, пакуль госці пойдуць. Калі разгорнеце яго пры гасцях, то нікому з прысутных яго ўжо не падарыш.**

— Ну, падыходзяць да мяне ўвечары два мужыкі і кажуць: «Здымай шапку і кажух!». Я і зняў. З аднаго — шапку, з другога — кажух.

**Мне ўжо амаль 30 гадоў, а я да гэтага часу не ведаю, кім хачу быць, калі вырасту.**

— Тата, я скончыў інстытут!  
 — Гэта што, першакласніцкі жарт?  
 — Не, вясновы прызыў...

— Раскажыце, падсудны, як вы ўчынілі рабаванне?  
 — Якое рабаванне, грамадзянін суддзя? Яны самі папрасілі.  
 — Як гэта?



Малюнак Алёксандра КАРПЮКЕВІЧА.

**ЗВЯЗДА** БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЯ НА ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫПА, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВИНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СІЛАНЕЎСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК (намеснік галоўнага рэдактара).

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыя: п.смаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджванне — 284 44 04, бухгалтэры: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўдаюцца супадзеннем з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>;  
 e-mail: [info@zviazda.by](mailto:info@zviazda.by),  
 (для зваротаў): [zvarot@zviazda.by](mailto:zvarot@zviazda.by)

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 20.023. Індэкс 63850. Зак. № 1604.

Нумар падпісаны ў 19.30  
 25 красавіка 2016 года.

М	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
П	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12